



QAASUITSUP
KOMMUNIA



AKUERISAQ - VEDTAGET

Tamanut nalunaarutigineqatoq – Offentlig bekendtgjort:
21.08.2017

Immikkortortat pillugit pilersaarut nunaminertat sa- naartorfiunngitsut

Immikkoortortat pillugit pilersaarummi illoqarfiit nunaqarfiillu nunaminertartaat asiartarfiit sammineqassapput sisamanik ukunannga pingaarnertut qulequtserlugit: Ilinniarneq, timimik aalatitsineq, ataatsimoorneq aamma asiarneq.

Sektorplan for frirum

Sektorplanen beskæftiger sig med rekreative uderum i by og bygd med fokus på fire hovedtemaer; Læring, Motion, Fællesskab og Rekreation.

KOLOFON	KOLOFON
Akuerisaq kommunalbestyrelsimut:	Endelige vedtaget i Kommunalbestyrelsen.
Ulloq: 04.07.2017	Dato: 04.07.2017
Tamanut nalunaarutigineqartoq: Ulloq 21.08.2017	Offentlig bekendtgjort: d. 21.08.2017
Paasissutissat amerlanerit uunga saaffiginnilluni pissarsia- rineqarsinnaapput:	Yderligere information:
Qaasuitsup Kommunua Pilersaarusionermut immikkoortortaqaarfik Kommunip allaffia Postboks 1023 3952 Ilulissat plan@qaasuitsup.gl Oqarasuaat 947800 Aamma takukkit: www.qaasuitsup.gl http://www.qaasuitsup.plania.gl/	Qaasuitsup Kommunua Planafdelingen Rådhuset Postboks 1023 3952 Ilulissat plan@qaasuitsup.gl Tlf 947800 Se også: www.qaasuitsup.gl http://www.qaasuitsup.plania.gl/



Tasiusami pinnguarterfik nutaaq | Ny legeplads i Tasiusaq

IMARISAI

Aallaqqaasiut	4
Immikkortortat pillugit pilersaarut nunaminertat sanaartorfiunngitsut	4
Immikkoortortat pillugit pilersaarut pillugu	6
Tunngaviit.....	7
Avatangiisitigut massakkorpiat atugassarititaasut.....	8
Pilersaarutitut allanut attuumassuteqarneq	9
Illoqarfimmi inuunermi pisartut.....	14
Eqimattat atuisut ukkinneqartussat	15
Iliuusissaq.....	16
Pilersaarusiornernut allanut kaalluaanerit.....	17
Taknorluugaq	18
Illoqarfiit.....	19
Qaasuitsup Kommuniani Nunaqarfiit	45
Nunaqarfiit Qeqertarsuup Tunuaniittit.....	45
Nunaqarfiit – avannaaniittut	54

INDHOLD

Indledning	4
Sektorplan for frirum	4
Om sektorplanen	6
Forudsætninger	7
Status på nuværende fysiske forhold	8
Snitflader til anden planlægning	9
Bylivs tendenser.....	14
Primære brugergrupper.....	15
Metode.....	16
Politiske målsætninger	17
Vision.....	18
Byerne	19
Bygder i Quaasuitsup Kommunian	45
Bygderne i Diskobugten	45
Bygderne i Nord	54

Aallaqqaasiut

Immikkoortortanut pilersaarutit kommunep politikkikkut anganiagaanut ersiutaapput sumiiffinnut aalajangersimasunut. Kommunep pilersaarusi anguniakkatut pingaarnerusut, taava immik-koortortani pilersaarutit ersarinnerusarput qulequtaat aalajangersimasuulluni.

Immikkoortunut pilersaarutit tassaapput killiiffinnut nassuiaasiat, misissuinerit, periutsinut/sumiiffinnut allanut ataqtigii, anguniakkanut aalajangersimasunut oqaaseqaasiussat iliuutsillu/suliniutillu.

Pisut, isiginninnerit pingaarnersiornerillu tunuliaqutaralugit politikkikkut toqqakkanik anguniagaqarfiit pillugit immikkoortuinut pilersaarusiaraqpoq Qaasuitsup kommuniani ineriartortitsineq pitsaaner-paamik sinaakusiiffiginarlugu. Immikkoortunut pilersaarutit aalajangersartarpaat iliuusissat, anguniakkat aamma tigussasunik iliuutsit pilersaarusiormut, sanaartornermut ingerlatsinermullu tunngavissatut.

Immikkoortunut pilersaarutit sakkussatut isigineqassaput kommunep iliuuseriniagai periusissi-aalu katersussallugit sumiiffinnut imaluunniit qulequtsiussanut anguniakkallu suliniutillu ersarissaavigalugit, ataavartumik suliniutitut piviusunngortitassat.

Aammattaaq immikkoortunut pilersaarusi at pilersinneqarput Namm. Oqartussat kissaataat naapertorlugu immikkoortunut akimuisumik iluitsuussuseq ataqtigiissuserlu annertusarniarlugit kiisalu kommunep Namm. Oqartussat akornanni ataqtigiissaarnerunissaq.

Immikkortortat pillugit pilersaarut nunaminertat sanaartorfiunngitsut

Immikkoortunut pilersaarummut atatillugu *"Nunaminertat sanaartorfiunngitsut sukisaarsaarfittullu sam-misassaqtitsiviit"* –nullu kommunemi nunaqarfinniit illoqarfinniillu atortussanik katersuisoqarsimavoq siunissami aneerfiusinnaasut sammisassaqtitsivittullu pitsanngorsaatissatut periarfissatut attuumassuteqartunut. Taamaasilluni immikkoortunut pilersaarut una atorlugu ataatsimoortumik takussutissiortoqarpoq pilersaarusiornissamullu tunngavissaaq-lersitsilluni siunissami sanaartugassatigut pilersaarusiannullu ineriartortitsiffiusussanik. Illoqarfiit nunaqarfiillu tamarmik attavigineqareerput. Ajorluartumik tamarmik akinngillat taakkulu nassuiaasiorneqanngillat, ilimagisaavorli qanittumi akissutit tigujumaarigut immikkoortumut pilersaarummut ilaaniassammata.

Ataatsimiittitaliap kissaatigaa pilersaarusi at nutarterneqarlutillu ataavartumik nalunaarsorneqassasut iluattitsinissamut piumasaqaatit anguniakkatullu iliuu-tsit suliaareersut malinniarlugit.

Pilersaarutip siunnersuutip tamanut saqqummiunneqarneranut atatillugu pilersaarutip nutarternissaanut nalunaarsornissaalu allaffissornertut ilusilersimavoq.

Indledning

Sektorplaner udmønter kommunens politiske målsætninger inden for et bestemt område. Hvor kommuneplanen sætter de overordnede mål, arbejder sektorplanerne mere detaljeret med et bestemt tema.

Sektorplanerne udgøres af statusbeskrivelse, analyse, sammenhængen til andre politikker/områder, samt formulering af konkrete målsætninger og indsatser/tiltag.

På baggrund af aktualitet, bevågenhed og prioritering er der for udvalgte politiske målområder udarbejdet sektorplaner med henblik på at skabe de bedste rammer for udviklingen i Qaasuitsup Kommunia. Sektorplanerne fastlægger strategier, mål og konkrete indsatser som grundlag for planlægning, anlæg og drift.

Sektorplanerne skal ses som et værktøj til at samle kommunens strategier og politikker indenfor et område eller tema og konkretisere målsætninger og indsatsområder, som løbende skal udmøntes i projekter.

Sektorplanerne er endvidere tilvejebragt ud fra et ønske fra Selvstyret om mere helhed og sammenhæng på tværs af sektorer, samt for bedre koordinering mellem kommunen og Selvstyret.

Sektorplan for frirum

Med sektorplanen *"Friarealer og rekreative aktiviteter"* er der indsamlet materiale fra kommunens byer og bygder relateret til fremtidige udviklings ønsker af uderum-mene og ønsker om forbedrede aktivitets muligheder. Dermed er der med denne sektorplan lavet et samlet overblik og planlægningsgrundlag for den fremtidige udvikling fokuseret på anlæg og planlægning. Alle byer og bygder er kontaktet. Desværre er ikke alle vendt tilbage med et svar og derfor er disse ikke beskrevet, det forventes at der inden for kort tid vil blive modtaget materiale fra disse steder så de kan indgå i sektorplanen.

Udvalget ønsker, at planerne opdateres og ajourføres løbende for at følge op på de indarbejdede succeskriterier og handlingsmål.

I forbindelse med offentliggørelsen af planforslaget er der indarbejdet en opdatering og ajourføring af planen af rent administrativ karakter.

Atuarluarina.

God læselyst.

Attaveqaatinut, Sanaartornermut Avatangiisinullu Ataatsimiititaliaq sinnerlugu

På vegne af Udvalg for Infrastruktur, Anlæg og Miljø.



Sakio Fleischer

Attaveqaatinut, Sanaartornermut Avatangiisinullu Ataatsimiititaliaq
Udvalg for Infrastruktur, Anlæg, og Miljø

Immikkoortortat pillugit pilersaarut pillugu

Immikkoortortat pillugit pilersaarutit ataqatigiisumik pilersaarutit pillugit ilisimasat ilusilersussavai aammalu inuiaqatigiinni inooriaatsikkut atugaasut Qaasuitsup Kommunia silami qasuersaarfikkuq susassaqtitsiniarnerani attuumassuteqartut qulaajassallugit, tamatuma saniatigut pilersaarut aalajangiisartunut sakkussatut atorpeqassaaq, silami qasuersaarfiusinnaasut susassaqtitsiniarnerlu pillugit siunissami qanoq isikkoqarumaarnissaannut sinakkusiissutaassalluni. Immikkoortortaq pillugu pilersaarutit uuma siunertaraa nunaminertat qasuersaarfiusinnaasut piujuartinnissaat kiisalu piffinnik nutaanik pitsanngorsaanissamut ineriartortitsinissamullu nunaminertanik qasuersaarnermi ataatsimoorunneqarsinnaasunik tunngaviliissalluni, susassaqtitsinermi aammalu nunami maani kulturip atorluarneratigut.

Pilersaarut una kommunalbestyrelsep innuttaasut, ingerlatsinermi akisussaasut aammalu soqutigisallit allat inuussutissarsiutinillu ingerlatallit kissaataat, Qaasuitsup kommuniani silami qasuersaarfissatigut anguniagaat takorluugaallu naapertorlugit toqqammaveqarpoq.

Immikkoortortaq pillugu pilersaarutit pingaarnertut aallukkumasai tulluuttuni taakartorneqartut, kommunip illoqarfiini nunaqarfiinilu qasuersaarfittut qitiulluinnarput. Tamakkua kommunip illoqarfiinut nunaqarfiinullu tamanut suliarineqarput. Aallukkumasallu makkuupput:

- **Ilinniartitaaneq**
- **Timersorneq**
- **Ataatsimuussuseq**
- **Qasuersaarneq**

Aallukkusut pimoorunneqassapput, kommunimi innuttaasut tikeraallu silami qasuersaarfikkuq periarfissatigut assigiinngitsunik periarfissaqarnerat isiginiarluarumlugu.

Soqutigisaqatigiit

Immikkoortortaq pillugu pilersaarummit uannga kommunimi innuttaasut tamarmik inuussutissarsiutinillu ingerlatallit kallarneqassapput aammalu pilersaarummik soqutiginnittariaqarput. Kommunimi innuttaasut amerlasuut Qaasuitsup Kommuniani piffinnik qasuersaarfiusinnaasunik ulluinnarni atuisuupput pingaaruteqarporlu, piffiit tamakkua qulakkiissallugit innuttaasunut nuannaarutaasumik. Tamanna atuuppoq aasami ukiumilu sammisassat eqqarsaatigalugit. Tamatumunnga ilagitillugu Qaasuitsup kommunianut takornarsat amerliartuinnartut tikeraartalersimapput, tamakkualu aamma qasuersaarfiusinnaasut pitsaasut atorluartarpaat.

Tamatumunnga ilagitillugu immikkoortortamut pilersaarut politikikkut allaffissornikkullu aalajangiiniarnermi sakkussatut atorpeqassaaq, ataatsimut siunnerfeqarnermik qulakkeerinnissalluni aammalu ingerlatsinermi iliuusissiornermi tulleriaarinermi sakkuussallunittaaq. Immikkoortortaq pillugu pilersaarutit uuma kommunip akisussaaffeqarfii ingerlatsiviilu sunngiffimmilu susassaqtitsineq sunniuteqarfiai. Siunissami illoqarfinnik nunaqarfiinilu pilersaarusiornermi sakkussatut atorpeqassalluni.

Om sektorplanen

Sektorplanen skal skabe et sammenhængende overblik over planer og skitsere samfundstendenser med relation til Qaasuitsup Kommuniens frirum og rekreative aktiviteter, derudover skal planen fungere som et værktøj for beslutningstagere, som sætter rammerne for den fremtidige udvikling inden for området omkring frirum og rekreative aktiviteter. Sektorplanen har til formål at bevare de gode rekreative arealer samt at der skabes grobund for at forbedre og udvikle nye områder i form af fælles arealer til rekreation, aktiviteter samt brugen af den fremtrædende kulturarv.

Denne sektorplan er baseret på kommunalbestyrelsens såvel som borgernes, driftsansvarlige og andre interessenters ønsker, målsætninger og visioner for de rekreative udørelser i Qaasuitsup Kommunia.

Sektorplanens hovedfokus er de følgende temaer, som er centrale for de rekreative udørelser i kommunens byer og bygder. Disse temaer behandles for alle kommunens byer og bygder. Disse temaer er:

- **Læring**
- **Motion**
- **Fællesskab**
- **Rekreation**

Der skal være fokus på temaerne, for at tilgodese de mange forskelligartede aktiviteter kommunens borgere og besøgende har i de rekreative udørelser.

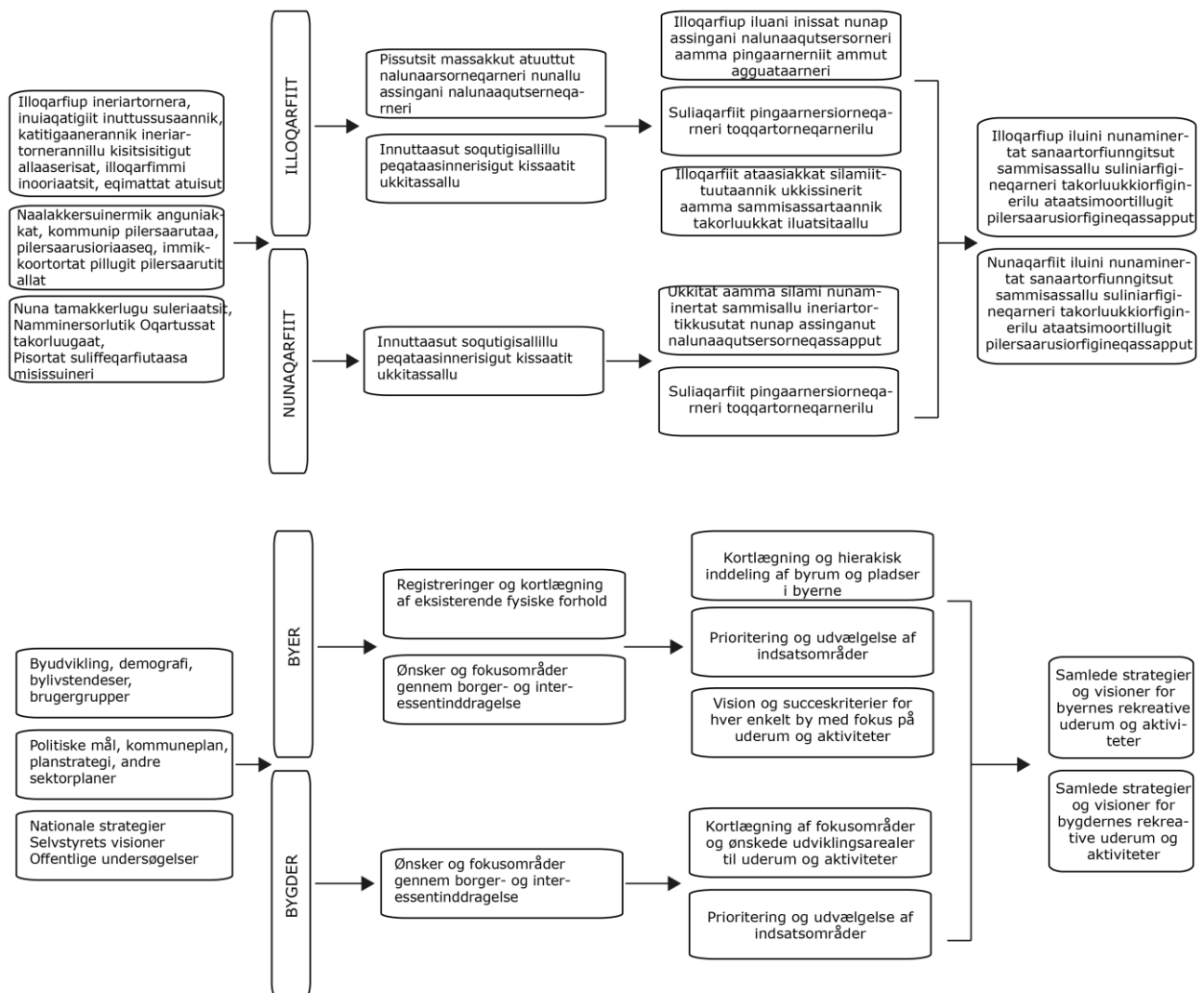
Interessenter

Alle kommunens borgere og erhverv bliver berørt af og har interesse i denne sektorplan. Mange af kommunens borgere bruger på daglig basis de rekreative områder i Qaasuitsup Kommunia og det er vigtigt, at sikre disse områder til glæde for borgerne. Dette gælder såvel sommer- som vinteraktiviteter. Samtidig besøger flere og flere turister Qaasuitsup Kommunia, der også benytter de mange rekreative områder.

Sektorplanen fungerer også som politisk og administrativt beslutningsværktøj, der skal sikre fælles retning og strategisk prioritering. Denne sektorplan har indflydelse på mange af kommunens ansvarsområder, forvaltninger og fritidsområder. Den vil i fremtiden indgå som et værktøj i planlægningen af byer og bygder.

Immikkoortortat pillugit pilersaarutip suliarineqarnerani periuseq aamma siunissami atorineqarnissaata siunertaa ataani titartaganngorlugit takuneqarsinnaapput.

Diagrammet neden for viser fremgangsmåden ved udarbejdelsen af sektorplanen og hensigten med dens fremtidige anvendelse



Tunngaviit

Immikkoortortaq pillugu pilersaarutip siunertaraa qulakki-issallugu, siunissami aningaasaliissutigineqartussat eqqarsarluarluni paasissutissanillu ilisimasaqarluarluni ingerlanneqarnissaat. Taamaattumik pingaaruteqarpoq politikikkut anguniakkat taamatuttaarlu ineriartornermi pissutsit nutaat aammalu avatangiisitigut atugassaritaa-sut pioreersut immikkoortortaq pillugu pilersaarummut atuuttut eqqummaariffiginissaat.

Immikkoortortat pillugit pilersaarutaat illoqarfiit nammin-neq nalunaarsuinerinik aamma soqutiginnittut assigiinn-gitsut, soorlu katersugaasivinni pisortat, sunngiffimmi pisortat, atuarfimmi pisortat assigisaallu, peqataatillugit ineriartortinneqarpoq. Ilutigalugu nunaqarfinni ataasiak-kaani nunaqarfiit allaffii innuttaasunik ataatsimiisitsipput allatigullu peqataasarlutik. Taamaallilluni immikkoortortat pillugit pilersaarutip iluatitsigisai, anguniagai aamma in-nuttaasut soqutigisallillu namminneq eqqarsaatersuutaat, isumassarsiaat kissaataallu tunngavigissavaat. Tamatuma kingunerisaanik innuttaasup nammineq ulluinnarni inuu-nera sunngiffimmilu sammisartagai immikkoortortat pil-lugit pilersaarutip aamma aallaavigissavai.

IMMIKKOORTORTAT PILLUGIT PILERSAARUT NUNAMINERTAT SANAARTORFIUNNGITSUT
SEKTORPLAN FORFRIRUM

Forudsætninger

Sektorplanen har til formål at sikre, at fremtidige investeringer foretages på et strategisk og oplyst grundlag. Derfor er det vigtigt at forholde sig til politiske mål-sætninger såvel som udviklingstendenser og de eksisterende fysiske forhold der gør sig gældende på sektorplanens område.

Sektorplanen er udviklet ud fra byernes egne registreringer og inddragelse af for-skellige interessenter, såsom museumsle-dere, fritidsledere, skoleledere og lignende. Samtidigt er hver enkelt bygd inddraget gennem det lokale bygdekontor som afhol-der borgermøde og anden inddragelse. Dermed bygger sektorplanens succeskrite-rier, mål og ønsker på borgernes og inte-ressenternes egne tanker, ideer og ønsker. Dette er med til at rodfæste sektorplanen i borgerens egen hverdag og fritid.

Immikkoortortat pillugit pilersaarutaata siunertaa unaavoq: naalakkersuineramik suliallit aamma allaffissornermik suliallit aalajangersaasarnerni sakkutut ator-neqassaaq, taassumalu ataatsimoorussamik toraa-gaarneq pingaarnersiuiinissarluni qulakkiissavai. Immik-koortortat pilersaarutaata uuma kommunip akisussaaffii ingerlatsivii sunngiffimmilu sammisaqartitsiviutai sunnis-savai. Illoqarfiit nunaqarfiillu siunissami pilersaarusi-orneqartarnerini sakkutut ator-neqartassaaq.

Immikkoortortat pillugit pilersaarutaat ingerlaavartumik nutarterneqartarluni "uummaarissumik" sakkuussaaq in-nuttaasunik peqataatitsinermik aamma soqutigisaqatigiit kissaataannik tunngavilik. Immikkoortortat pillugit pilersaarut nutaanik kissaatit iliuusissatullu anguniakkat naa-pertorlugit ingerlaavartumik nutartinneqartassaaq, taamaalilluni pilersaarut siunissami ineriartornermut sak-kutut nutartertuartutut isikkoqartinneqassaaq.

Siunissami pilersaarusiornermut aamma kommunip pilersaarutaata tapianik suliaqartarnermut pilersaarutip ilaatigut ator-neqartarnissaanik kissaateqartoqarpoq. Taamaalilluni siammasinnerusumik pilersaarusiortarneq aamma ineriartortitsinissaaq sammineruneqassasoq kissaateqarnerit qulakkeerneqassapput. Pilersaarusiorneq aqutugalugu nunaminertat immikkoortinneqarsinnaalis-sapput taamaalillunilu asiariartarfiit silamilu sammisat ineriartortinneqarnissaat pingaarnertinneqarnissaallu ammaanneqassapput.

Avatangiisitigut massakkorpiat atugassarititaasut

Qaasuitsup Kommunian 660.000 km² sinnerlugu angis-suseqarmat, aammalu avannarpasissuseq 67 grader missaaniik avannarpasissuseq 81 grader siamasis-suseqarluni, kommunip illoqarfiini inuuniarnikkut atugas-sarititaasut assigiinngitsorujussuupput.

Qaasuitsup Kommuniani illoqarfiit tallimat ataatsimut Diskobugt-imiipput, taamaattumillu imminnut assin-gukannerlutik. Diskobugt-i kommunip takornariaqarnikkut qiteraa tamatumani Ilulissat ornigarneqarnerpaalluni. Il-loqarfinni tallimani taakkunani niuerniarnissamut, atuar-nissamut, meeqqat paaqqutarineqarnissaannut, sunngif-fimmi susassaqarnissamut aammalu sullinneqarnissamut periarfissaqarpoq. Illoqarfiit sinneruttut pingasut avan-namut sinerissami siammarsimapput.

Kommunip innuttaasa amerlasuut Qaasuitsup kommuni-ani qasuersaarfiusinnaasut ulluinnarni siunertanut assigi-inngitsunut atortarpaat, pingaaruteqarporlu, piffiit tamak-kua innuttaasunit nuannaarutaanissaat qulakkiissallugu. Aasaappat ukiupalluunniit.

Sunngiffimmi pinngortitamilu susassaqartitsinikkut periar-fissat Qaasuitsup Kommuniani innuttaasunut pingaaruti-lerujussuupput aammalu ataqatigiissutsillu niktorsarnis-saanut assut pingaaruteqarlutik, kiisalu ulluinnarni uum-maarissumik inuuneqarnissap piviusunngortinnissaanut inuiaqatigiit peqqissutsikkut inuunerissaarnissaallu pingaartiniissaannut pingaaruteqarluni. Nutaanik sulini-uteqarnikkut kiisalu atugassarititaasut pitsanngorsarneri-sigut timip aalatinnissaanut periutsit allaanerusut illoqarfiup

Sektorplanen har til formål at fungerer som politisk og administrativt beslutnings-værktøj, der skal sikre en fælles retning og strategisk prioritering. Denne sektorplan har indflydelse på mange af kommunens ansvarsområder, forvaltninger og fritids-områder. Den vil i fremtiden indgå som et værktøj i planlægningen af byer og byg-der.

Sektorplanen er et "levende" redskab der opdateres løbende og som bygger på bor-gerinddragelse og ønsker fra interessenter. Løbende opdateres sektorplanen med nye ønsker og handlingsmål, så planen hele ti-den fremstår som et opdateret værktøj til den fremtidige udvikling.

Ønsket med planen er blandt andet at bruge den til fremtidig planlægning og ud-arbejdelse af kommuneplantillæg. Dermed sikres et bredere perspektiv på planlæg-ningen og et ønske om mere fokus på ud-vikling. Gennem planlægning kan der ud-lægges arealer og ligeledes friholdes area-ler fokuseret på rekreative uderum og akti-viteter så der åbnes op for udvikling og prioritering.

Status på nuværende fysiske forhold

Qaasuitsup Kommunian – verdens største kommune – er kendetegnet ved, at have mange gode friarealer, som bruges vinter og sommer. Kommunen udgør et areal på mere end 660.000 km², og spænder fra omkring 67 grader nordlig bredde til cirka 81 grader nordlig bredde, er der stor forskel på levebe-tingelserne i kommunens byer.

I Qaasuitsup Kommunian ligger 5 af byerne, samlet i området omkring Diskobugten, og de ligner derfor til dels hinanden. Disko-bugten er kommunens turismecentrum med Ilulissat som hovedmål. De 5 byer har alle muligheder for indkøb, skolegang, bør-nepasning, fritidsaktiviteter og servicemu-ligheder. De resterende 3 byer ligger for-delt langs kysten mod nord.

Mange af kommunens borgere bruger på daglig basis de rekreative områder i Qaasu-itsup Kommunian til vidt forskellige formål, og det er vigtigt, at sikre disse områder til glæde for borgerne. Dette gælder såvel sommer som vinter.

Muligheden for fritids- og friluftaktiviteter er af stor betydning for Qaasuitsup Kom-munias borgere og med til at styrke sam-menholdet, samt muliggørelsen af en aktiv hverdag med fokus på forbedret folkesund-hed og livskvalitet. Gennem nye tiltag og forbedringer af eksisterende forhold kan anderledes bevægelsesformer indarbejdes

avatangiisitigut atugassarititaani suliniutigineqarsinnaapput aammalu taamaaliornikkut illoqarfinni nunaqarfinnilu innuttaasut uummaarissumik inuuneqartinneqar-sinnaallutik, taamaalilluni avatangiisit uummaarissut pilersillugit, illoqarfinni nunaqarfinnilu, imminut qaniittumik sanaartorfigneqarsimasuni pinngortitamilu, takornarissat sammisas-saqarluarlutik sulinngiffeqarsinnaanerannut pinngortitamillu assigineqanngitsumik misigisaqarnissaannut.

Piffiit qasuersaarfiusinnaasut taamaalillutik periarfissarpassuarnik sammisassaqarfiusinnaapput, tamannalu attattuarneqartariaqarpoq. Taamaattumik pingaaruteqarpoq immikkoortortamut pilersaarummi uani sammineqarsinnaasut tamakkua qulakkeerneqarnissaat. Tamatumunnga ilagitllugu pilersaarutip uuma qulakkiissavaataaq, siunissami sammineqarsinnaasut pilersaarusiormermi qulakkeerneqarnissaat.

Pilersaarutitut allanut attuumassuteqarneq

Qaasuitsup Kommuniata 2014-16 kommunimut pilersaarutaa

Immikkoortortaq pillugu pilersaarut aallaaveqarpoq politikikkut anguniakkanik takorluukkanillu, Qaasuitsup Kommuniata 2014-16 kommunimut pilersaarutaani saqqumminneqartuni, kommunip pineqartunut qanoq iliuusissai kiisalu kissaatai, immikkoortortaq pillugu tunngassuteqartuni. Immikkoortortaq pillugu pilersaarut taamaalilluni kommunimut pilersaarummit toqqammaveqarluni aallaaveqarpoq.

Qaasuitsup Kommuniata utoqqaat pillugit politikkia

Qaasuitsup Kommuniata utoqqaat pillugit politikkia naapertorlugu utoqqaat sapinngisaq tamaat naapertorlugu inuuniarmikkut atugassaqartinneqassapput, aammalu nammineersinnaassusertik attatiinnassallugu ataqinassutsimikullu innarlerneqassanatik. Qaasuitsup Kommuniiani utoqqaat pillugit anguniakkani kissaatigineqarpoq, utoqqaat sapinngisamik nammineq angerlarsimaffigisaminni sivisunerpaamik najugaqartarnissaat, aammalu imminut ikiornissaminut ikiorserneqartarnissaat imminnut paarilluarsinnaaqullugit.

Utoqqaat eqqarsaatigalugit pinaveersaartitsinikkut suliniutit annertuumik pingaartinneqassapput, aammalu timimut ikiorsiissutaasinnaasut pisariillit pigineqassallutik. Avatangiisit utoqqarnut naleqquttuussapput, susasaqarsinnaanissaq periarfissaqaaqullugu, taamaattoq aamma utoqqaat namminneerlutik ulluinnarni suliaasnik toqqissisimanartumik ingerlatsisinnaaqullugit. Tamatumunnga ilaavoq, pisortat paaqqinnittarfii ilusilersorneqarsimassasut, tikikkuminartuussallutik, angallavigissasat pitsorluttunut naleqqussarneqarsimassallutik, kiisalu aqquuserngit sinaanni, tummeqqani angallavigineqarsinnaasunilu allani issiaarfissaqassalluni. Tamanna soorunalimi immikkoortortaq tassalu qasuersaarfiusinnaasut pillugit pilersaarummi qitiulluinnarpoq.

Nuna tamakkerlugu pilersaarutit aammalu pilersaarummik qanoq ililluni piviusunngortitseriarnissaq

Qaasuitsup Kommuniata nammineerluni kommunimut pilersaarutaata aammalu pilersaarummik qanoq ililluni piviusunngortitseriarnissaata saniatigut, immikkoortortamut pilersaarutip uuma Naalakkersuisut nuna tamakkerlugu peqqinnissaq pillugu – Inuuneritta II 2013–2019 pilersaarummik qanoq ililluni piviusunngortitseriarnissaanut kiisalu Naalakkersuisut 2005–2009 Inuuniarnikkut atugassarititaasut, inooriaatsimik peqqissuserlu pillugit inuiaqatigiinnik misissuisimanerannik kalluuffeqarpoq. Immikkoortortaq pillugu

i byens fysiske miljø og derigennem aktivere byernes og bygdernes borgere, samt skabe et aktivt miljø, omkring byerne og bygderne, både i den tætte bebyggelse og i det åbne land, til brug for turisterne til aktiv ferie og autentiske naturoplevelser.

De rekreative områder rummer således mulighed for mange forskellige aktiviteter, og det skal de fortsætte med. Det er derfor vigtigt at alle disse aktiviteter sikres i denne sektorplan. Samtidig skal denne plan også være med til at sikre, at fremtidige aktiviteter sikres i planlægningen.

Snitflader til anden planlægning

Kommuneplan 2014-16 for Qaasuitsup Kommunia

Sektorplanen tager udgangspunkt i de politiske målsætninger og visioner, som er fremsat i Kommuneplan 2014-16 for Qaasuitsup Kommunia, kommunens relevante strategier samt de ønsker, der er på sektorumrådet. Sektorplanen er således en direkte udmøntning af kommuneplanen.

Qaasuitsup Kommuniass Aeldrepolitik

Ifølge Qaasuitsup Kommuniass aeldrepolitik skal aeldre have de bedst mulige levevilkår, og bibeholde deres selvstændighed og værdighed. Målsætningerne for de aeldre i Qaasuitsup Kommunia indeholder ønsker om, at aeldre skal blive boende i eget hjem længst muligt, og at de skal have hjælp til selvhjælp for bedst muligt at kunne tage vare på sig selv.

Det forebyggende arbejde på aeldreområdet skal prioriteres højt, og de nødvendige fysiske hjælpemidler skal være til stede. Omgivelserne skal være aeldrevenlige, så der er mulighed for aktivitet, men også så de aeldre selv kan klare dagligdagens opgaver på sikker vis. Dette inkluderer, at alle offentlige institutioner er indrettede, så der er let tilgængelighed, at trafikstrukturen er tilpasset gangbesværede, og at der skal være bænke langs veje, trapper og andre færdselsruter. Dette er naturligvis en central del i Sektorplan for friarealer og rekreative aktiviteter.

Nationale planer og strategier

Ud over Qaasuitsup Kommuniass egen kommuneplan og planstrategi, har denne sektorplan også en snitflader til Naalakkersuisuts landsdækkende sundhedsstrategi – Inuuneritta II 2013–2019 og Naalakkersuisuts befolkningsundersøgelse fra 2005–2009 – Levevilkår, Livsstil og Helbred. Gennemførelsen af handlingsplanerne for denne sektorplan medfører, at

pilersaarutip uuma qanoq iliuusissatut pilersaarutaata piviusunngortinnissaata kingunerissavaa, Qaasiutsup Kommunia pilersaarummik qanoq ililluni piviusunngortitseriarnissap siunertaanik takorluugaanillu piviusunngortinnissaannut peqataasinnaammammat, aammalu pissusissamissoortumik inooriaatsikkut nappaatit amerliartuinnartunit atugarineqartut pinaveersimatissinnaallugit, Kalaallit Nunaanni takussaasut.

Peqqinnissaq pillugu pilersaarummik qanoq ililluni piviusunngortitseriarnissaq, Inuuneritta II 2013-2019, tikkuussivoq, timip aalatinnissaa peqqissutsimut pingaaruteqarlunnartoq. Pingaaruteqarportaaq, timersornerup nuannersuullunilu imaqarlunarsissaa, aammalu inuiaqatigiissutsimut misigissuseqarnermut nukittorsaataassalluni. Tassa imaappoq piffik pillugu pilersaarusiortoqartariaqarpoq, inissiaqarfiit nutaa pioreersullu, paaqqinnittarfiit kiisalu qanigisami ornittakkat qanoq iluseqarnissaannik pingartiisumik, taakku taamaallutik timip aalatinnissaanut pitsaasup tungaanut sunniuteqarsinnaaqullugit, pinnguarnermut inooqatigiinnikkullu susassareqatigiinnermut.

Immikkoortortaq pillugu pilersaarut una tamatuma nalinginnaasumik malitsigaa, taassuma qulakkiissammagu, illoqarfimmi qorsooqqinnersat qorsuujuartinneqarnissaat aammalu piviusunngortissinnaassallugu pinnguarneq susassaqaarnissarlu.

Takornariaqarneq

Ukiuni qulikkaarne kingullerit tamakkiisumik isigalugu Kalaallit Nunaanni takornariaqarnikkut annertuumik ineriartortoqarsimavoq. Qaasiutsup Kommuniani pingaarnertut aalisarneq inuussutissarsiutaasimavoq maannakkut ineriartorneq ima ingerlasimavoq aalisarneq takornariaqarnerlu pingaarnertut inuussutissarsiutinngorsimallutik, ineriartornerlu sulii ingerlavoq. Qaasiutsup Kommunia takornariaqarnikkut Kalaallit Nunaanni siuttuuvuq 2012-imi Sermersooq Kommunimit 25% missaanik annertunerusumik unnuiffigineqarsimalluni, taanna kommunini unnuiffigineqartarsimasuni tulluilluni. Ingasammik Ilulissat Diskobugt-imilu sumiiffiit takornariaqarnikkut inuussutissarsiuteqarnermi nunap immikkoortuani tamaani qitiullunnarput.

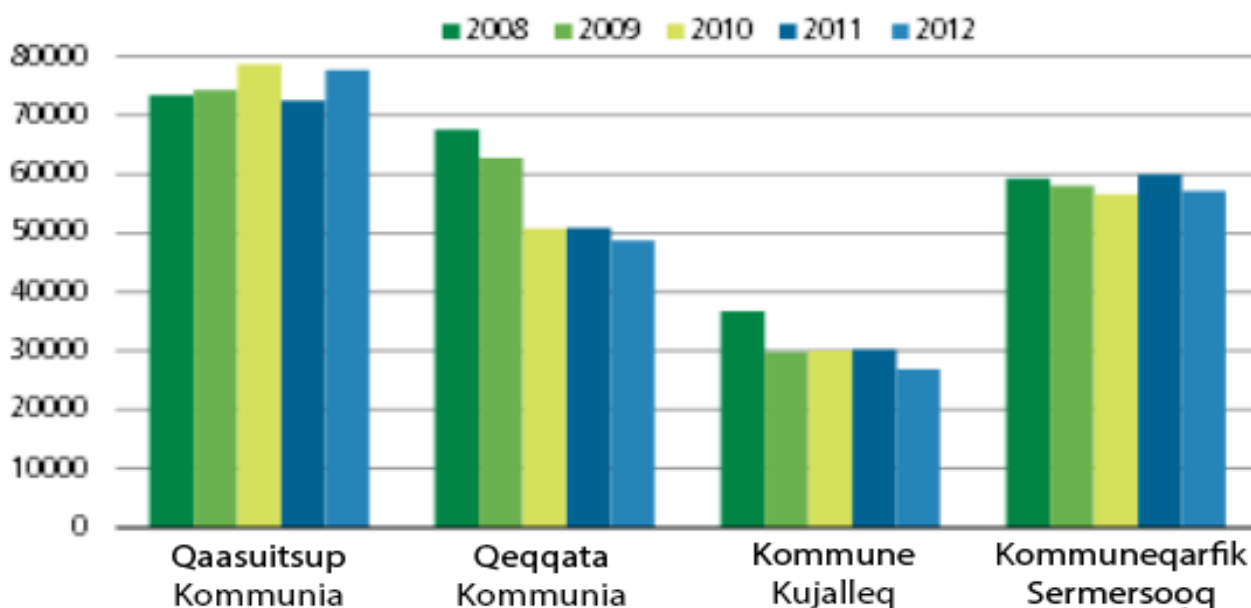
Qaasiutsup Kommunia kan være med til at bidrage til at opfylde strategiens mål og visioner, og på en naturlig måde være med til at forebygge det stigende antal livsstilssygdomme, som ses i Grønland.

Sundhedsstrategien, Inuuneritta II 2013-2019, påpeger, at fysisk aktivitet er en vigtig faktor for et godt helbred. Det er også vigtigt, at den fysiske aktivitet er sjov og indholdsrig, og at den styrker oplevelsen af socialt sammenhold. Der skal altså laves lokal planlægning, der lægger vægt på udformningen af nye og eksisterende boligområder, institutioner og opholdssteder i nærmiljøet, så de inspirerer til bevægelse, leg og sociale aktiviteter.

Denne sektorplan er en naturlig forlængelse af netop dette perspektiv, da den skal sikre, at de grønne områder i byen forbliver grønne og muliggør både leg og aktiviteter.

Turisme

Inden for de sidste årtier er der sket en stor udvikling af turismen i Grønland generelt. Qaasiutsup Kommunia har udviklet sig fra at have fiskeri som eneste hovederhverv til at have både fiskeri og turisme som hovederhverv, og udviklingen fortsætter. Qaasiutsup Kommunia er den førende kommune i Grønland inden for turisme med ca. 25% flere overnatninger i 2012 end Kommuneqarfik Sermersooq, som er den kommune med næstflest overnatninger. Især Ilulissat og områderne i Diskobugten er knudepunkt for turismen i regionen.



2008-12-imi unnuinerit tamarmiusut amerlassusii kommuninut agguqatigiissinerit | Samlet antal overnatninger fordelt på kommuner i 2008-12

Inuiaqatigiit allaatigisaanerat

Kalaallit Nunaata innuttaasa pingajorarterutaasa missaat Qaasuitsup Kommuniani najugaqarput. Ulloq 1. juli 2014 kommunimi najugaqarput inuit 17.405, kisitsilli appariaqartorpoq. 2012-imi innuttaasut 1%-imik ikileriarsimapput, tassa innuttaasut 189-inik ikileriarsimapput. Ukioq 2003-p kingorna innuttaasut tamakkiisumik isigalugu 7%-imik ikileriarsimapput.

Demografi

Knap en tredjedel af Grønlands befolkning bor i Qaasuitsup Kommunia. Per 1. juli 2014 boede der 17.405 personer i kommunen, men tallet er faldende. I 2012 faldt indbyggertallet med 1%, hvilket svarer til et fald på 189 personer. Siden 2003 er indbyggertallet samlet set faldet med 7%.

	2012		2013		2014	
	Januar	Juli	Januar	Juli	Januar	Juli
Hele landet	56.749	56.810	56.370	56.483	56.282	56.295
Kujalleq	7.417	7.302	7.151	7.189	7.088	7.024
Sermersooq	21.813	21.851	21.868	21.979	21.236	21.179
Qeqqata	9.638	9.668	9.620	9.517	9.436	9.465
Qaasuitsup	17.687	17.705	17.498	17.566	17.291	17.405
Udenfor kommunerne	194	284	233	232	231	222

Kommunini innuttaasut agguaqatigiissillugit amerlassusaat | Befolkningsfordeling kommunerne

Qaasuitsup Kommuniani ukioqatigiit agguataarsimanerat Kalallit Nunaata sinnerani ukioqatigiiaat agguataarsimanerannut assingukannerpoq. Inuiaqatigiit ukioqatigiiaan-nut agguataarsimanerat ima isikkoqarpoq:

- **0-5 ukiullit:** Qaasuitsup Kommunia 8,6%, nuna tamakkerlugu 8,6%
- **6-16 ukiullit:** Qaasuitsup Kommunia 17% missaat, nuna tamakkerlugu 16% missaat
- **17-64 ukiullit:** Qaasuitsup Kommunia 66%, nuna tamakkerlugu 68%
- **65-99 ukiullit:** Qaasuitsup Kommunia 8,4%, nuna tamakkerlugu 7,4%

Ukiuni kingullerni qulini innuttaasut sulisinnaasut ukioq-qortusisimapput, aammalu 65-it sinnerlugit ukiullit amerleriarsimallutik. Innuttaasunik naatsersueqqissaarneq naapertorlugu ukioqatigiiaat taakkua ukiuni aggersuni amerliartussapput.

Ineriartorneq ima isikkoqarpoq, inuit nunaqarfinniit illoqarfinnut nutserlutik – nunarsuarmi ineriartorneq assigalugu. Ineriartornerli Qaasuitsup Kommuniani taama ersaritsiginani Kalallit Nunaanni ineriartorneq assignagu. Piffissami 1977-2012 Qaasuitsup Kommuniani illoqarfinni innuttaasut 4%-imik (72%-imiik 76%-imut) annertuserisimapput. Pingaartumik Kalallit Nunaata qeqqani Diskobugt-imilu, innuttaasut amerleriaataat takuneqarsinnaal-luni.

Ukioq 2000-tsip kingorna Qaasuitsup Kommuniani illoqarfiit arfineq pingasut taakualu inoqarfiinut naleqqiullugu Ilulissat kisimik inuttusiartorsimapput, Upernavik eqqaalu allannguuteqarfiusimanani. Qaasuitsup Kommuniani piffiit arfinillit sinneri inukilliartorsimasut.

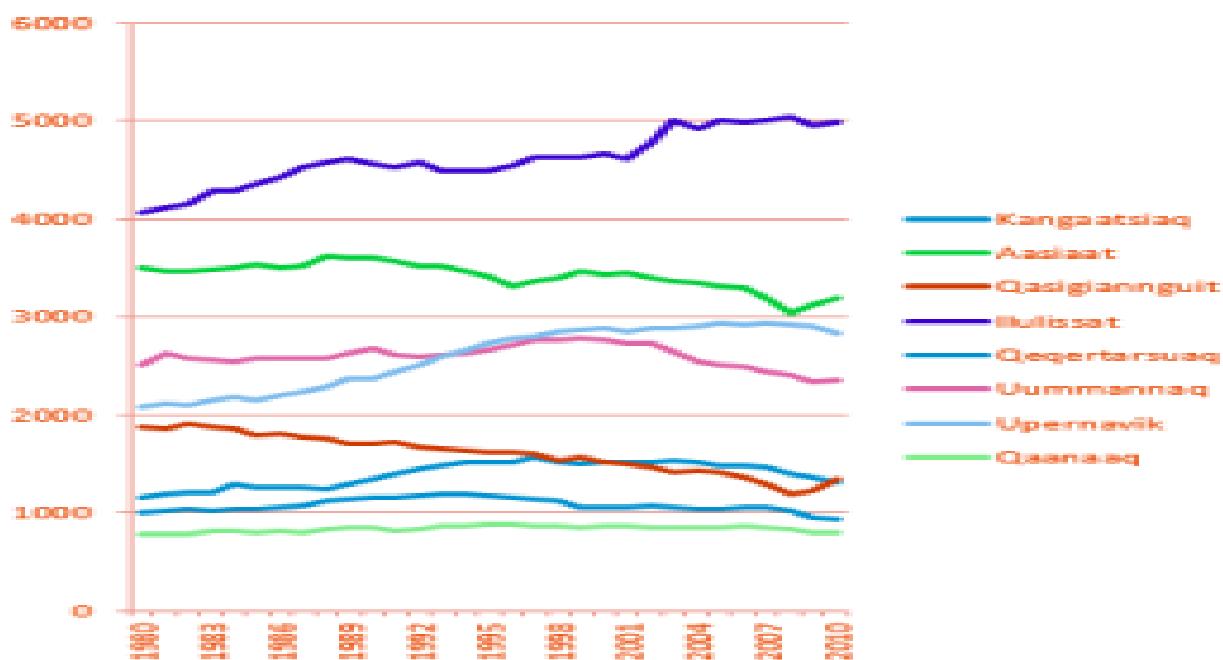
Qaasuitsup Kommunias aldersfordeling er nogenlunde svarede til den generelle fordeling i resten af Grønland. Blandt befolkningen er fordeling på aldersgrupper følgende:

- **0-5 årige:** Qaasuitsup Kommunia 8,6%, hele landet 8,6%
- **6-16 årige:** Qaasuitsup Kommunia knap 17%, hele landet knap 16%
- **17-64 årige:** Qaasuitsup Kommunia 66%, hele landet 68%
- **65-99 årige:** Qaasuitsup Kommunia 8,4%, hele landet 7,4%

I de seneste 10 år er befolkningen i den erhvervsaktive alder blevet ældre, og der er blevet flere over 65 år. Ifølge befolkningsprognosen vil gruppen af ældre vokse yderligere i de kommende år.

Generelt er tendensen, at folk flytter fra bygderne til byerne - som det også gør sig gældende globalt set. Tendensen er dog ikke helt så markant i Qaasuitsup Kommunia, som mange andre steder i Grønland. I perioden 1977-2012 er andelen af byboere i Qaasuitsup Kommunia steget med 4% (fra 72% til 76%). Det er primært i Midtgrønland og Diskoregionen, at man kan se en stigning.

I forhold til Qaasuitsup Kommunias 8 byer med tilhørende lokalområder er det kun Ilulissat-området, der har haft befolknings-tilvækst siden år 2000, mens Upernavik-området har været uændret. De øvrige 6 områder i Qaasuitsup Kommunia har alle haft befolkningstilbagegang.



Qaasuitsup Kommunianni illoqarfinni najugallit ineriartorneri | Befolkningsudvikling i byerne i Qaasuitsup Kommunia

Utoqqaat amerliartortut

Qaasuitsup kommuniani ineriartornerup ersersippaa, ukiuni aggersuni utoqqaat amerliartussasut. Tamanna Qaasuitsup Kommuniannut taamaallaat atuutinnigilaq Kalaallit Nunaanni tamani tamanna atuulluni.

Kommunimi innuttaasut Ilulissanut eqiterussimapput (26%), Aasiaat (18%) og Uummannaq (7%). Kommunimi innuttaasut 51%-sii piffinni pingasuni taakkunani najugarlutik.

Ukiuni qulikkaarini kingullerni Qaasuitsup Kommunianni innuttaasut ikilerialaarsimapput. Tamannna Kalaallit Nunaanni illoqarfiit nalinginnaasumik ineriartornerannut assingagit inissisimavoq, tamamakkunanimi annertuumik tamatuma tungaatigut ineriartorfivoq.

Qaasuitsup Kommuniata illoqarfiini nikerartumik ineriartorfivoq innuttaasut amerliartarlutik ikileriarlutillunniit.

Kommunip innuttaqassutsimigut ineriartuutissaa annerpaaq naatsersuutigineqarpoq illoqarfinni anginerusuni piimaartoq, tamatumani Ilulissat ilanngullugu illoqarfillu allat inussutissarsiutit uuliasiornermi pilersuinnermut tunngassutillit aallaaviujumaartussallu.

Taamaattoq massakkumut nalorninarpoq tamatuma qanoq annertutiginissaa qanorlu sukkatigisumik ineriartornissaa ersarissumik oqaatigiuminaappoq. Tamanna, nunarsuarmi aningaasarsiornermut attuumassuteqarluinarnarneranik tunngaveqarpoq aammalu aatsitassarsiornermi takorniaqarnermilu ineriartornerup qanopq ingerlajumaarneranik. Tamatumalu saniatigut Namminersorlutik Oqartussat aningaasaliissutissat eqqarsaatigalugit qanoq aalajangiussaqarumaarnerat apeqqutaalluinnarlunittaaq assersuutigalugu mittarfiliortitsineq umiarsuaviliortitsinerlu eqqarsaatigalugit.

Stigende antal ældre

Tendensen i Qaasuitsup Kommunia siger, at der i de kommende år vil komme et stigende antal ældre. Dette gælder ikke kun for Qaasuitsup Kommunia men for hele Grønland.

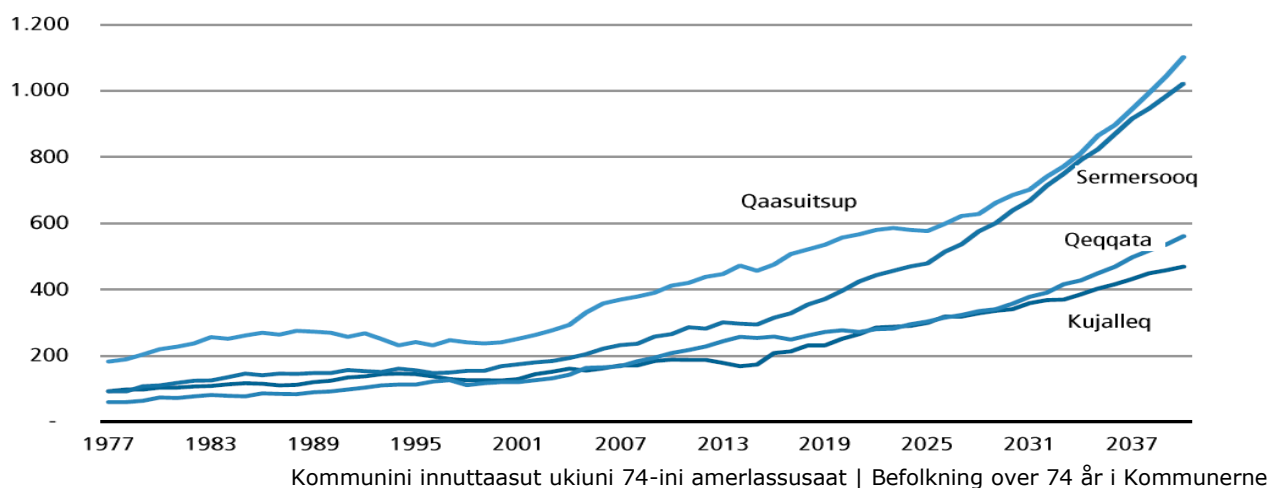
Kommunens befolkning er koncentreret omkring Ilulissat (26%), Aasiaat (18%) og Uummannaq (7%). I alt bor 51% af kommunens befolkning i de tre distrikter.

I Qaasuitsup Kommunia har der gennem det seneste årti overordnet været en lille negativ nettotilflytning, da antallet af flytninger fra kommunen er lidt højere end antallet af flytninger til kommunen. Dette står i stor kontrast til Grønlands byer generet, der oplever en stor stigning i vækst.

For Qaasuitsup Kommuniens byer gælder en blandet befolkningsudvikling med skiftende op- og nedgange.

Den største udvikling i kommunens befolkningsgrundlag forventes fremover at ske i de større byer, herunder Ilulissat og de øvrige byer med status som potentielle forsyningsbaser for offshore industrien og offshore relaterede erhverv.

Det er imidlertid vanskeligt at konkretisere omfanget og hastigheden af den forventede udvikling. Dette skyldes, at den er tæt forbundet med den globale økonomi og udviklingen inden for råstof- og turismebrancherne. Derudover afhænger det af beslutninger i Selvstyret om eventuelle investeringer i f.eks. lufthavne og havne.



Inooriaatsimik allanngortitsineq

Inooriaatsikkut allannguisarnerit takussaalerallutuinnaarput, kalaallit inooriaasitoqartik nunat killiit inooriaasiannik taarseriartuaarlugu. Tamatuma kinguneraa, inooriaatsip nassatarisaanik napaatit, soorlu type 2 diabetes (suk-korneq), ukiuni qulikkaani kingullerni annertuumik qaffariaateqarsimaneranik.

Innuttaasut amerlanersaat annertunerusumik timiminnik aalatitsinatik inuulersimapput aammalu annertuneru-jartuinnartumik piariikkanik, sodavand-inik, mamakujunik, kaanginik kiisalu assingisaannik nerisaqarnerulersimallutik. Ingasammik inuiaqatigiinni inuusunnerusut peqqinnangitsunik nerisaqarnerupput, aammalu pingaarluinnarpoq pinaveersaartitsinermi suliniutit taak-kununga sammitinneqarnissaat.

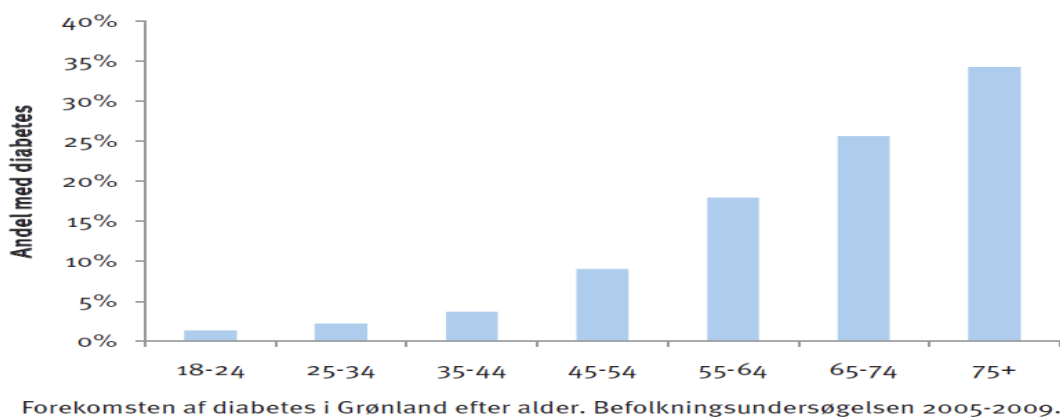
Meeqqat inuusuttullu akornanni taamaallaat, peqqinnis-sakkut ajornartorsiuteqartoqanngilaq. Pualavallaarneq atugaasorujussuuvog arnat angutillu akornanni, tamatumalu pisariaqalersippa inooriaatsikkut allannguinnissaq. Innuttasut akornanni 65-ileereersimasut 25% sinnerlugit type 2 diabetes-eqarput, ukioqqortusiartornermilu tamanna annertuneruleraluttuinnarpoq. Taamaattumik aamma pingaaruteqarpoq inooriaatsikkut allannguinnissaq aalanissamullu periarfissaqarnissaq ersarissaatigineqarta-riaqarpoq. Ukioqqortusiartornermi timip aalassarlusinga-luttuinnartarnera sammisassaavoq, suliniarfigisassaq. Utoqqaat attaveqatigiittarnerat aamma susassaqartitsini-arnermut pingaaruteqarluinnartutut inissisimavoq.

Ændret levevis

Livsstilsændringer ses i stigende grad, hvor den traditionelle grønlandske levevis erstattes af en mere vestlig livsstil. Det resulterer i, at tilfælde af livsstilssygdomme, så som type 2 diabetes (sukkersyge), er steget markant de seneste årtier.

Størstedelen af befolkningen lever en tilværelse uden større fysisk aktivitet og med øget indtag af junkfood, sodavand, slik, kager og lignende. Især de yngre befolkningsgrupper spiser usundt, og det er derfor vigtigt at målrette forebyggende tiltag mod denne befolkningsgruppe.

Det er ikke kun blandt børn og unge, at der er sundhedsproblemer. Der er en udbredt overvægt hos både kvinder og mænd, hvilket skaber et behov for en ændret livsstil. Over 25% af befolkningen over 65 år har type 2 diabetes, og tendensen er stigende med alderen. Det er derfor også vigtigt at sætte fokus på ældres livsstil og mulighed for bevægelse. Tiltagende funktionshæmning med alderen er derfor også et punkt, der skal fokuseres på. De ældres netværk er også en betydelig faktor for aktivitetsniveauet.



Kalaallit Nunaanni sukkortut | Forekomst af diabetes i Grønland

Nalilineq

Nunaqarfinnit eqiteruffinnut

Qaasuitsup Kommunia, Kalaallit Nunaata sinnera assigalugu, illoqarfinnut anginerusunut eqiterunnermik nalaa-taqarpoq aammalu nunaqarfiit amerliartuinnartut inueru-tinngikkunik inukilliartuinnarput, soorlu assersuutigalugu Qeqertarsuarmi Kangerluk isikkanilinnik innuttaqalersi-masog. Tamanna allannguutaavoq annertooq nunami, qanittunnguaq tikillugu inuuneq, inoqarfinni avinngarus-simasi ingerlanneqarsimasumi. Taamaattumik annertu-nerujartuinnartumik illoqarfiit susassaqtitsinikkut neqeroortuigisinnaasaannut periarfissiinnaannullu pi-umasagaammik nassataqarsimavoq, kiisalu silami periar-fissat inooqatigiinnermut qasuersaarnermullu periarfis-saqtitsilluartunik.

Eqiteruffinnut piumasaqaatit nutaat allannguutillu kom-munip iluani kommunimiilluunniit nuttarnerup kinguner-iinnanngilai, aammali takornarissat amerliartornerannik tunngaveqarpoq.

Nunarsuarmi takornariaqarneq ukiuni kingullerni ornitas-sanut aalajangersimasunut takornariartarnermut ineriartorsimavoq, takornariarfissanut pisariunngitsunut tama-tumanilu misigisassat assiginineqanngitsut naat-sersuutigineqarlutik aammalu kulturikkut nunallu assigi-inngissitaartut misigineqarsinnaasut. Tamatuma kingune-risimavaa Kalaallit Nunaat takornariaqarnermi ornitas-saqqissunngorsimanerannik, nunarujussuaq immikkuulla-rissumillu misigisaqarfiusinnaasog. Ineriartornerup tama-tuma nassataaraa aammalu siunissami silami atugassari-taaasut nutaat illoqarfiillu avatangiisimikkut isikkuisa ilu-silersorneqarnissaannut tunngaviulluinnarnerannik.

Illoqarfinni inuunermi pisartut

Inuit pisinnaatitaaffii

Inuit amerlasuut kisermaajullutik najugaqartarput aamma suliffissarsiorlutik ilinniartissarsiorlutillu amerlasooriarlutik nuttartilutik. Taamaattumik illoqarfinni inuit attaveqaati-tut atortagaasa siuarsarneqarnissaat pingaaruteqalernikuup-put, inuimmi kisermaajullutik najugaqartut arlaqalernikuum-mata aamma anillutik inunnik allanik naapitsinissaminnik pisariaqartitsisarlutik imaluunniit inuit allat peqatigalugit ar-laannik sammisaqarnerni peqataanissaminnik pisariaqarti-tsisarmata. Ataatsimoorneq aamma inunnik ataatsimooqa-teqarneq inuit ilorrisimaarnerinut, eqqarsartaatsimikkut peqqissusaannut aamma qiimassusiinut pingaaruteqartoru-jussuupput.

Utoqqaat amerliartortut

Utoqqaat amerliartorneri malillugit sammisassat siamma-sissut assiginngiaartullu utoqqarnut samminerusut ukkin-neqarnerunissaat pingaaruteqaleriartorpoq. Utoqqalisut silami avatangiisini timiminnik atuillutik aamma inunnik allanik attaveqateqarlutik sammisaqartinnissartik pingaartittorujussuusarpaat.

Timimik aalatitsisarnerit

Inooriaatsip malitsigisaanik nappaatit amerliartorneri, is-sialluni uninngaannarluni sulinerit kiisalu peqqissumik timeqarnissamik ukkissinerit pequtaallutik ulluinnarni sammisassat soqutigineqarneri malunnaatilimmik sakkor-

Opsamling

Fra bygder til centre

Qaasuitsup Kommunia, som resten af Grønland, oplever en tendens til koncen-tration i de større byer og flere og flere bygder lukkes eller minimeres, bl.a. er bygden Kangerluk på Diskøen nede på en befolkning på 11 personer. Dette er en væsentlig forandring i et land, hvor livet indtil for nylig blev levet i små, afsondrede samfund. Derfor stilles der stadig større og større krav til byernes udbud af, og mulig-heder for aktiviteter, samt uderum der for-drer social kontakt og rekreation.

Centrenes nye krav og forandringer skyl-des ikke blot den interne til- og fraflytning, men også den stigende turisme.

Den globale turisme har de senere år ud-viklet sig imod en mere destinationsbåren turisme, hvor fokus er rettet mod enkle destinationer hvor en autentisk oplevelse forventes og hvor kulturelle og landskabe-lige forskelle opleves. Dette har været med til at fremme Grønland som en større de-destination på turismekortet, med sine enorme landskaber og autentiske oplevel-ser. Denne tendens er med til at, og bør mere i fremtiden, være med til at forme de nye uderum og byernes fysiske billede.

Bylivs tendenser

Sociale kompetencer

Flere mennesker bor alene og mange flyt-ter rundt for at finde arbejde og studere. Derfor er byens rum blevet et vigtigt ele-ment i fremme af social kontakt, da flere lever alene og har behov for at komme ud og møde andre eller deltage i anden aktivi-tet med andre mennesker. Fællesskabet og det sociale samvær, er af megen stor be-tydning for menneskers fysiske velbefin-dende og psykiske sundhed.

Flere ældre

Med den stigende gruppe af ældre er det vigtigt med bredere fokus på aktiviteter og variationer henvendt til de ældre. For den ældre generation er det af stor betydning, at de har muligheder for at komme ud og rundt i det fysiske miljø, så de kan holde sig aktive og beholde kontakten med andre mennesker.

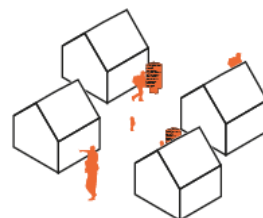
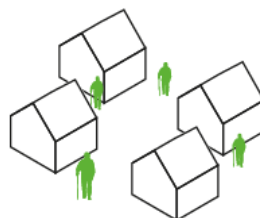
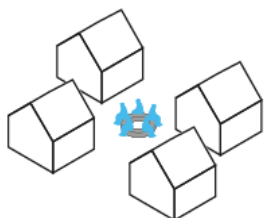
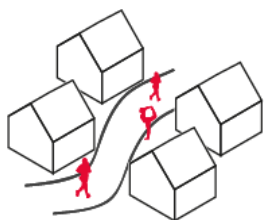
Kropskultur

Affødt af øget antal livsstilssygdomme, stil-lesiddende arbejde, samt fokus på den sunde krop, er interessen for aktivitet i dagligdagen øget væsentligt. Jogging, kon-

tuseriarput. Arpannerit, timip pisinnaasaanik nukittorsaanerit, pisutuarnerit aamma timimik aalatitsilluni suliaqarnerit illoqarfinni sutigut tamatigut inuunermut ullumikkut ilaasorujussuanngornikuupput. Illoqarfinni aalatitsinissamik periarfissat aamma sammisassat pilersinneqarnissaat aamma pinngortitami taajorneqareersunik periarfissaqartitsinerit inooriaatsip malitsigisaanik nappaateqalernaveersitsisarput, timip peqqissuutinneranut aamma nappaatit al-lat arlallit pinaveersimatinnerinut iluaqusersuutaasarput.

Ilinniarneg aamma misigisartakkat

Illoqarfimmi sammisassat misigisaqarfiusut aamma ilinni-arfiusinnaasut pilersissallugit periarfissarpassuaqarpoq. Inuit arlallit ilup iluani sulisarput imaluunniit anger-larsimaffimminni qarasaasiap imaluunniit isiginnaartip saani piffissaq sivisooq atorlugu issiasarput. Taamaat-tumik illoqarfiup iluani misigisassat aningaasarsutaatigut aamma kulturikkut ilinni-arfiusinnaasut ukiuni kingullerni pilierartorput. Takornarissat amerliartornerinik aamma ukkissisoqarpoq aamma paasinninnissaminnik, misi-gisaqarnissaminnik takornariarfissanillu paasinnikkusus-suseqarnermik kulturimik oqaluttuarisaanermillu paasin-ikkusussuseqarneri sammineqaleriartorput.



Eqimattat atuisut ukkinneqartussat

Takornarissat

Illoqarfiit takornariarpassuarnik tikeraarfigineqartarput, ingammik aasap qaammataani. Takornarissat assigiinn-gitsorpassuusarput – umiarsuarnut takornariartaas-suarnut ilaallutik takornarissat illoqarfinnut amerlasoor-passuanngorlutik tikittarput piffissamilu sivikitsuinnarmi illoqarfimmiittarlutik, asimi sammisassat ukkittarpaat ki-isalu pinngortitamik kulturimillu soqutigisallit illoqarfim-miittarput tassani kultui misigerusullugu tassangaanni-illu pinngortitaq avatangiiserineqartoq pisuttuarfigisar-lugu.

Timersortartut

Imimik aalatitsisartut amerliartuinnartut ukkissisarnerisa kin-gunerisaanik illoqarfimmi timersortartut timip aalatinnissaanik ujartuisut, asimi sammisassanik pinngortitamilu timimik atuiffi-usinnaasunik ujartuisoqartalerpoq. Eqimattat taakkua atuisut illoqarfimmi timimik aalatitsisarlutik takussaasarput ilutigalugu illoqarfiup qeqqani pisoqartitsisarlutik aamma illoqarfiup qe-qqani pisartut ilaannik illoqarfiup avataatungaata killinganiit-tunut nussuinnerut peqqutaqaataasarput.

Utoqqaat

Utoqqaat aamma pitsorluttut amerliartornerisa kinguneri-saanik illoqarfiup siunissami ineriartortinnerani allaane-rusunik piunasaqaatinik malitseqarput; soorlu uninngaar-tarfiit aamma ungasissutsit naatsut. Kalaallit Nunaanni il-loqarfinni eqimattat taakkua pioreersut allanngortiterne-rinut pingaaruteqarput; pitsorluttut, isigiarsuttut assi-

ditionsfremmende aktiviteter, gåture og fy-sisk aktive gøremål er i dag blevet en større del af det samlede liv i byerne. At skabe bevægelsesmuligheder og aktiviteter i byer og det åbne land, er vigtigt i forhold til at kunne aktivere og skabe muligheder i de førnævnte områder, en aktivering som er med til at forebygge livsstilssygdomme og en lang række andre følgesygdomme.

Læring og oplevelser

Byens rum har mange muligheder for at skabe aktiviteter med fokus på oplevelser og læringsmiljø. Flere mennesker bruger store dele af deres tid indendørs på arbej-det eller derhjemme foran computeren el-ler tv. Byens rum er derfor i de seneste år, brugt mere som en del af oplevelsesøkon-omiens funktioner og som et kulturelt læ-ringsmiljø. Her er der også stort fokus på den stigende turisme og dets ønske om forståelse, oplevelser og indlevelse i de givne turistdestinationer og dets kultur og historie.

Primære brugergrupper

Turister

Byerne besøges, specielt i sommermåne-derne, af store mængder turister. Turi-sterne findes i flere forskellige typer – krydstogtturisterne som ankommer i store flokke til byerne og opholder sig i kort tid, de aktive med fokus på friluftslivet, samt de natur- og kulturinteresserede, der op-holder sig i byen for at opleve dets kultur og derfra tage gåture i den omkringlig-gende natur.

Motionister

Med fokus på den stigende kropskultur bruges byen af flere motionister der søger et aktivt liv, frilftsaktiviteter og aktive na-turoplevelser. Disse brugergrupper skaber et aktivt bybillede, men samtidigt også et aktivt område omkring byens centrum og de er med til at flytte nogle af byens funk-tioner fra centrum og ud i ydreområderne.

De ældre

Den stigende befolkningsgruppe bestående af ældre og ofte dårligere gående har i fremtidig byudvikling nogle andre krav med fokus på ophold og korte afstande. I grønlandske byer er denne gruppe vigtig i byrumsomdannelse, grundet det kuperede

gisaannilluunniit aalassarluttut qattorngit tunupattaallu timimik aalatitsinissaannut ajornakusoortarmata.

Najugaqarfinni aalajangersimasumik najugallit

Eqimattat taakku aalajangersimasumik najugallit ulluinnarni pisullutik aamma illoqarfinni atuillutik pisartut tassapput nuuttut, kinguaariit arlallit kingumut angullugit ilaqutariittut illoqarfinni tassani najugaqartut aamma suliaartorallartut. Eqimattat Kalaallit Nunaanni illoqarfinni annerusuni suliaartorallartartut taakkua amerlanertigut amerlasuujusarput, sulisinnaasut paarlakkaattorujussu-usarneri pequtaalluni. Eqimattat taakkua "aalajangersimasut" illoqarfinni ulloq unnuarlu aamma ukiup ingerlanerani qanorilisukkulluunniit tunngaviusumik sammisanik qulakkerinneqataasarput, aamma taamaalillutik illoqarfiup toqqissisimanartuunissaanut tunngavileeqataasarput illoqarfinmilu sammisassaqartitsinernut tunngavileeqataasarlutik. Eqimattat takkua illoqarfinni sammisassanut ilaatinneqarneri akulikilliaartortillugit illoqarfinni misigisassat amerliaartortarput.



Iliuusissaq

Sanaartukkat akornat – aaqqissuussaaneq at-tuumassuteqarnerlu

Illut akornanni inuuneq ingerlanneqassaaq! Oqaasinnaaq tamanna Kalallit Nunaanni illoqarfinni nunaqarfinnilu ersarilluinnarpoq, immikkuullarilluinnarluni tamaanimi nunaminertat kikkunnilluunniit pigilerneqarsinnaanngillat, inissinneqarsimalluni nunami assigiinngiaartumi kikkunnillu tamanit tikinneqarsinnaalluni.

Illut inissitsitersimanerata kingunerisaanik lloqannginnersaq sanaartorfigineqarsimanngitsaq aaqqissuussaarpalaanngitsumik isikkoqarsinnaavoq, tukalluni inaatsisinillu soqutigittaappasilluni, taamaalilluni immikkut pigineqartutut isikkoqalersarluni kikkunnit tamanit atorineqarnissaminut periarfissaqanngitsaq. Taamaattumik illut akornanni sanaartorfigeqqusaanngitsut iluarsartuuttariaqarput sanaartorfigeqqusaanngitsutullu inissillugit, taamaaliornikkut qulakkeerumallugu illoqarfik ammanerusoq aammalu eqqissisimaarfissatut susassaqarfissatullu periarfissalik.

Taamaattumik iliuusissap uuma illoqarfiit avatangiisimik-kut agguataarsimanerat aaqqissuussaasumik tulleriinnersorneqarnissaa eqeersimaarfigerusuppaa, taamaalilluni illoqarfinni sanaartukkat akornat "illoqarfittut" isikkoqaleqqullugu. "illoqarfik" assigiinngitsunik atuuffilik misigisassaqarfiusorlu, piffiit pillugit aalajangersakkat naapertorlugit toqqartukkat inissitsitineqassapput, innuttaasut akuutinneqassallutik sanaartukkallau sumut atorineqarnissaannut kissaatit. Taamaaliornikkut illoqarfik pilersinneqassaaq saqqumilaartoq tikikkuminartorlu. "il-

og skarpe terræn der besværliggør bevægelse, hvis man er dårligt gående, seende eller lignende.

Den faste beboergruppe

Den faste gruppe der har den daglige færden og brug i byens rum, består af både tilflyttere, flere generationers familier og den midlertidige arbejdsgruppe. Den midlertidige arbejdsgruppe er i større grønlandske byer ofte stor da arbejdsstyrken er af stor udskiftning. Denne "permanente" gruppe er med til at sikre en grundaktivitet i byens rum på alle tider af døgnet og året, og dermed grundlaget for en tryk by og et aktivt byrum. Desto mere denne gruppe aktiveres og placeres i byens rum desto mere aktiv vil byen opleves.



Metode

Det negative rum – hierarki og forbindelse

Livet skal leves mellem husene! Denne læresætning står stærkt i den grønlandske by/bygd, der med sin unikke allemandsøj, hvor man ikke kan eje jorden, fremstår som et stort flydende offentligt rum placeret i et kuperet terræn.

Dette flydende rum skabt som den negative form af husenes placering fremstår dog ofte uorganiseret, rodet og anarkistisk, dermed fremstår det alligevel som et privat område uden brugsmuligheder. Friarealerne mellem husene bør derfor ryddes og holdes som friarealer, så der sikres en mere åben by med mulighed for ophold og aktivitet.

Derfor ønsker denne metode at fokusere på en hierarkisk inddeling af byernes rum, så der fremstår byrum i byernes flydende rum. Byrum med forskellige funktioner og oplevelser, alle udvalgte og placeres gennem stedets specifikationer, borgerinddragelse og funktionelle ønsker. Dermed skabes der byer som med en mere fremtrædende og indbydende karakter. Disse byrum forbindes med hovedlinjer så der ska-

loqarfiit" attavilersorneqarsimassapput qitiusumik angalavissamik taamaaliornikkut illoqarfik eqaatsumik angalavigineqarsinnaaqullugu susassaqartitsineq pitsaanerulersillugu aammalu illoqarfimmi toqqissisimanermik anertunerusumik pilersitsissaluni.

Aaqqissuussaasumik avatangiisit:

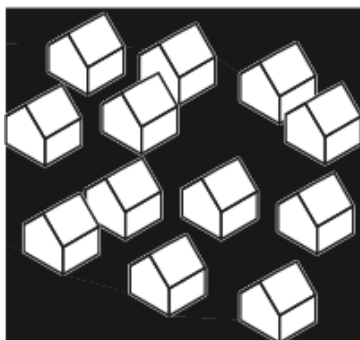
Illoqarfiit isikkuinik aaqqissuussaasumik agguataarineq suliarineqassaaq aammalu toqqammaviussalluni siunisami pilersaarusiornermik suliaqarnermi. Agguataarineq apeqqutit assigiinngitsut aammalu piffinni aalajangersimasumik atugassiani, oqaluttuarisaarnermi pingaarutillinni kissaatillu naapertorlugit suliarineqassaaq; immikkuullarissumik isikkivillit, nunap isikkumigut pinnguarfusinnaasunik periarfissallit, kingornutassatutpiukkunnaatillit ilaalu ilanngullugit. Illoqarfinnik aaqqissuussaasumik ilusilersuinerup pingaarnertut illoqarfiit pinngortitaasutsimikkut isikkuat kiisalu nunap qanoq isikkoqarnera allaavigaat, kiisalu kulturikkut oqaluttuarisaaneq.

bes et primært flow gennem byen, så aktivitetsniveauet løftes og der skabes større tryk i byen.

Hierarkiske rum:

En hierarkisk inddeling af byrummene laves og lægges til grund for fremtidig planlægningsarbejde. Inddeling laves ud fra forskellige spørgsmål og stedsspecifikke funktioner, historier og ønsker; unikke udsigtpunkter, typografiske vilkår der kunne fremme leg, bevaringsværdige områder, og lignende. De hierarkiske rum tager primært udgangspunkt i byernes natur og topografi, samt den kulturelle historie.

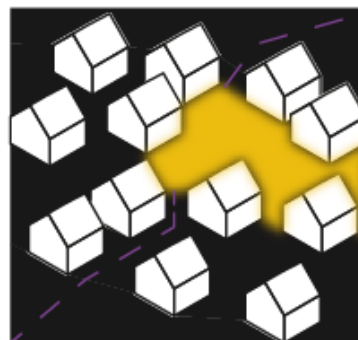
**Illut
Husene**



**Illorqannginnersat
Det negative rum**



**Illoqarfiit aaqqissuussaasumik
ilusilersorneqarsimanerat
Det hierarkiske byrum**



Pilersaarusiornernut allanut kaalluaanerit

2020 pilersaarummik qanoq ililluni piviusunngortitseriarnissaq

2020 pilersaarummik qanoq ililluni piviusunngortitseriarnissami, tassalu Qaasuitsup Kommuniata qanoq ililluni piviusunngortitseriarnissamik pilersaarutaani, takorloorneqarpoq, inunnik, misigisassanut ineriartornissamullu assigiinngitsorpassuarnik inissaqartitsinissaq. Oqaasinnaajuvoq, inooqataanissamut inissaqartariaqarpoq.

2020 pilersaarummik qanoq ililluni piviusunngortitseriarnissami pingaartitat sisamat:

- **Ataatsimuussuseq**
- **Ilinniartitaaneq**
- **Tamanut inissaqartitsineq**
- **Qanilaassuseq**

Pingaartitat sisamat kommunip tungaaniit takorluugaapput assigiinngitsut. Ukuuppullu, kikkut tamarmik inuiaqatigiinni peqataanissaat soqutiginittuunissaallu. Kalaallit kulturiat pilugu ilisimasat kinguaariinnut tullernut ingerlateqqinneqartassaaq. Pinngortitap ukiullu nikerarnera assigiinngisitaarne-rallu mianersuunneqassapput, misigisassarpassuit kiisalu kulturi. Kalaallit inussiarnersuunerat attattuarneqassaaq, kikkut tamarmik tikilluaqusaasutut misigisimaqqullugit, tikittullu nutaat nukissatut isigineqassapput.

Politiske målsætninger

Strategi 2020

I Strategi 2020, som er Qaasuitsup Kommunitas planstrategi, er visionen, at der skal være plads til mangfoldighed, oplevelser og udvikling. Sloganet siger, at der skal være **plads til at leve**.

I Strategi 2020 opstilles 4 kerneværdier:

- **Fællesskab**
- **Læring**
- **Mangfoldighed**
- **Gæstfrihed**

De 4 kerneværdier repræsenterer forskellige relevante visioner fra kommunens side. Disse er, at alle skal tage aktiv del i samfundet og være engagerede. Viden om den grønlandske kultur skal overleveres fra generation til generation. Man skal værne om naturens og årstidernes variation, de mange oplevelsesmuligheder samt kulturen. Den traditionelle grønlandske gæstfrihed skal bevares, så alle føler sig velkomne, og nyan-kommne skal ses som en ressource.

Qaasuitsup Kommunia ønsker at være et

Qaasuitsup Kommuniata kissaatigaa najoruminartuunisani, taamaattumillu kommunimi anguniarneqarpoq immikkoortortani assigiinngitsuni assigiinngiaartumillu suliniutit ilanngussuunneqarnissaat, kissaat tamanna piviusunnngortikkumallugu.

Kommunimi kulturi eqeersimaarfigineqartariaqarpoq. Pingaaruteqarpoq kalaallit kulturiata attattuarneqarnissaa aammalu kinguaariinnut inuusunnerusunut ingerlateqqineqartariaqarluni ileqqutoqqat attattuarnissaat eqqarsaatigalugu. Ileqqutoqqat attattuarnissaat naapertorlugu kulturikkut kingornussat kiisalu sanaartoriaatsikkut ileqqoq attanneqartariaqarputtaaq, aammalu minnerunngitsumik piffinni innuttaasunut takornarissanullu tamanna paasisitsiniutigisariaqarluni.

Takornariaqarneq ineriartortinneqartariaqarpoq, piffissallu ingerlanerani kingunerissallugu, takornarissat kommunimut tamarmut takornariartalernerannik. Pingaaruteqarpoq takornarissanik maanngarusutsitilernissaq, kisianni aamma pingaaruteqarpoq innuttaasunik nutaanik kommunimut nuukkusulersitsinissaq minnerunngitsumillu najugaqareersut kommunimiitiinnarnissaat. Qaasuitsup Kommunianuuffigissallugu piukkunnartuusariaqarpoq, ataatsimuussuseq nukit-torsarniarlugu peqatigiiffilerineq kulturimillu aallutaqarneq kommunimi tapersersorneqartariaqarpoq.

Peqatigiiffiit kommunimi meeqqanut toqqissisimanartumik inuuneqartitsinissamut toqqammavissiisuussapput, soorluttaaq peqqinnissaq pitsaaliuunerlu eqeersimaarfiginerisigut innuttaasut qanorluunniit ukioqaralarunik peqqissumik pitsaasumillu inuuneqarnissaannut nipilersoqataalluinnartariaqartut. Pitsaasumik inuuneqarnissamut pitsaanerpaamik si-naakkusiinissaq anguniarlugu pingaaruteqarpoq, pinngortitaq avatangiiserput aamma eqeersimaarfiginissaa. Pingaaruteqarpoq pijuartitsinissaq eqqarsartaatsimut ikkulluarneqarsimanissaa Qaasuitsup Kommuniani silap pissusaa avatangiisillu oqallisigineqartillugit.

2020 pilersaarummik qanoq ililluni piviusunnngortitseriarnissaq pillugu suliaq tamakkiisoq Qaasuitsup Kommuniata nittartagaani takuneqarsinnaavoq.

Taknorluugaq

Qaasuitsup Kommuniani silami asimilu pisartut immikkoortumut pilersaarut una aqutigalguu kommunip sammisamut tassunga siunissami aningaasaliissutaanik pitsaanerpaaq atorlugu qulakkeerinneqataassapput. Pissutsit massakkut atuuttut, inooriaatsit kiisalu ilimagisatut inertortitsinerit immikkoortup pineqartup iluani kingunerisinnaasai eqqarsaatigalugit immikkoortumut pilersaarut una suliarineqassaaq.

- Qaasuitsup Kommuniani illoqarfinni nunaqarfinnilu tamani sammisassanik aamma timigissarfissatut periarfissaqassaaq. Taakkua pilersaarusiortuni pingartinneqassapput taamaaliluni illoqarfinni pinngortitamillu innuttaasut takornariallu timiminnik atuisinnaanermiinnut periarfissaqartinneqassapput taamaalillutilluk inuiaat peqqinnerusut pilersikkiartuaarneqassallutik.

attraktivt sted at bo, og man stræber derfor i kommunen efter at implementere tiltag på forskellige områder og af varierende omfang, for at opfylde dette ønske.

Der skal sættes fokus på kulturen i kommunen. Det er vigtigt at den grønlandske kultur bevares og formidles videre til yngre generationer for at bibeholde de gamle traditioner. I tråd med at bevare de gamle traditioner skal kulturarven og bygningskulturen bevares, og den skal ikke mindst formidles videre til både lokale såvel som turister.

Turismeerhvervet skal udvikles, og det skal med tiden omfatte, at turister valfarter til hele kommunen. Det er vigtigt at tiltrække turister, men det er også vigtigt at tiltrække nye borgere til kommunen og ikke mindst fastholde de nuværende. Det skal være attraktivt at bosætte sig i Qaasuitsup Kommunia, og både foreningslivet og kulturlivet skal støttes i kommunen for at styrke fællesskabet.

Foreningslivet skal også være med til at skabe trykke rammer for børn i kommunen, ligesom et fokus på sundhed og forebyggelse skal være med til at give indbyggere i alle aldre et sundt og godt liv. For at skabe de bedste rammer for et godt liv er det vigtigt, at der også er fokus på vores natur. Det er vigtigt at indtænke bæredygtighed når der snakkes om Qaasuitsup Kommuniens klima og miljø.

Den fulde udgave af Strategi 2020 kan findes på Qaasuitsup Kommuniens hjemmeside.

Vision

Sektorplanen for uderum og rekreative aktiviteter i Qaasuitsup Kommunian skal være med til at sikre, at kommunens fremtidige investeringer på området sker på den bedst anvendelige måde. Sektorplanen forholder sig til de eksisterende forhold, tendenser samt den forventede udvikling, og de konsekvenser denne vil have inden for sektorområdet.

- Der skal være muligheder for aktiviteter og motion i alle Qaasuitsup Kommunias byer og bygder. Dette skal prioriteres ved planlægning så der skabes aktive byrum og områder i naturen, så borgere og turister har mulighed for fysisk udfoldelse og dermed en forbedret folkesundhed.

- Illoqarfimmi pinngortitamilu sammisassat aamma asiariarluni periarfissat ineriartortinneri kommunimut pilersaarut, pilersaarusiaaseq aamma immikkoortutunut pilersaarutit allat aqutigalugit illoqarfiit ineri-sarneqarnissaanik kissaatigisat piviusunngortinniarnerinut tapersersortaassapput.
- Asiariartarfiit siunissami kiisalu illoqarfimmi pinngortitamilu sammisassat ineriartortinneqarnerini pinngortitamik avatangiisinillu ukkinneqarnerinik tunngaveqassaaq, taamaalilluni naasut uumasullu nunaminertani asiariartorfittut atortakkaniittut eqqarsaatigineqassapput, pitsaannerusumik nalunaaqutsiisoqartalissaaq kiisalu allattugaatit nunallu pinngoqqaarneranik, sananeqaataanik allanngoriartorneranillu atuinerit ajornartorsiutaajunnaarlutik pingaaruteqalersinneqassapput.
- Asiariartarfiit aamma sammisassat ineriartortinneri aqutigalugit takornariaqarneq immikkut sammillugu ilaatinneqarsinnaassaaq, taamaalilluni takornariaqarneq assigiinngitsut atorlugit ineriartortillugu siuarsarneqarsinnaanissaminut periarfissaqaleriartussaaq.
- Asiariartarfiit ineri-sarneqarnerini aamma aqqis-sunneqarnerini illoqarfinni innuttaasut pitsaannerusumik peqataatinneqalerpata illoqarfimmiut ataatsimooqatigiinnermik aamma attaveqatigiittarnerinik nukittorsaaneq qulakkeerneqassaaq.
- Udvikling af byens aktivitetsfaciliteter og rekreative muligheder i det fysiske byrum og det åbne land skal udføres så det er med til at realisere den ønskede byudvikling i kommuneplanen, planstrategien og andre sektorplaner.
- Den fremtidige udvikling af de rekreative uderum, samt aktiviteter i byens rum og det åbne land, skal ske med fokus på naturen og miljøet så dette sikres ved en hensynstagen til plante- og dyrelivet, gennem fremme af friholdte arealer, bedre afmærkninger, samt brugen af typografien og geologien som en vigtig faktor i stedet for et problem.
- Gennem udviklingen af de rekreative uderum og aktiviteter bør der være fokus på at inddrage turismen som en faktor, så turisterhvervet fremmes gennem de forskellige udviklingsmuligheder.
- De rekreative uderum udvikles og renoveres med fokus på bedre inddragelse af borgerne i bybilledet så der sikres et stærkt fælleskab og sociale relationer i bybilledet.



Uummannamit assit | Billede fra Uummannaaq

Illoqarfiit

Illoqarfiit tullerijaaarlugit immikkoortortat pillugit pilersaarummut attuumassuteqarnerinik misissuinnermi innerit uani saqqummiunneqassapput.

Byerne

Den følgende gennemgang af byerne vil være resultatet af de undersøgelser som er blevet foretaget i byerne, i relation til sektorplanen.

Misissuinerup inerneru immikkoortunut pingasunut immikkoortinneqarput:

- Nukittorsaaneq
- Iluatitsiviusut
- Anguniagalimmik iliuuseqarneq
- Pilersaarusiornermi nunaminertanilu suliniutit

Nukittorsaannermi kommunip innuttaasullu pilersaarusiorgineqarnissannik kissaatai malillugit illoqarfiit ataasiakkaat attaveqaataasa ilaannik nukittorsaanissaq pineqarpoq. Kommunip suut siunissami pilersaarusiorgisassamisut iluatitsivigerusunnerai *iluaititsivigineqarsimasuni* takuneqarsinnaasarput. Naggataatigut illoqarfinni ataasiakkaani attaveqaatit nukittorsarneqarnissaannik aamma iluatitsivissatut saqqummerseriikkanik qulakkeerinnittussat suliniutit tigussaasut pissutsinit piviusuneersut *anguniagalimmik iliuuseqarfissat* sammeneqassapput. Illoqarfiit pilersaarusiorneqarnerinut *nunaminertani suliniutit* ilaatinneqarsinnaalissapput.

Resultatet af undersøgelserne vil være gjort op i fire kategorier:

- Styrkelse
- Succeskriterier
- Handlingsmål
- Planlægning og fysiske tiltag

Styrkelse vil omhandle de dele af infrastrukturen i den enkelte by, som kommunen og borgere ønsker at styrke i den kommende planlægning.

Succeskriterier fortæller hvilke kriterier kommunen har fokus på, for at kunne kalde sin fremtidige planlægning, for en succes.

Og til sidst omhandler *handlingsmål* nogle konkrete og praktiske tiltag, der skal sikre udførelse af de opstillede succeskriterier og styrkelse af infrastrukturen i den enkelte by.

Disse fører til at der opstilles *fysiske tiltag* der kan indgå i den fremtidige planlægning af byerne.

Kangaatsiaq

Kangaatsiaq Qaasuitsup Kommuniiani illoqarfiit kujasin-nersaraat sumiiffillu Qeqertasuup Tunuata eqqaanut atasuuvoq. Illoqarfik taamaallaat 549-inik inoqarami kommunip illoqarfiisa minnersaraat ilutigisaanillu Kalaallit Nunaanni illoqarfiit nutaanersaralugu. Avataata imartaanut anillagiami inissisimavoq aamma kangerloqarfiup angisuup ilaaniilluni kiisalu eqqaa qeqertaarpassuaqarlunilu kangerluararpasuaqarpoq.

Takornariartitsinermik inuussutissarsiorneq Kangaatsiamut eqqaanullu sunniteqarpoq, takornariartitsisarnerlu ukiuni tulluuttuni aggersuni annertusingaatsiartussatut naatsorsuutigineqarpoq, illoqarfiup imaanut qanittumik atasuteqarnera aallaavigalugu, umiatsianik qaannanilluunniit umiartuarneq neqeroorutaasinnaallutik, aammattaaq kangerlummi arfernik takunninnissamut pitsaasunik periarfissaqarpoq.

Davidsstrædet-ip imartaanut sineriammi qitiusoqarfik inissisimavoq, pisortat namminersortullu kiffartuussineri amerlanerpaat tassaniillutik, tassannaanniillu qaqqajunnap ungataani avannamut kujammullu pisinnaarnut aqqusineqarpoq, illoqarfik nammineq aqqusinermik pisinnaallu aqqusernginik annertunngitsunik peqarpoq.

Annertusaaneq illoqarfimmi atortuutitut sinaakkutinik, illoqarfiup atuarfianut, meerartaanut inuussuttortaanullu kiisalu utoqqartaanut attuumassuteqartumik sunngiffimmi sammisassaqtitsinermik atuilersitsineq aqutigalugu – Aaqqiissutissat tamatiigoortumik atorineqarsinnaasut aal-lunnerisigut, toqqissisimanermik ataatsimooqatigiinnillu pilersitsiffiusumik.

Patajaallissaaneq takornariartitsinermik inuussutissarsiummut pinngortitaa pingaarnertut inissisimatillugu, kulturikkut kingornussatta oqaluasaat – piniarneq, qimus-sit, qajaq, pinngortitaminneg kiisalu sanalukkat aamma asassassorluni kusanartuliat qitiutillugit.

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

- Illoqarfik nunalu aqquserngit, pisuttuartaftit atorlugit imminnut atassuserneqarsimapput aamma nunami unnuinissamut periarfissat pigineqarput
- Illoqarfik aaqqiissutinik ataatsimoorussatut isikkoqar-tunik pilersugaavoq ataatsimoorfissallu pigineqarput toqqissisimaneq ataatsimoornerlu qitiutillugit
- Illoqarfik pinngortitap atorineqartarneranut atasuteqartutut isikkoqarpoq pinngortitallu illersorneqar-nissaanut kaammattuisuulluni, aaqqiissutit avatan-giisinut mianerinnequtut nutarterinerillu aqutigalugit.

Iliuussissatut anguniagaq

- Illoqarfiup sammisassaqtitsiviinik aamma arsaattar-fianik misissuineq
- Ulluinnarni illoqarfimmi kulturikkut kingornussat aal-lussisumik atorineqarnerat
- Illoqarfimmiit pisuttuurluni nunami unnuinissamut pe-riarfissanik sanaartorneq

Pilersaarusiorneq aamma timitaligassatut suliniutit

- Nunami unnuinissamut periarfissanut atugassanik nu-naminertanik immikkoortitsineq.

Kangaatsiaq

Kangaatsiaq er den sydligste af Qaasuitsup Kommuniens byer, og hører til området omkring Diskobugten. Byen er med sine kun 549 indbyggere, kommunens mindste by, og samtidigt Grønlands yngste by. Den ligger ud til det åbne hav og indgår i et stort fjord- og skærgårdssystem med mange øer og bugter.

Turisme er et erhverv med betydning for Kangaatsiaq og omegn, og turisme er den branche, som forventes at vokse mest i de kommende år, med fokus på byens nære kontakt til vandet tilbydes der sejlture i båd eller kajak, hvor der også er gode muligheder for at se hvaler i bugten.

Centrum ligger langs Davidsstrædet, hvor de fleste offentlige og private services er koncentreret, herfra løber nogle veje og stier henholdsvis nord og syd om forbjergene, byen har et begrænset vej- og stinettet.

Styrkelse af byens fysiske rammer via implementering af fritidsaktiviteter i sammenhæng med byens skole, børn og unge, samt byens ældre – med fokus rettet mod multifunktionelle løsninger der fordrer tryghed og fællesskab.

Styrkelse af turismen med naturen som primær faktor; med fokus på kulturarvens fortællinger – fangst, jagt, hundeslæde, kajak, ophold i naturen, samt husflid og kunsthåndværk

Succeskriterier

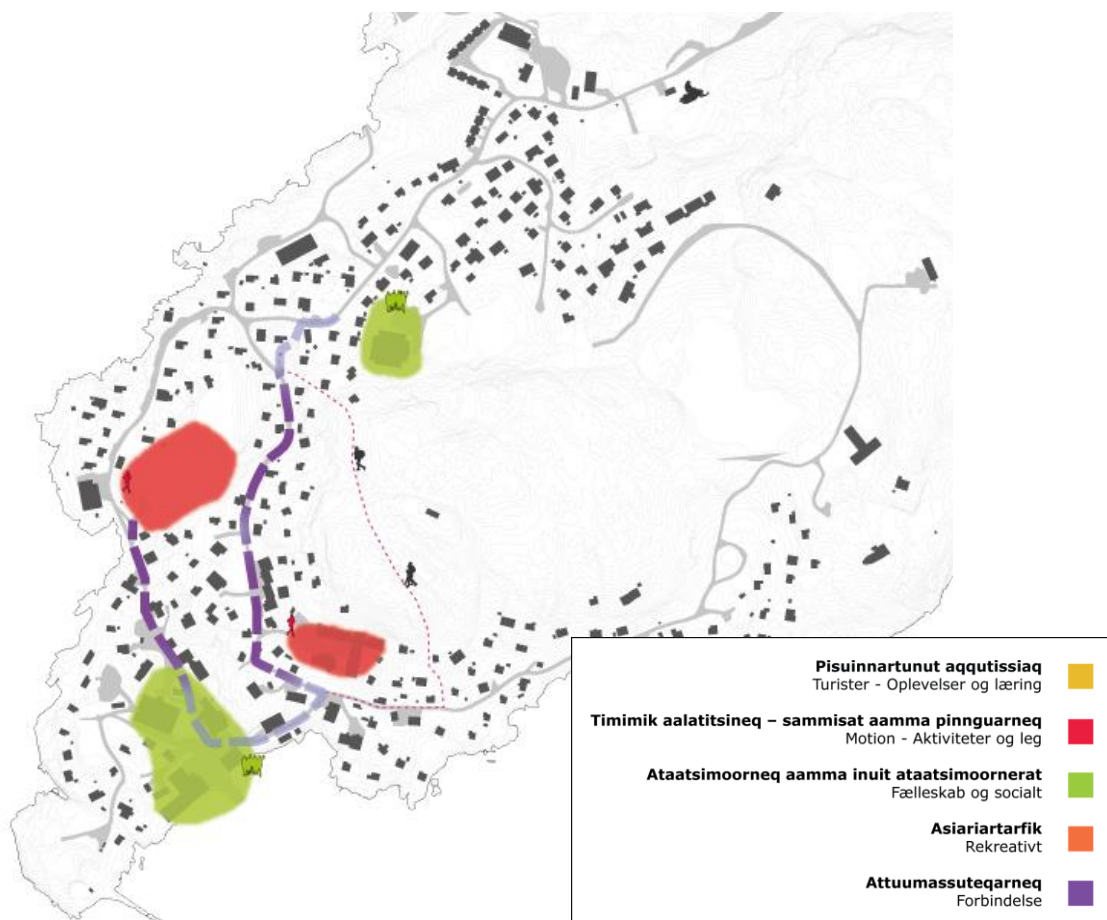
- Byen og det åbne land er flettet sammen gennem stier, vandruter og med overnatningsmuligheder i det åbne land.
- Byen fremstår med fællesskabs-orienteret løsninger der binder byen sammen og som skaber opholdspladser med fokus på tryghed og samvær.
- Byen fremstår som en by i sammenhæng med naturens brug og fordrer naturbeskyttelse gennem miljøvenlige løsninger og renovering.

Handlingsmål

- Belysning af byens aktivitetspladser og boldbanen
- Aktiv brug af kulturarven i byens hverdag og rum
- Anlæggelse af overnatningsmuligheder i det åbne land i vandrestande fra byen

Planlægnings og fysiske tiltag

- Reservering af arealer i det åbne land til overnatningsmuligheder.



Aasiaat

Illoqarfik Qeqertarsuup Tunuata kujataata-kitaatungaani qeqertaaraqarfimmi inissisivoq 3102-illu innuttaqarnermigut Qaasuitsup Kommunianni illoqarfiit annersaasa tulleraa, ukiunilu kingullerni tallimani innuttaasut amerli-artuinnarsimallutik.

Illoqarfik nunatta ilinniarteqarfiinut qitiuvoq, meeqqanut inuusuttunullu ukiumikkut siamasissunut sisamanik atu- arfeqarluni, tamanna illoqarfimmi inuusuttut annertuumik kulturimut akuunerannik pilersitseqataasuuvoq. Illoqarfiup pingaarnertut atuuffii sammisassaqtartiffiilu umiarsu- aliviup eqqaani inissisimapput, ilutigisaanillu taanna il- loqarfiup qeqqata ilagalugu aamma illoqarfiup nu- taannginnerpaartaata ilagalugu, nunaminertamilu eriagi- sassat immikkut ittumik nalituut nassaassaapput.

Patajaallisaaneq inuusuttunut aamma ilinniarfeqarfin- nut periarfissat pitsaanerulernissaat kiisalu uninngaarnis- samut sukisaarsarnissamullu periarfissat pitsaanerulersin- nissaat eqqarsaatigalugit, illoqarfimmi periarfissat silami- ittit pigineqartut pingaarnersiorneqarnerisigut.

Patajaallisaaneq illoqarfimmi silami sammisassatigut neqeroorutini kiisalu pisinnaat aqquernigisa aamma sammisassaasinnaasut kiisalu illoqarfimmi ilinniarfeqarfiit akornanni attaviliinikkut.

Patajaallisaaneq ilinniartut ineqarfiisa, ilinniarfeqarfiit, illoqarfiup, sammisassaqtartit illoqannginnerisallu akorn- anni aqqutini, illoqarfimmi silami periarfissat pingaar- uteqartut, soorlu qaammaqqutit aallunneqarnerisigut taamaaliluni toqqissisimaneq sillimaniarnerlu annertusitil- lugu.

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

- Illoqarfiup sammisassaatai, peqatigiiffilerineq aamma ilinniarfeqarfiit atassuserneqassapput, taamaalilluni il- loqarfik qaammaqqutit aamma sunngiffimmi ator- tersuutit atorlugit ataqtigiinneq pilersinneqarsin- naammatt.
- Illoqarfimmi sammisassat nutaat pilersaarusi- orneqartarneranni, illoqarfiup uummaarinnerulernis- saata pilersikkumallugu, illoqarfiup inuusuttortaanut ilinniartunullu ataatsimoorsiusinnaasut timigissarfi- usinnaasullu aallunneqartariaqarput

Iliusissatut anguniagaq

- Taseqarfik ukiuunerani sukuutserfinngortinneqart- arsinnaavoq
- Skater-ertarfik nutaaq
- Illoqarfimmi naluttarfik, illoqarfimmi sammisassatigut periarfissanik amerlisitseqataasinnaavoq
- Illoqarfimmi illoqannginnerisat sammisassaqtartitsiviit katerittarfiillu qaammaqqusersorneri
- Illoqarfiup eqqaassutissaataanik aamma ilusilersu- gaataanik ersarissaaneq, nutarterinerit pitsanngorsaanerillu kiisalu assersuutigalugu apps-it atorlugit innuttaasunut paasisitsiniaarit aqqutigalugit
- Meeqqat qeqertaannik piviusunngortitsineq – silami sammisasat amerlisinniarlugit meeqqanut ornittagaq
- Atuagaateqarfimmut atasumik aneerasaartarfimmik issiavittalimmik sananeq – naapittarfik nasiffiusin- naasoq

Pilersaarusiorneq aamma timitalgassatut suliniutit

- Sunngiffimmi sammisassanut sanaartorfissat, soorlu naluttarfik aamma skate-rparfik

Aasiaat

Byen er placeret i det sydvestlige hjørne af Diskobugten i et skærgårdslignende om- råde og er med sine 3102 indbyggere Qaa- suitsup Kommuniens anden største by, og indbyggertallet har de seneste 5 år været stigende.

Byen er Nordgrønlands uddannelsescentrum med 4 skoler for børn og unge i et bredt al- dersspænd, hvilket er med til at skabe et ud- bredt ungdomskulturliv i byen. Byens primære funktioner og aktiviteter er placeret omkring havnen, der samtidigt er en del af byens centrum og hvor byens ældste del findes med et særligt værdifuldt bevaringsområde.

Styrkelse af det hierarkiske fokus på by- ens eksisterende byrum med henblik på at forbedre mulighederne for ungdommen og uddannelsesinstitutionerne, samt bedre muligheder for ophold og rekreation.

Styrkelse af udbuddet på aktiviteter i by- ens rum, samt sammenkobling ved forbin- delsesstier mellem eksisterende og mulige aktiviteter, samt byens uddannelsesinstitu- tioner

Styrkelse af forbindelses linjer mellem kollegier, uddannelsesinstitutioner, byrum, aktiviteter og pladser med fokus på belys- ningen, så tryghed og sikkerhed øges som vigtige faktorer i byens rum. Samtidigt for- længes brugen af aktiviteterne og byrum- mene.

Succeskriterier

- Byens aktiviteter, foreningsliv og ud- dannelsesfaciliteter bindes sammen så der skabes et sammenhængende by- rum med belysning og rekreative facili- teter.
- Nye aktiviteter planlægges i det fysiske byrum for at skabe et mere aktivt by- rum med fokus på fællesskab og mo- tion for byens unge og studerende

Handlingsmål

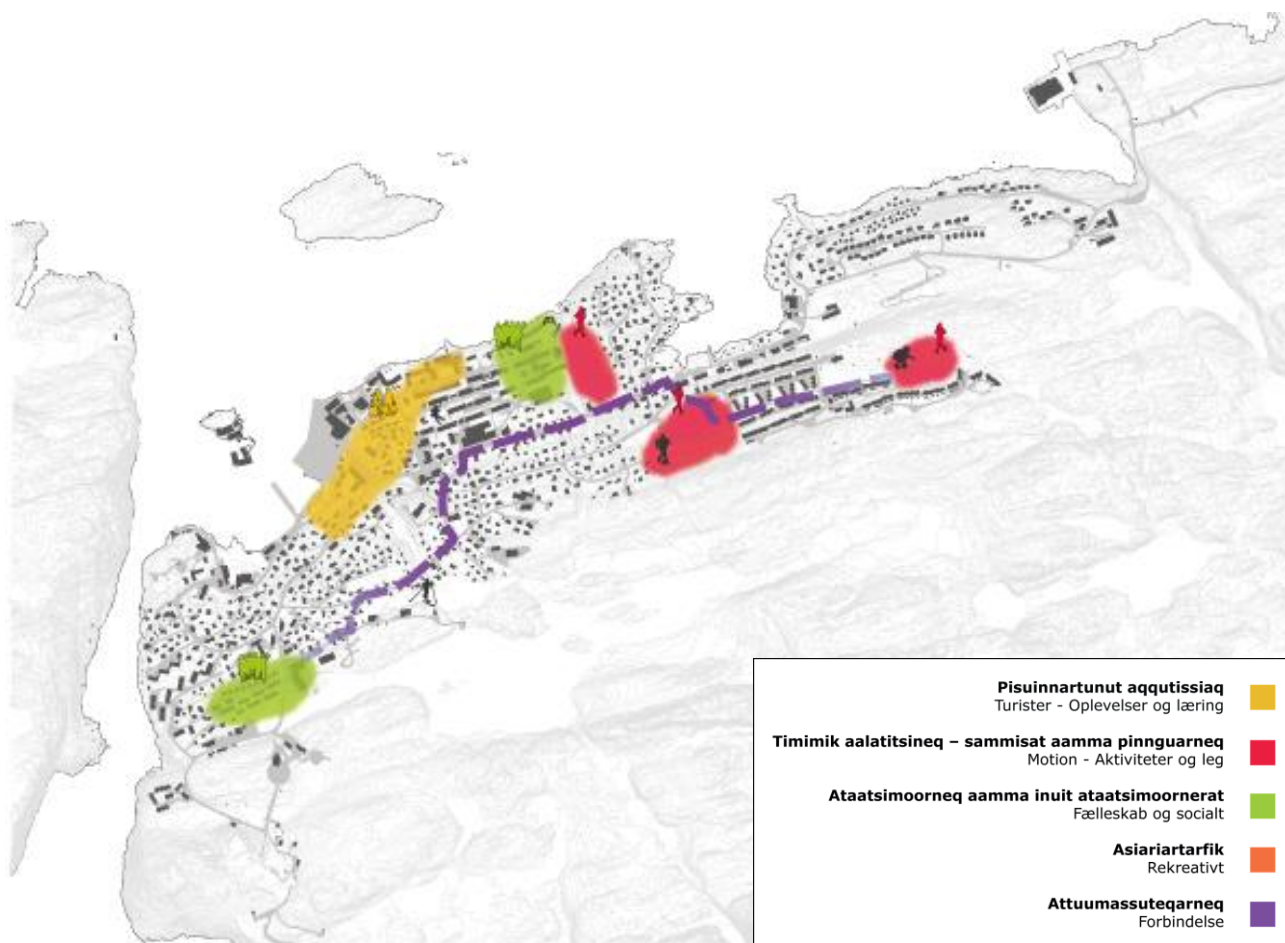
- Sø-område omdannes til skøjtebane om vinteren
- Ny skaterbane
- En svømmehal i byen som en udvi- delse af byens aktivitetsmuligheder
- Belysning af byens aktivitetspladser og opholdsrum
- Fremhævnin af byens mindemærker og skulpturer gennem renovering og forbedringer, samt oplysning til bor- gere gennem for eksempel apps
- Realisering af en børneø/Meeqqat qe- qertaat - et værested for børn for øget aktivitet i det fri
- Anlæggelse af terrasse med siddefacili- teter i forbindelse med biblioteket - som mødested og udkigspost

Planlægnings og fysiske tiltag

- Byggefelter til fritidsaktiviteter såsom

- Tatsit eqqaanni nunaminertat immininneri, pisut-tuarterfinnut aamma ukiuunerani sukuutsertarfimmut

- svømmehal og skatebane
- Reservering af arealerne omkring søerne til vandreruter om sommeren og skøjtebane om vinteren



Qasigiannguut

Illoqarfik nuunnguusami qinngunnguit avannaatungaani Qeqertarsuup Tunuata ilorpiaani inissisimavoq. Illoqarfik 1191-inik innuttaqarnermigut, Qaasuitsup Kommuni illoqarfiit anginerit sisamaraat. Illoqarfik Kalaallit Nunaanni illoqarfiit pisoqaanerpaartaasa tulleraat, illoqarfiullu nutaannginnerasaa eriagisassatut toqqaarneqarnikuuvoq, tassani inissisimapput illut eqqissisimatitaq – Pisiniarfik – 1734-imi sanaaq, Kalaallit Nunaanni illut qisunnik sanaat pisoqaanerpaaq. Aasaanerani "Nunaqarfik uumassusilik" inuit 1700-jukkunni kulturiannik takutitsisuuvoq paasissutissiisorlu ingerlanneqartarpoq.

Takornariartitsisarneq illoqarfimmut, pinnersumi inissimanera immikkuullarissuuneralu pissutigalugit, pingaarutillimik inissisimavoq. Qasigiannguut eqqaanni nunaatsumut pisuttuarnissamut aamma qaqqani takinerusumut pisussuarnissamut imaluunniit sermersuup killinganut, aqutisallu arlallit ilisarnaasersorneqarnikuumata, pisuttuarnissamut piukkunnartuuvoq. Illoqarfillu nipilersortartunik aallussisunik peqarlunermigut ersarissisuuvoq.

Patajaallisaaneq illoqarfiup oqaluttuassartaanik illoqarfimmi illoqannginnerasaaqqat amerlasuut pingaarnersiorlugit agguataarneri aqutigalugit, taamaalluni illoqarfiup nutaanngitsortaani, aalisariutit talittarfiata aamma umiarsualiviup eqqaani nunaminertat takornariartitsinermut atatillugu pilerinarsinnaasut eqqumaffiqeqarnerat sakortusineqarsinnaammat aamma illoqannginnerasat taakku akornanni tulleriaarisoqarsinnaammat.

Patajaallisaaneq illoqarfiup sunngiffimmi periarfissaritiaanik, kulturikkut kingornussat aallaavigalugit assigiinngitsunik atuuffilinnik sammisasaqartitsiffiusunillu nunaminertanik pilersitsinikkut aamma nunaminertanut nalinginnaasumik tikinneqarsinnaasuni kulturikkut sammisasaqarsinnaanermut periarfissiinikkut, soorlu sissami illoqarfiullu qanitaani qaqqarsuarmi, illoqarfik nuunnguusarlum tamakkerlugu isikkivilimmi.

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

- Illoqarfimmi illoqannginnerasq nutaaq aalisariutit talittarfiata nutaanngitsup sissallu eqqaani pitsaasunik ataveqarfeqartuq pilersinneqassaaq, taamaalluni sumiifiup taassuma tamanit atorineqarsinnaanera qulakkeerneqassalluni illoqarfimmi illoqannginnerasut tamanit atorineqarsinnaasutut inissisimassalluni, ilikkagaqzarnissamut misigisaqarnissamut kiisalu sunngiffimmi sukisaarsaarsarfittut atorineqarnissamut periarfissaqartitsissalluni - illoqarfimmi maannakkut nipilersortartuusut aallaavigalugit.
- Illoqarfiup qeqqani illoqannginnerasq nutarterneqassaaq illoqarfiullu innuttaanut takornariartunullu uninngaarfisanik periarfissaqassalluni qitiusumik katersuuttarfittut iluseqartumik.
- Sissaq aasaanerani ataatsimoortarfittut sammisasaqarfiusussatut ilusilersorneqassaaq aalisariutinullu talittarfiup nutaanngitsup eqqaani illoqannginnerasamut piumsumut ataqatigiisinneqassalluni.
- Umiarsualivimmik ataatsimoorluni sammisasaqartitsivittut atuineq, imaanut isikkiveqarnermik pinnguarmimmiillu aallaaveqassaaq kalaallilu kulturiannit oqaluttuassartaanniillu aallaaveqartumik sammisasaqartitsisoqartassalluni.

Iliuusissatut anguniagaq

Qasigiannguut

Byen ligger på en halvø inderst i Diskobugten på den nordlige side af vigen Havnebugten. Byen er med sine 1191 indbyggere den fjerdestørste by i Qaasuitsup Kommunia. Byen er Grønlands næstældste by, og den ældste bydel er derfor udpeget som et bevaringsværdigt område, her findes den fredet bygning – Butikken – opført i 1734; Grønlands ældste træhus. Om sommeren kører "Projekt Levende Boplads", hvor inuitkulturen i 1700-tallet, levendegøres og formidles.

Turisme spiller en stor rolle i byen på grund af dens smukke beliggenhed og karakteristiske udtryk. Terrænet omkring Qasigiannguut er velegnet til korte og længere vandreture i fjeldene eller ind til randen af indlandsisen, flere af ruterne er markerede. Byen markerer sig samtidigt med et meget aktivt musikmiljø.

Styrkelse af byens historie gennem hierarkisk inddeling af byens mange små rum så der dannes et forstærket fokus omkring de turistmæssigt attraktive arealer omkring den gamle bydel, fiskerikajen og havneområdet, og prioritere en forbindelse mellem disse pladser.

Styrkelse af byens rekreative forhold ved etablering af områder med forskellige funktioner og aktiviteter, med afsæt i den kulturelle arv og muligheder for kulturel udfoldelse, i de naturligt fremkomne områder som strandområdet og det store fjeld uden for byen, med udsigt om hele byen og halvøen.

Succeskriterier

- Nyt byrum opstår omkring den gamle fiskerikaj og strandområdet med god forbindelse, så området sikres brug af alle og fremstår som et offentligt byrum med muligheder for læring og oplevelser, samt rekreation - med afsæt i byens nuværende musikmiljø
- Byens centrale plads fornyes og fremstår som et centralt samlingssted med opholdsmuligheder for byens borgere og turisterne
- Stranden fremstår som et samlingssted i sommer halvåret med aktiviteter og i sammenhæng med det etablerede område omkring den gamle fiskerikaj
- Brugen af havneområdet, som et rekreativt samlingssted med afsæt i udsigten over havet og legepladser og aktiviteter baseret på den grønlandske kultur og dets historie

Handlingsmål

- Illoqarfiup qeqqani illoqannginnersaq nutarterneqassaaq issiavilersorneqarlunilu pitsanngorsarneqassalluni, pui-lasumik allanillu pilersorneqassalluni.
- Pingaarnertut aqquserngup sinaani pisuttarfik sana-neqassaaq, taamaalillunni pisuttarfiup aqquserngullu akornanni periarfiinikkut sillimaniarneq annertuneruler-sinneqassalluni.
- Immamut qanittumi silamiiffiusinnaasunik pivi-usunngortitsineq, tamaani kalaallit kulturiannik aal-laaveqarluni issiavinnik siaasaasarfinnillu kiisalu pinnguarterfimmik pilersitsisoqassaaq.
- Silami naluttarfimmik pilersitsineq, matumani Nukissior-finnit imeq kissartuq atunngisaq iluaqutigalugu
- Timersortarfiup silataani kalaallit sammisartagaannik aallaaveqarluni pinnguarterfik aamma timigissartarfik tamatigoortoq
- Sissami pigineqartumi ornittakkamik pilersitsineq
- Nunaminertamik inniminniineq aamma umiatsianut ilitsivittut qimmilivittullu nunaminertamik atueqqusinnginnissaq – taamaalilluni sissaq nalunnguarterfiusinnaasoq pilersinneqarsinnaalluni.
- Illoqarfiup avataatungaani illuaqqamut piusumut atatillugu tupeqarfimmik pilersitsineq, anartarfeqarfeqartoq.
- Illoqarfimmi timi atorlugu sammineqarsinnaasut pata-jaallisarumallugit arsaattarfik ivigaaraasaalik.

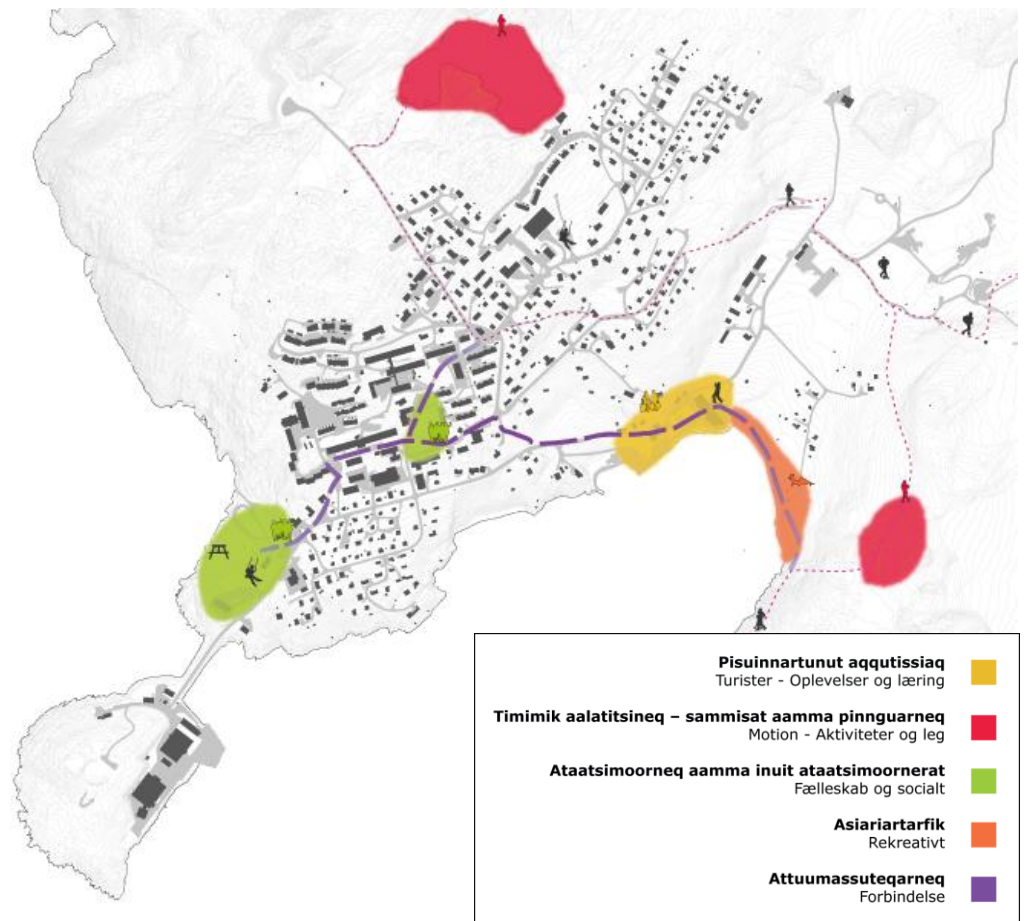
Pilersaarusiorneq aamma timitalgassatut suliniutit

- Tamanut katersuuffiusinnaasunut sanilliullugu nunami-nertat naleqartutut isigineqartut sanaartorfigineqas-sanngillat inniminnerneqarlutillu, soorlu umiasualiveqar-fik, illoqarfiup qeqqa aamma sissaq.
- Qasigiannut aamma Ilimanap akornanni qimussit illern-ginut aamma pisuinnaat aqquataannik oqquiffissalikkani-pilersitsineq, taamaalilluni nunap illoqarfiullu akornanni periarfissanik pilersitsisoqarsinnaassalluni.
- Nunami aamma Ilimanap tungaanut aqqut atuarlugu oqquiffiusinnaasunik sanaartornissamut periarfissi-ineq.

- Byens indre torv opgraderes og for-bedres med siddefaciliteter, springvand og andre byelementer
- Fortovet langs hovedgaden belægges så sikkerheden øges ved en differenti-ering mellem fortov og vej
- Facilitering af udendørs ophold ved vandet, hvor der etableres siddemulig-heder og grill faciliteter, samt lege-plads med afsæt i den grønlandske kultur
- Etablering af et udendørs badebassin, med spildvarme fra Nukissiorfiit
- En multi lege- og fitnessplads uden for hallen, med afsæt i grønlandske aktivi-teter
- Etablering af strandområde ved den nuværende strand - reservering af are-alet og friholdelse for både og hunde - så der skabes en badestrand
- Etablering af en teltplads i sammenhæng med den nuværende hytte, som ligger lidt udenfor byen, med toiletfaciliteter.
- Kunstgræsbane for at styrke byens fy-siske aktiviteter.

Planlægnings og fysiske tiltag

- Friholdelse og reservering af arealer som har værdifuld placering i forhold til of-fentlige samlingssteder, som havneom-rådet, midtbyen og strandområdet.
- Køre- vandrespor mellem Qasigiannuguit og Ilimanaq med shelters på vejen, så der skabes muligheder for at bruge det åbne land i nærkontakt til byen
- Mulighed for anlæggelse af shelters i det åbne land og langs ruten til Ili-manaq



Ilulissat

Qaasuitsup Kommuniata illoqarfittaasa annersaat Qeqertarsuup Tunuaniippoq, Ilulissat kangiata avannaatungaani aamma 4530-nik najugaqarfigineqarpoq. Illoqarfik takornariarpassuarnik ukiut tamaasa tikeraarneqartarpoq, Kalaallit Nunaanni ornitassat allat takornariarisartagaat sinnertarpaat.

Illoqarfik nunaminertamik angisuumik, pisuffissiartallimmik, asiariartarfittaarpoq. UNESCO-p toqqarnikuusaa Ilulissat kangianni qaqqaq assigiinngitsunik nalunaqutsumik pisuffissiartalersorneqarnikuuvuq, taakkua najugaqavissunit takornariarpassuarnillu atorneqartarput kiisalu illoqarfiup pisoqaaneruserortani arlalinnik pisuffissiaqarpoq, ilaatigut illup Knud Rasmussenip inunngorfiata tungaanukartoqarpoq.

Illoqarfimmik nukittorsaaneq Kalaallit Nunaanni takornariaqarneq nunarsuarmilu kingornussassat qitiutinneratut pissaaq. Takornarissat peqataatinneqarsinnaanerini aamma takornariaqarneq ineriartortitsineri siuttuuffigineqarsinnaaneri illoqarfiup ilisarnaatigissavai Illoqarfimmik **nukittorsaaneq** illoqarfiup qanittuani nunaannarmilu sammisat asiartarnerillu imminnut atatillugit inissaqartinneqassapput, taamaallilluni pinngortitarsuaq imminut atasutut isikkoqartinneqassaaq **Iluatitsiviusut**

- Illoqarfiup qeqqa takornarissanut tikikkuminartuussaaq aamma illoqarfiup oqaluttuarsartaanik oqaluttuarisaanerani paasissutissiivittut ammassalluni.
- Illoqarfimmi katersuuttarfiit ataatsimoortarfittut issivissartalittut pinnguarterfittallit isigineqassapput.
- Illoqarfik nunaannarlu imminut atapput, soorlu nuna sanaartukkallu imminut akunnattoorutitaqanngitsumik atasutut isikkoqarlutik.

Anguniagalimmik iliuuseqarneq

- Asfaltliorfitoqqap toqqavia ilinniartut ineqarfiannut angallavimmullu tungujortumut qanittuunini peqqutigalugit periarfissarissaarami sammisaqartitsinerit atorneqartassaaq.
- Oqaluttuarisaanerimi pisuffissiat pitsanngorsarneqassapput.
- Illoqarfimmi issiviit inissisisimaffii asiariaarnermik pilersitsisassapput.
- Timersortarfiup arsaattarfiullu ataqatigiinnerat pitsanngorsarneqassaaq, taamaallilluni sammisaqartitsinerit ataqatigiisineqalissapput.

Pilersaaruseriornermi nunaminertanilu suliniutit

- Nunaminertaq sisorarfissiaq immikkoortinneqassaaq
- Nunaminertap asfaltliorfikup nalaaniittoq sammisassaartitsivittut silamilu timersortarfittut atugassiaralugu immikkoortinneqassaaq
- Illoqarfiup ilua pitsaaneruserumik allagartalersorneqassaaq aamma oqaluttuarisanneq tamautmani atorneqassaaq.

Ilulissat

Byen er placeret i Diskobugten lige nord for Isfjorden/Kangia og er med 4530 indbyggere, Qaasuitsup Kommuniens største by. Byen besøges hvert år af tusindvis af turister, et omfang der overstiger alle øvrige destinationer i Grønland.

Byen har et omfattende rekreativt stinet, med forskellige markerede vandreruter i fjeldet langs det udpegede UNESCO-område, Isfjorden, som benyttes af både lokale og mange turister, samt et net af stier i byens ældre bydele med blandt andet Knud Rasmussens fødehjem.

Styrkelse af byen som Grønland centrum for turisme og verdensarv. Byen fremstår som et eksempel på inddragelse af turister og turisme som en generator for udvikling **Styrkelse** af byen som et aktivt fysisk rum der forbinder den nære by med det åbne land gennem aktiviteter og rekreative uderum, så det smelter sammen til et stor sammenhængende landskab

Succeskriterier

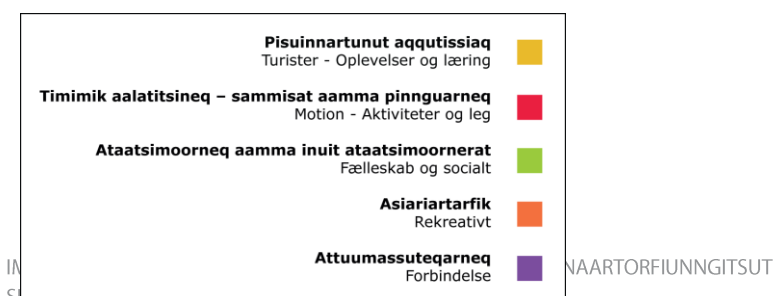
- Byens centrum fremstår indbydende for turister og med information der åbner op for byens historie og fortællinger.
- Byens samlingssteder fremstår som fællesskabsorienterede steder med sidefaciliteter og legeaktiviteter.
- Byen og det åbne land er bundet sammen som en glidende overgang mellem landskab og bebyggelse.

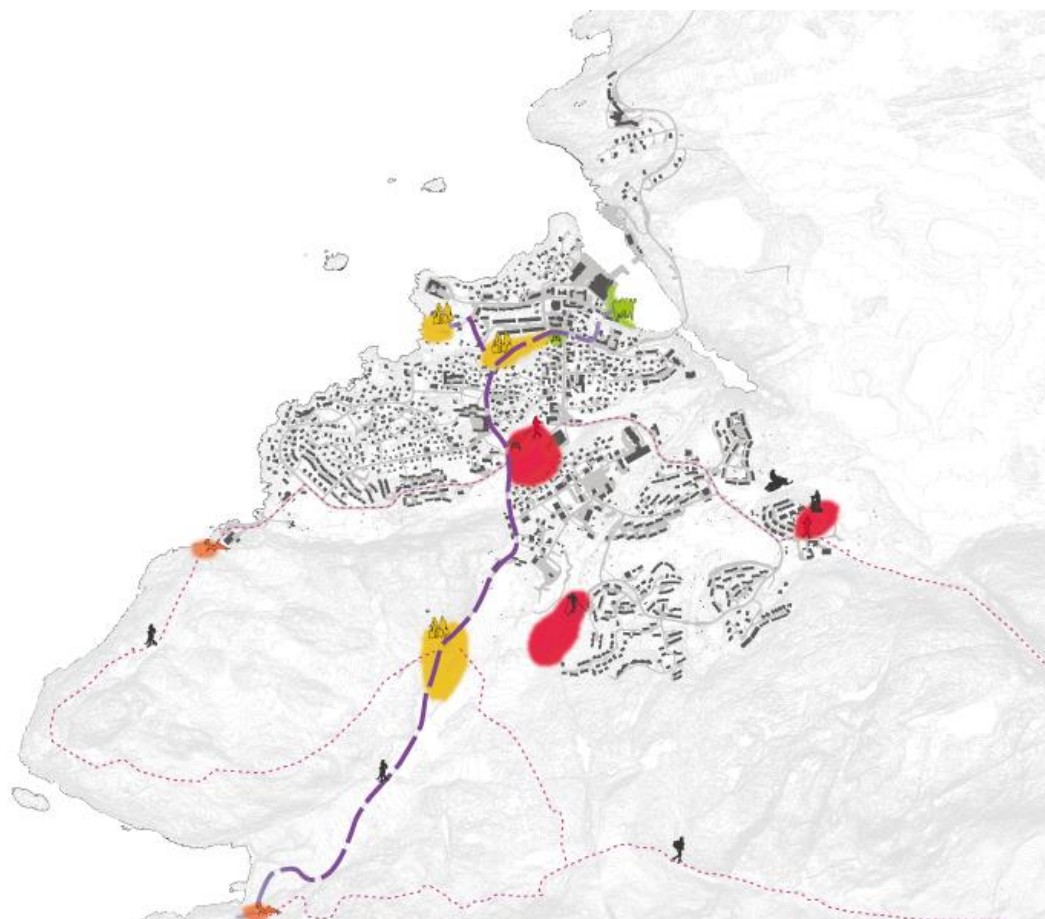
Handlingsmål

- Grunden ved det gamle asfalterk bruges som et udgangspunkt for aktiviteter grundet dets typografiske muligheder og tætte kontakt til kollegier og blå rute.
- Forbedret historiske stier.
- Placering af bænke i byens rum så det skabes små rekreative pladser.
- Bedre sammenhæng mellem hallen og fodboldbanen så der skabes et sammenhængende aktivitetsområde.

Planlægnings og fysiske tiltag

- Friholdelse af område til ski
- Reservering af området omkring det gamle asfalterk til aktiviteter og udendørs motion
- Bedre skiltning og brug af historien som by element.





Qeqertarsuaq

Illoqarfik Kalaallit Nunaanni qeqertat annersaanni inissimavoq – Qeqertarsuaq – taamaallillunilu Kalaallit Nunaata avannaani illoqarfiit pingaarnerpaat ilagaat.

Qeqertarsuaq Kalaallit Nunaata sinneranit allaaveruvoq, tassami qeqertaq innermik anitsisartumit pinngortuuvog, ujaqqanillu innermik anitsisartumeersunik peqarnermigut aamma naggorissumik nunataqarmermigut allaanerututut iluseqarami. Taamaammat illoqarfik ukiorpassuarni nunap sananeqaataanik aamma uumasorsiuunit misissuiffigineqarumalluni orninneqarsinnaasutut pingaaruteqarsimavoq.

Patajaallissaaneq Kalaallit Nunaata avannaani illoqarfinni pingaarnersaasimanera pillugu oqaluttussartaanik, illutoqqat nutaanngitsut amerlasuut aallaavigalugit, oqaluttuassartaasorlu taanna ersersinniarneqassaaq iluarsartuussinerit aqutigalugit, taamaallilluni illoqarfimmi pigisatut oqaluttuassartamik ersarissumik oqaluttuarterutut iluseqalersinneqassallutik.

Patajaallissaaneq pingortitap allaanerusuusup taasuma paasineqarsinnaanerani, misissuinerit ilisimatusarfinniit assigiinngitsuneersut kiisalu nunaannarmi pisuttarsinnaanermut periarfissat aallaavigalugit, pinngortitaq naggorissorsuaq unnuiffittut atorineqarsinnaalluni.

Patajaallissaq sunngiffimmi sammineqarsinnaasunik ikittunnguanik, sunngiffimmi sammineqarsinnaasunik tulleriaarinikkut, timigissarneq ulluinnarnilu timimik aalattisarnissaq isiginiarlugit, sisorartarfit, sikkilit nunaanakkoorutit, pisuttuarterfiit assigisaallu aallaavigalugit.

Iluaitsinissamut piumasaqaatit

- Pinngortitamik illersuinissaq isiginiarlugu, taamaallilluni pinngortitaq qularnaarneqarsinnaammat ilutigisaanillu pinngortitami aallutissumik periarfissat pitsanngorsarne-qarsinnaammata, taamaallutik illoqarfiup periarfissarititaanut ersarissumik aamma ilaalersinnaaniassammata.
- Illoqarfiup inuusuttai, naleqqussarsimanngitsut aamma suliffissaaleqisut tassaapput illoqarfiup illoqannginneraanik pitsanngorsaanermi isiginiarneqartussat ilaat tassuunakkut annertuunik aningaasartuuteqanngikkaluarluni ineriartornermik pilersitsisoqarsinnaammat.

Iliuussissatut anguniagaq

- Naatsiiaasiviup nutaanngitsup nutarterneqarenra, taamaallilluni kalaallit qanga angerlarsimaffiattut ilusilersorlugu illoqarfiup oqaluttuassartaanik saqqummiussinnermut ilaasinnaaniassammat.
- Karl Thygesen-ip tasersua kaajallallugu pisinnaat aqquserngannik pilersitsineq, taamaallilluni illoqarfiup innuttaasa takorniallu sumiiffik sukisaarsarfittut atorsinnaaniassammasuk.
- Katersugaasiviup naatsiivianik iluarsartuussineq, taamaallilluni Qeqertarsuup oqaluttuassartaanik saqqummiusseqataaniassammat, uumassusilinnik misissuinerimut assigisaanullu issittumi misissuisqarfittut.
- Illoqarfiup katersuuffigisaatut katersugaasivimmik eqqaanillu saqqumilaartitsineq. Ilutigisaanik illoqarfiup qamutillii maannakkut inissimaffigisaminnit katersugaasiviup eqqaanut nutaamik inissillugit nuunneqarsinnaapput. Taamaaliornikkut nalliuttorsiualaarni katersugaasivik aallaaviulersinnaallunilu illoqarfimmi pingaarnertut katersuuffinnngortinneqarsinnaavoq.
- Sisorartarfimmik pitsanngorsaneq kiisalu majuar-

Qeqertarsuaq

Byen er hovedbyen på Grønlands største ø – Diskøen – og dermed en af de vigtigste byer i Nordgrønland.

Diskoøen adskiller sig fra resten af Grønland da øen er en vulkanø, der fremstår anderledes med sine basalt forekomster og frodige natur. Derfor har byen i mange år været en vigtig destination for geologiske og biologiske undersøgelser.

Styrkelse af fortællingen om byen som Nordgrønlands hovedstad, med fokus på de mange gamle historiske bygninger, der fortæller denne historie, som fremhæves og istandsættes så de fremstår som indbyggende historiske fortællende elementer i byen.

Styrkelse af forståelsen for den anderledes natur med udgangspunkter i de forskellige stationer for undersøgelser, samt vandremuligheder ud i det åbne land, hvor den frodige natur er, med overnatningsfaciliteter.

Styrkelse af det sparsomme fritidsudvalg med prioritering af fritidsaktiviteter med fokus på motion og en aktiv hverdag, med afsæt i en skipist, mountainbike, vandring og lignende.

Succeskriterier

- Fokus på naturbeskyttelse, så naturen sikres og samtidigt forbedres mulighederne for aktiviteter i naturområderne, så de også bliver en tydeligere del af byens funktioner.
- Byens unge, utilpassede og arbejdsløse er en del af byens fokus på at forbedre de fysiske rum og derigennem skabe udvikling, uden større omkostninger.

Handlingsmål

- Renovering af det gamle kartoffellager, så det kan være med til at fortælle byens historie, som et gammelt indrettet grønlandsk hjem.
- Etablering af sti rundt om Karl Thygesen tasersua, så denne kan bruges af byens borgere og turister, som et rekreativt område.
- Vedligeholdelse af museets have, så den er med til at fortælle historien om Qeqertarsuaq som en arktisk station for biologiske undersøgelser og lignende.
- Fremhæve museet og dets område, som byens samlingssted. Samtidigt med at byens kanoner flyttes fra deres nuværende placering, til en ny ved museet. Dermed bliver museet udgangspunkt for festlige lejligheder og byens primære samlingssted.

taammik pissarsiniarneq, taamaaliornikkut sisorarnissamut periarfissat pitsanngortinneqarsinnaammata.

- Illuaqqat nutaat ukunani "kuup iluani", "itillimi killermi" aamma "ikaarsaariaani", taakku meeqqanut sumiginarneqarsimasunut aamma perorsaanermik siunertanut tammaarsimaarfittut atorineqarsinnaapput.
- Illoqarfiup sunngiffimmi periarfissarititaasa amerlineqarnissaat eqqarsaatigalugu arsaattarfimmik ivigaaraasalimmik sananeq.

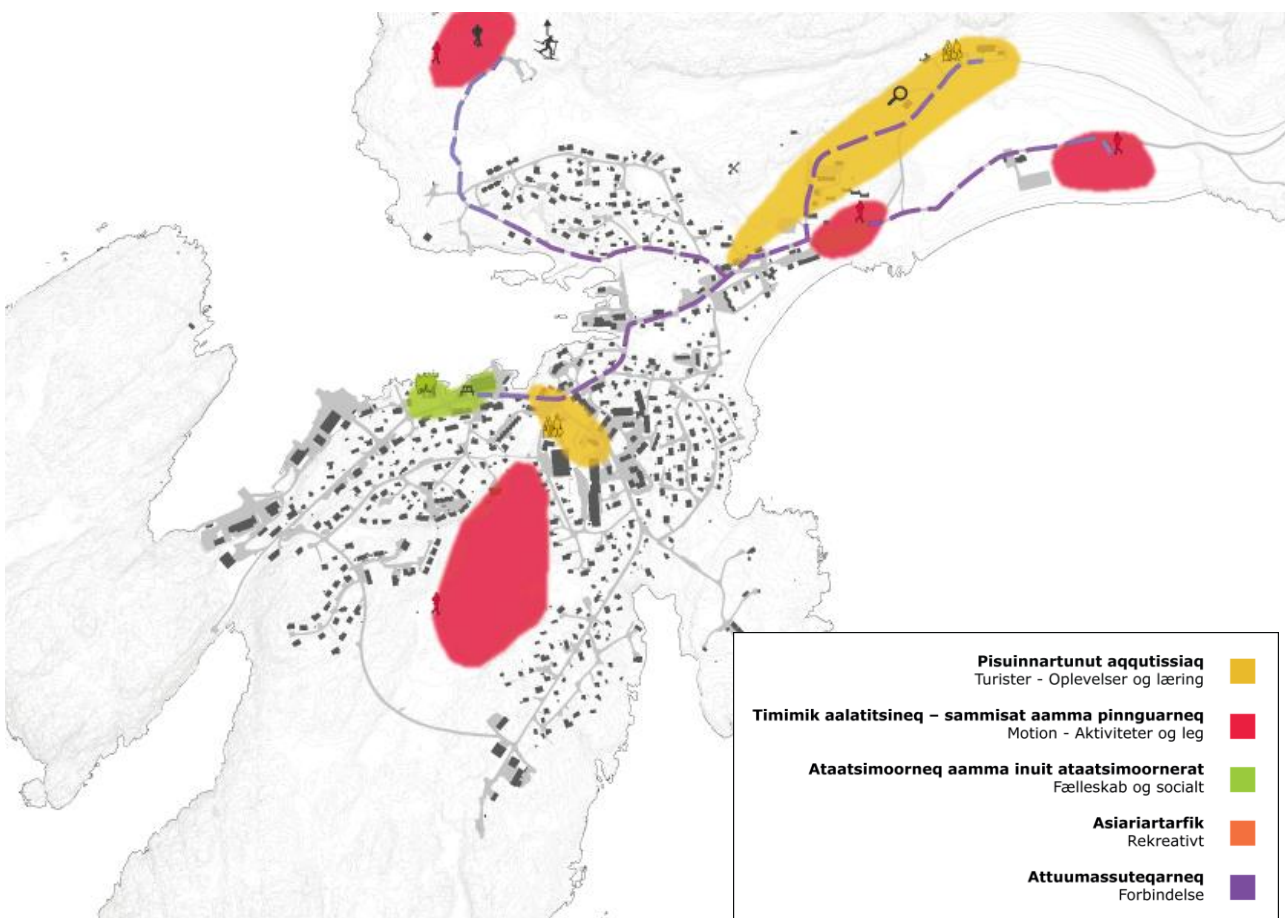
Pilersaarusionerq aamma timitaligassatut suliniutit

- Sunngiffimmi atortulersuutit, sunngiffimmi atortut aamma sukisaarsarsinnaanermut periarfissat pitsanngorsarumallugit nunaminertanik aamma sanaartorfissanik atugassiineq.

- Forbedre skipisten samt anskaffe en skilift, så mulighederne for skiløb forbedres.
- Nye hytter ved "kuup iluani", "itillimi killermi" og "ikaarsaariaani" til brug ved lejrophold for omsorgssvigtede børn og andre pædagogiske formål.
- Anlæggelse af en kunstgræsbane så byens fritidsmuligheder udvides.

Planlægnings og fysiske tiltag

- Udlægning af områder og byggefelter til forbedring af fritidsfaciliteter, fritidsanlæg og rekreative muligheder.



Uummannaq

Uummannap Sulluani illoqarfik Uummaannaq qeqertami anginngitsumi 12 km²-iusumi inissisimavoq, 1248-nillu innuttaqarnermigut Qaasuitsup Kommuniiani illoqarfiit annerit pingajoraat. Illoqarfik qaqqap, illoqarfiup ilisarnaatigisaata saani aamma qeqertap kujataatungaani inissisimavoq, tassa sinerissami sivingarnit qutaarluusut aamma imeqarfimmut killeqarfik tikillugu taamaallaat sanaartortoqarsinnaagami – tamatumalu kingunerisaanik illoqarfik siamasissuuvog kujataatungaani illoqarfiup qeqqa inissisimalluni.

Takornariartitsinermik inuussutissarsiorneq Uummannami annertusiartorpoq Uummannallu eqqaa sammisassanut amerlasuunik periarfissqarpoq, Nuussuarmi qaqqani pisussuortoqarsinnaallunilu qaqqasiortoqarsinnaalluni.

Patajaallisaaneq illoqarfimmi peqqissutsimik aamma inuunermik ingerlatsinerup kingunerisaanik nappaataalersartunik killilersimaarinninniineq, nunap ilusaanut allanngorartumut ataqatigiisumik illoqarfimmi illoqannginnersanik atuineq aallaavigalugu.

Patajaallisaaneq illoqarfiullu kulturikkut suliaqarfiutaanik aamma illunik nutaanngitsunik saqqumilaarsitsineq, takornariartitsisarnernup inerisarnissaanik salliutitsineq aamma illoqarfimmi kusanartumik pilersitsineq, kulturikkut kingornussat aallaavigalugit.

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

- Illoqarfiup illoqannginnersai pilerinartutut iluseqassapput, pinnguaneq aamma timigissarneq aallaavigalugu atorluarsinnaasunik pinnguarterfeqartillugu kiisalu nunap ilusaa allanngorartuq atorlugu illoqarfiullu isorartususia silami timigissartarfittut angisuutut atorlugu.
- Illoqannginnersat pitsaasumik uninnganissamut periarfissaqartutut iluseqarlutillu qaammaqquteqassapput, taamaalillutik sammisassanut ataatsimoorunneqarsinnaasunut toqqisisimanartumik siusarsaataasinnaamata.

Iliuussissatut anguniagaq

- Ataatsimoorussamik kulturikkut illorsuarmik imaluunniit innuttaasut illuannik, timersortarfeerartallimik timigisartarfeqartumillu sananeq.
- Meeqqanut timimik atuilluni pinnguarterfiit, taamaalioinnikkut meeraaneq timigissarnermik peqqissuusnermillu aallussiffiusoq qularnaarneqarsinnaalluni.

Pilersaarusionerq aamma timitaligassatut suliniutit

- Sunngiffimmi atortulersuutit, sunngiffimmi atortut aamma sukisaarsarsinnaanermut periarfissat pitsanngorsarumalugit nunaminertanik aamma sanaartorfissanik atugassineq.

Uummannaq

Uummannaq ligger på en lille ø på 12 km² i Uummannaq Fjorden og er med sine 1248 indbyggere, Qaasuitsup Kommuniens tredje største by. Byområdet ligger langs med fjeldet, som er byens varetegn, og hele den sydlige kyst, idet der kun kan bygges på et bælte mellem stejle skrånninger ved kysten og spærrezonen til vandindvindingsområdet – hvilket skaber en langstrakt by med centrum i den sydlige del.

Turismeerhvervet er voksende i Uummannaq, og i området omkring Uummannaq er der mange muligheder for aktiviteter så som vandreture og klatreture i fjeldene på Nuussuaq halvøen.

Styrkelse af byens sundhed og minimering af livsstilssygdomme gennem fokus på byens fysiske rum, som et aktivt middel i sammenhæng med det kuperede landskab. **Styrkelse** og fremhævnin g af byens kulturinstitutioner og ældre bygninger, med høj prioritering af at fremme turismen og skabe en pæn by, med kulturarven som omdrejningspunkt.

Succeskriterier

- Byens rum fremstår som et aktivt rum med funktionelle legepladser baseret på leg og motion samt brugen af det kuperede landskab og den langstrakte by, som et stort udendørs fitnessrum.
- De fysiske rum fremstår med bedre opholdsmuligheder og belysning, så en tryk by fremmet med fællesskabsorienterede aktiviteter.

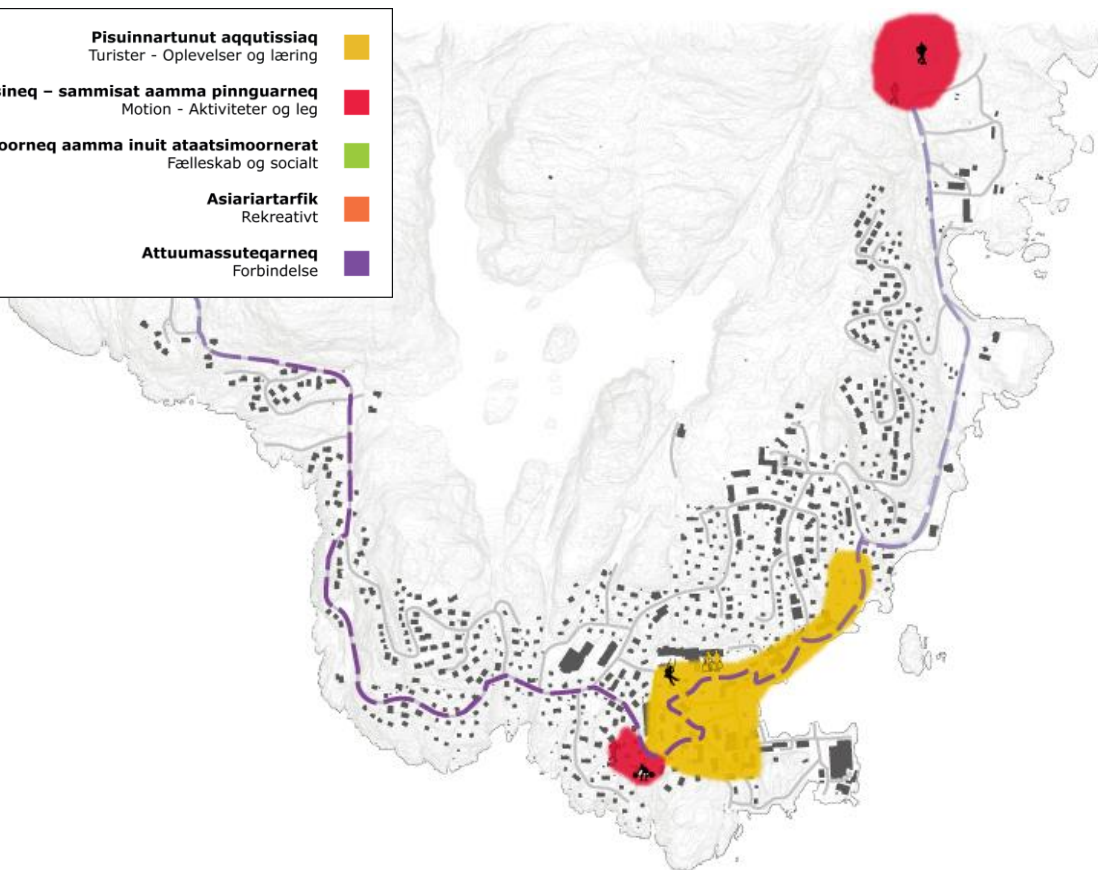
Handlingsmål

- Anlæggelse af et fælles kultur- eller medborgerhus med en minihal og fitnessrum.
- Fysisk aktive legepladser for børn, så de sikres en aktiv barndom med fokus på motion og sundhed.

Planlægnings og fysiske tiltag

- Udlægning af områder og byggefelter til forbedring af fritidsfaciliteter, fritidsanlæg og rekreative muligheder.

Pisuinnartunut aqutissiaq Turister - Oplevelser og læring	
Timimik aalatitsineq – sammisat aamma pinnguarneq Motion - Aktiviteter og leg	
Ataatsimoorneq aamma inuit ataatsimoornerat Fælleskab og socialt	
Asiariartarfik Rekreativt	
Attuumassuteqarneq Forbindelse	



Upernavik

Upernavik, 1124 innuttaqarteq Qaasuitsup Kommuniani illoqarfiit avannarlerpaartaasa tulleraat, Qimusseriarsuup eqqaani qeqertami Upernavimmi, upernaviup kangerluata kujataatungaani inissisimavoq. Illoqarfiup avannaa-tungaani kulturikkut ingerlatsiveqarfik nutaaq ukiuni kingullerni pilersinneqarnikuuvoq, ataatsimoortarfik nutaaq kulturikkut illorsuarmik aamma silami timersornikkut atortulersuutiniq peqartoq.

Upernavimmi pinngortitami misigisassat immikkuullarissut amerlasuut pigineqarput, sumiiffiullu 100-inik ikinnerunngitsunik qeqertartaqarnini ilisamaatigaa, aasaanerani qajartuarnissamut pitsaasunik periarfissaqarluni. Illoqarfik killeqartunik aamma pitsaanngitsunik aqqusineqarlunilu pisinnaarunut aqqusineqarpoq. Tamatuma ilutigisaanik Upernavimmi aqquserngup sinaani pisinnaarnut aqqusineqanngilaq aammalu sumiiffinni ataasiakkaani taamaallaat pisinnaarnut aqquserngit imaluunniit sivinganerni tummeqqat pigineqarput.

Patajaallissaaneq pinngortitamik Upernaviup eqqaaniit-tumik illersuisarneq pillugu eqqarsartaatsimik, avatangiseq aamma atorluaanermik suliniutit aqqutigalugit ki-isalu takornariartsinermut atatillugu periarfissanik pitsaannerusumik atuinnikkut.

Patajaallissaaneq illoqarfigisamik, suliniutiniq anneru-sunik minnerusunillu amerlanerusunik allartitsinikkut ulluinnarnik timimik atuiffiusinnaasunik periarfissat qulak-keernerisigut – taamaallilluni illoqarfik peqqinnarnerusooq aamma inooriaatsimik aallaaveqartumik nappaatinik kil-lilersimaarinninnermik pilersitsiffiusumik.

Patajaallissaaneq paasissutissanik ingerlatitseqqiisarner-mik aamma kulturikkut kingornussanik ersersitsisarnermik, piniartuunerup kulturia qitiutillugu pitsaasunik qajartorner-mut atortulersuuteqarnikkut aamma qinussersinnaanikkut kiisalu timitalimmik kulturikkut kingornussat aallaavigalugit.

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

- Illoqarfik nunami saqqumiinnartumi piniartut kul-turikkut aallussiffiginikuusaanni, soorlu qajatorner-mik, qimussernermik assigisaannillu ingerlatsiffiu-sumi, inissisimavoq tamannalu pissutigalugu takornariartsinermi periuserineqartumi aamma il-loqarfiup ulluinnarni ingerlanneqarnerani pingaartin-neqartut ilagaat.
- Avatangiiseq ammasooq ataatsimoorussanik sammi-sanik qitiutitsisoq, ilaqutariit – meeqqat inersimasullu – ataatsimoorunnissaaannut pitsaasunik periarfissiisoq
- Illoqarfimmi peqatigiiffiit timersoqatigiiffillu ataatsi-moorfigisinnaasaat suleqatigiiffigisinnaasaallu, anner-tunerpaamik assigiiartaunngitsunik qaffasis-suseqartunillu sammisaqarfiusinnaasooq

Iliuusissatut anguniagaq

- Silami atortulersuutiniq, timi atorlugu sam-misaqarfiusinnaasunik timersorfiusinnaasunillu sananeq.
- Illorsuarmik piusumik nutarterineq, taamaallilluni taanna timersoqatigiiffiit ataatsimoorlutik ator-sinnaaniassammassuk illoqarfiullu peqatigiiffiisa ar-laqartut katersuuffigisinnaallugu.
- Qaannanut qaanniveqarnissamut periarfissat, taa-maalilluni nunap immikkoortuani pinngortitami kusanartumi takornariat qaannamik atuinnissamut periarfissaat annertusarneqarsinnaaniassammat.

Upernavik

Upernavik med 1124 indbyggere, er Qaa-suitsup Kommuniens anden nordligst belig-gende by, placeret i Baffin-bugten på Upernavik-øen, i den sydlige del af Uper-navik Isfjord. I den nordlige del af byen er der de senere år skabt et nyt kulturelt om-råde, et nyt samlingspunkt med kulturhus og indendørs og udendørs idrætsfaciliteter.

I Upernavik er der rig mulighed for unikke naturoplevelser, og egnen er kendt for sine 100 mindre øer med gode muligheder for sejlad med kajak i sommermånederne. Byen består samtidigt af et meget begræn-set vej- og stinet af dårlig kvalitet. Samti-digt er der ingen fortove i Upernavik, og kun få steder er der etableret stier eller fjeldtrapper.

Styrkelse af bevidstheden omkring natur-beskyttelse i og omkring Upernavik gen-nem miljø- og bæredygtige tiltag, samt bedre muligheder for at udnytte den i en turistmæssig sammenhæng.

Styrkelse af byen vha. flere større og mindre tiltag, der sikrer muligheder for en aktiv hverdag – hvilket er med til at skabe en sundere by og en minimering af livs-stilssygdomme.

Styrkelse af formidlingen og fremhævnin-g af kulturarven med fokus på fangerkultu-ren med de gode kajakfaciliteter og hunde-slædekørsel, samt den fysiske kulturarv, som facilitator.

Succeskriterier

- Byen fremstår med et aktivt åbent land hvor kulturaktiviteter fra fan-gerne, såsom grønlandsk kajak, hun-deslæde og lignende, er en del af den overordnede turiststrategi og byens aktive billede.
- Et åbent miljø med fællesskabs-orien-terede aktiviteter der fremme god mu-ligheder for samvær mellem familier – såvel børn som voksne.
- Byens foreninger og klubber er samlet og samarbejder på tværs, for at sikre størst mulig variation af aktivitetsni-veau.

Handlingsmål

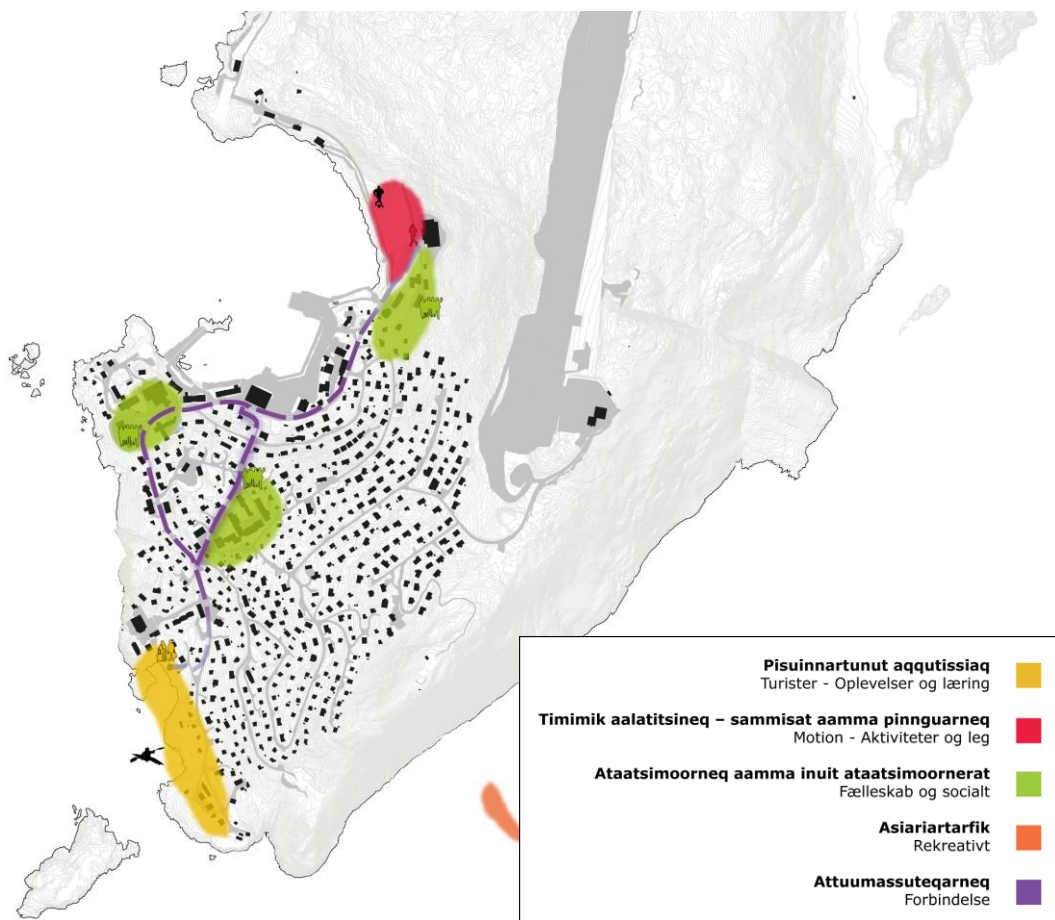
- Anlæggelse af udendørs faciliteter til fysiske aktiviteter og motion.
- Renovering af eksisterende bygning, så denne kan bruges som fælles klubhus og samlingssted, for flere af byens for-eneringer.
- Oplagsmuligheder af kajakker så der fremmes muligheder for brugen af ka-jak-turisme i områdets smukke natur.

Pilersaarusionerq aamma timitaligassatut suliniutit

- Immamut qanittumi nunaminertat inniminnerneqas-sapput qaannanut qaannivinnut atugassiaasussanik tamatullu qaannat imaanut aqqarnissaannut periarfis-sanik pilersitsisoqartariaqarpoq.

Planlægning og fysiske tiltag

- Arealer reseveres i tæt kontakt til van-det, til oplag af kajakker og der skabes muligheder for at sætte kajakkerne i vandet.



Qaannaaq

Illoqarfik, 635-inik innuttaqartoq, kommunip aamma Kalaallit Nunaata illoqarfiisa avannarlersaraat. Qaanaap pilersaarusiorgineqarnera immap aamma Kangerlussuup eqqaani qaqqap akornanni sivinganermi aqqusinilersukami inissisimavoq. Ukiuni kingullerni qulikkaarini innuttaasut amerliartorsimapput, pingaartumik nunaqarfinnit qanittorisaniit nuuttartut peqqutaallutik.

Qaanaap illoqarfittaani inuunermut sissaq aallaaviulluinnartuuvoq tassanilu innuttaasut naapittarput. Illoqarfik piniartut kulturiannik ingerlatsiffiusutut avannarlerpaatut ilisimaneqarpoq, tamatumani kalaallit kulturiat pioqqaatoq nukittuutut inissisimavoq, qilaatersornermillu ileqqotoqqamik, qajartoriaatsip takutinneqarneranik aamma erinarsogatigiit erinarsornerannik misigittinneqar-nissamut periarfissaqarluni. Takornariartitsineq taamaammat illoqarfimmut annertusiartortumik pingaaruteqaleriartorpoq.

Patajaallissaaneq qitiusumik ilinniartusinnaasutut avatangiisaasumik, pingaartumik piniartutut kulturi aallaavigalugu kalaallit ileqqotoqaannik sammisaqartitsineq, illoqarfiup avatangiisaanut akulerunneqassasoq kissaataavoq.

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

- Ataatsimoorussaasinnaasunik sammisaqartitsinermik illoqarfik peqatoq, aallussisumik timimik atuisinnaanermut avatangiiseqarnissamik aamma illoqarfiup illoqannginneraani ataatsimuualaarsinnaanermik aallussiffiusoq.
- Kalaallit kulturiannik avatangiitsimik mianerinnilluni aamma pinngortitamik illersuinissamik aallaaveqartumik inuiaqatigiit atorluaasut.

Iliuusissatut anguniagaq

- Illoqarfiup qullersuaqarneranut pitsaasumik aaqqiisuteqarneq, tassami ukiup ingerlanerani qaammatini arlaqartuni seqineq nuineq ajormat.
- Illoqarfimmi piniartoqarfiusumi illut taarsiissutigineqarnikut atorineqarneri allatut nutaamik ilusilerlugit, soorlu timitalimmik eqqaassutissatut – kulturikkut kingornussat ilaattut takussutissat oqaluttuurtut.

Pilersaarusiorneq aamma timitaligassatut suliniutit

- Illoqarfimmi piniartoqarfiusumi illut taarsiissutigineqarnikut – siunissami suliniutaajumaartunut – illersorneqarnissaat ineriartorteqqinnissaallu ilaatillugit

Qaannaaq

Byen med 635 indbyggere, er kommunens og Grønlands nordligste by. Qaanaaq er planlagt ud fra et regulært gadenet placeret på et skrånende terræn mellem havet og bjerget ved Inglefjeld Fjord. De seneste årtier har der været en stigende befolkningsstilvækst, primært på grund af tilflytning fra de omkringliggende bygder.

Stranden er omdrejningspunktet for bylivet i Qaanaaq, og det er her indbyggerne mødes. Byen er kendt som fangerkulturens nordligst beliggende by, hvor den oprindelige, grønlandske kultur står stærkt med mulighed for at opleve traditionel trommedans, demonstration af kajakteknik og korsang. Turismen er derfor af stigende betydning i byen.

Styrkelse af et læringsmiljø centreret omkring de traditionelle grønlandske aktiviteter – specielt fangerkulturen, ønskes integreret i byens fysiske billede.

Succeskriterier

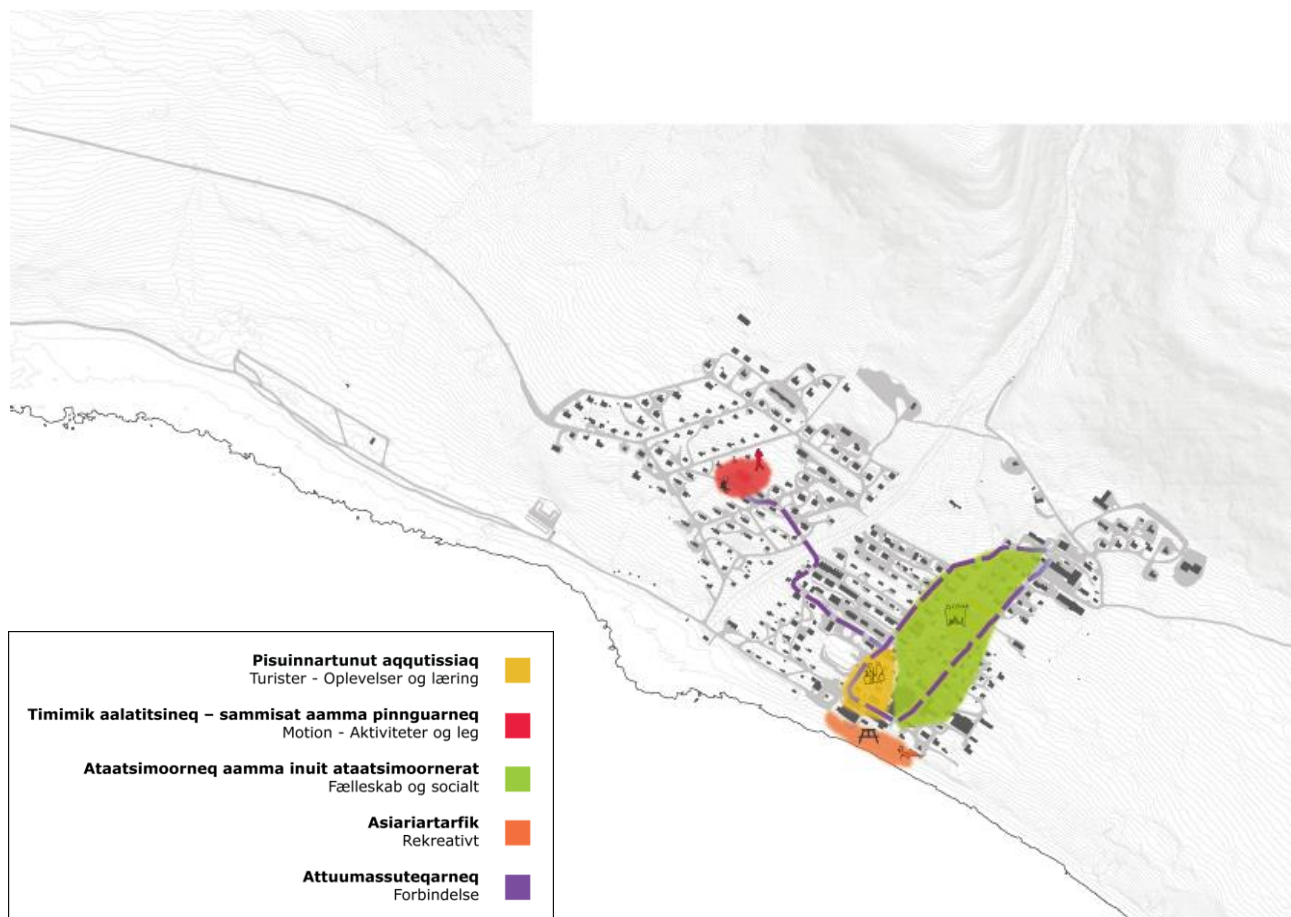
- En by bestående af fællesskabsorienteret aktiviteter, med fokus på et aktivt fysisk miljø, med rig mulighed for motion og social samvær i byens rum.
- Et bæredygtigt samfund som basere sig på den grønlandske kultur gennem brug af naturens ressourcer, på en miljøvenlig måde og med fokus på naturbeskyttelse.

Handlingsmål

- Bæredygtige løsninger for byens belysning, da solen er væk i flere måneder af året.
- Brugen af erstatningshusene i fangerbyen til nye funktioner, som et fysisk mindesmærke – et af kulturarvens fortællende pejlemærker.

Planlægnings og fysiske tiltag

- Inddragelse af beskyttelse og videreudvikling af erstatningshusene i fangerbyen – til fremtidige projekter.



Ataatsimoorluni suleriaasissat, anguniakkat aamma iluatitsiviit

Illoqarfinni tamani anguniakkat iliuuseqarfissat immikkoortuni tulluittuni ataatsimoorullugit allaaserineqassaput. Allaaserisat immikkoortunut sisamanut agguataarneqarput, soorlu pilersaarussiaatsip agguataarneqarne ratut:

- Assigiinngissitaarneq
- Tikikkuminartuuneq
- Ilinniarneq
- Ataatsimoorneq

Tamanut Inissaqartitsineq – Sunngiffik, timersorneq, silami susasaqarneq

Sunngiffimmi periarfissat Qaasuitsup kommuniani innuttaasunut annertuumik pingaaruteqarput aammalu ulluinarni susasaqarlualuni inuuneqarnissamut qulakkeerinninnerup inuiaqatigiinni peqqissutsikkut inuunerullu naleqassusianik pitsaanerusumik inuuneqalernissamik qulakkeerisuuvoq. Nutaanik suliniuteqarnikkut pioreersunillu pitsanngorsanikkut allaanerusumik aalariiaatsit illoqarfiup avatangiisimigut atugassarititaanut naleqqussarlugit suliarineqassaput taamaaliornikkullu illoqarfiit innuttaat inooqataallualersillugit, aammalu inuiaqatigiinnik eqeersimaartunik pilersitsilluni, sanaartukkani imminnut qanittuni aammalu sanaartukkani imminnut ungasissuni, takornarissanut susasaqarfiulluarmut pinngortitamillu immikkuullarissumik misigisas-saqarfiusoq.

Sunngiffimmi susasaqarneq qanorluunniit ukiulinnut attuumassuteqarpoq; mikinerpaanut pinnguait, timersornikkut sammisassat periarfissallu inuusuttunut inersimasunullu, kisalu utoqqarnut timip aalatinnissaanut ornittakkatigullu periarfissat. Illoqarfinni asimilu timip aalatinnissaanut periarfissat aammalu susasaqartitsiniutit assigiinngitsut pilersaarusiornerni pingaaruteqarpoq pilersaarusiussalluni ukioq kaajallallugu atorqeersinnaasunik periarfissalimmik pilersaarusiornissaq, taamaaliornermi ukiup ingerlanerani periarfissat ilanngussorneqarsinnaapput.

Kalaallit Nunaanni pinngortitap allanngorartuunera periarfissanut arlalinnut sungiusarfissallugu naleqqulluinnartuuvoq; assigiinngissitaartumik pisuttuarneq, inuup makittarinnissaanut, timip ataqatigiissumik aalatinnissaanut, nukittussutsimut qasujaassutsimullu. Nunap isikkumigut assigiinngiaartumik pissusaa illoqarfinni susasaqartitsiniarnermi pitsanngorsaanermi pitsaanerusumik atorluarneqartariaqarlualpoq. Silami aalanissamut periarfissaqarnikkut timi atorqeersaarusersunngikkalualuni sungiusarneqarsinnaavoq peqqissutsimut iluaqutaalluinnartumik.

Nunap isikkua aallaavittut atorneratigut siunissami sunngiffimmi silamilu susasaqartitsinermi pilersaarusiornermi pilersinneqassaaq nunap inummut sunniutai, sanaqqaatsimigut, ilusilersorneqarnermigut pinngortitaassut-simigullu isikkuanut paasinninnermik kinguneqassaaq.

Siunissami taakkua arlaat pingaarnersiunermi salliutin-neqassaaq nunaminertanik atuinissamut inniminniinnikkut sanaartorfigineqarnissaannullu ingalassimaarinikkut sisorarnermut, pisuttuarnermut, qaqqasiornermut, qaanniveqar-nikkut, qimmiliveqarnikkut illineqarnikkut assingisaallu.

Samlet strategi, mål og succeskriterier

De følgende afsnit udgør en sammenfatning af de mål og indsatsområder, der er opstillet for alle byerne. Afsnittet er delt op i fire underkategorier, lige som i Planstrategien:

- Mangfoldighed
- Gæstfrihed
- Læring
- Fællesskab

Mangfoldighed – Fritid, motion, friluftsliv

Muligheden for fritidsaktiviteter er af stor betydning for Qaasuitsup Kommunas borgere og muliggørelsen af en aktiv hverdag sikrer en forbedret folkesundhed og livskvalitet. Gennem nye tiltag og forbedringer af eksisterende forhold kan anderledes bevægelsesformer indarbejdes i byens fysiske miljø, og derigennem aktivere byernes borgere, samt skabe et aktivt miljø, både i den tætte bebyggelse og i det åbne land, til brug for turisterne til aktiv ferie og autentiske naturoplevelser.

Fritidsaktiviteter er noget der berører alle aldersgrupper; legeaktiviteter for de helt små, fysiske udfordringer og muligheder for det store midterfelt, samt bevægelses- og opholdsmuligheder for de ældre. Når bevægelsesmulighederne og forskellige aktiviteter planlægges i bybilledet og det åbne land, er det vigtigt at planlægge med mulighed for brug ved alle årstider, her kan indtænkes mulighederne ved årstidernes forskellige scenarier.

Det naturligt skiftende terræn i Grønland er ideelt til træning af en række områder; gang af varieret art, balance, koordinering, styrke og udholdenhed. Man bør dermed være bedre til at udnytte det kuperede og skiftende landskab til forbedring af byens aktivitets rum. Ved at have muligheden for at bevæge sig udenfor kan man på en naturlig måde få trænet kroppen hvilket hjælper til at holde sig sund.

Ved at bruge det eksisterende landskab som element i den fremtidige planlægning af nye fritids- og friluftaktiviteter skaber man samtidigt en forståelse for landskabets indvirkning, opbygning og typografiske egenskaber.

I fremtiden skal et fremme af disse aktiviteter prioriteres gennem blandt andet reservering og friholdelse af arealer til skisport, vandreruter, klatrearealer, kajakpladser, hundepladser/slædespor og lignende.

Tamatumunnga ilagitillugu asimi pisuttuarfusinnaasunik nalunaarsuineq kiisalu aserfallatsaaliineq pingaartillugu ingerlanneqartariaqarpoq taamaaliornikkut asi ammaaffigalugulu kajuminnartunngortillugu. Tamanna innuttaasunut pitsaanerusumik periarfissiisaaq, kiisalu takornarissanut nammineq piginnaasat aallaavigalugit pinngortitalu atugasarititai aallaavigalugit pinngortitamik atuinnissamut periarfissiisalluni. Pisuttuarfusinnaasut siuarsaaviginerisigut tammaarsimaarfusinnaasut angivallaanngitsut shelterinillu pingaaruteqartitsineq asimik sunngiffimmi atuinnissamut pitsaanerusumik atugassaqaartitsissaaq.

Samtidigt bør markering samt vedligeholdelse af vandreruter prioriteres så det åbne land åbnes op og inviterer til brug. Dette vil skabe bedre muligheder for borgere, samt turister til brug af naturen på både egne samt naturens præmisser. Ved et fremme af vandreruter vil en prioritering af mindre lejerpladser og shelters være med til skabe bedre vilkår for brugen af det åbne land til et aktivt friluftsliv.

SULINIUTIT	ILUATITSINISSAMUT TOQQAMMAVISSAT	MISISSUINEQ	ANGUNIAGAQ
- Arsaattarfinnik assigisaanillu qullilersuineq - Pinnguartaarfiit nutaat isikkuler-sorneqassapput aalanissaa kalaallilu kulturit pingaartillugit - Sumiiffiit susassaqaartitsiviusut soorlu sisorartaarfiit assigisaallu sanaartorigineqassanngillat - Nunaminertat qiterpasissumiussut assiglinngiaartumillu sananeqaatsimikkut ilusillit sanaartorigineqassanngillat. - Nalinginnaasumik kulturimut tunngassutillinnik susassaqaartitsiviusartunut avatangiisitigut atugasarititaasut pingaartinneqassapput	Nunaminertat assiglinngiaartumik sananeqaatimikkut ilusillit allaanerumik susassaqaartitsinermut timimillu aalatitsinermut uummarissaataapput Illoqarfiit ukioq kaajallallugu eqeersimaartunik soqutigisaqatigiinnik innuttaqarpoq aammalu ukiup qanoq ilinera naapertorlugu soqutigisa-minnik ingerlatsivigisarlugu Illoqarfinni sumiiffiit immikkoortortallu timersornissamut susassaqaartitsinermullu atugassianngorlugit immikkoortitineqarsimapput Illoqarfinni susassaqaartitsiviit qaammarsagaapput aammalu sunut tamanut atorneqarsinnaallutik, taamaliornikkut qulakkeerneqarluni toqquissimasumik sumiiffinnillu atuinnermik kinguneqarluni	Illoqarfinni inuit peqqissutsimikkut pitsaanerusumik inuuneqalersimapput Innuttaasunik misissuineq	 Illoqarfiit avatangiisimikkut atugassaritaat aammalu pinngortitamut qanittumiinnerup uummaarissumik inuuneqarissamut kajumissaataavoq. Illoqarfiit susassaqaartitsinikkut uummaarissuupput aammalu ukiup allanngorarnera kiisalu pinngortitaq assiglinngiaartumik sananeqaateqarnerata periarfissaannik atorluaaffiullutik.
INDSATS	SUCCESSKRITERIER	MÅLING	MÅL
- Belysning på fodboldbaner og lignende - Nye legepladser designes med fokus på bevægelse og grønlandsk kultur - Områder til aktiviteter som ski og lignende friholdes - Centralt kuperede terræner friholdes til aktiviteter - Aktivitetsområder forbindes og bruges til løb og lignende. - Generel opprioritering af de fysiske rammer for kulturelle begivenheder	Det kuperede terræn er en generator for anderledes aktiviteter og bevægelse Byerne indeholder et aktivt miljø året rundt og årstidernes skiften bruges aktivt I byerne er rum og områder reserveret til brug for motion og aktiviteter Byernes aktivitets områder er belyste og multifunktionelle, og er dermed sikret mere tryghed og brug	Forbedret folkesundhed i byerne Borgerundersøgelser	 Byernes fysiske rum og nære natur indbyder til et aktivt liv. Byrummene summer af aktivitet og udnytter årstidernes skiften og terrænets muligheder.

Qanilaassuseq – Qasuersaarneq, asimiittarneq

Innuttaasut takornarissallu, najukkaminni, angallannik kiisalu pisuttuarfissatigut pitsaasumik pitsanngorsakkanillu atugassaqaartinneqarunik, pisuinnarlutik illoqarfik asilu angallaffiginerulissavaat, tamannalu qasuersaarfusinnaasutigut periarfissat tamakkiisumik ineriartortinnissaannut ilapertuutaalluassaaq.

Illoqarfik pitsaasoq ilisarineqarsinnaajuaannarpoq amerlasuut suliaminnik unititsillutik pisunnertilluunniit unitsil-lugu, ingillutik, isikkivik alutortalugu, pinngortitaq, illoqarfik inuillu allat. Uninnganissamut periarfissat pitsaasut, unilaarnissamut misigissallu illoqarfimmi ornikkuminnartumik uummaarissumillu pilersitsinissamut, qasuersaarfusinnaasunik eqeersimaarfiginnittut matuersaataap-

Gæstfrihed – Rekreation, rekreativitet

Hvis borgere og turister gives gode vilkår og forbedret muligheder for ophold, færdsel og vandreruter, vil de i langt højere grad færdes til fods og bruge byen og det åbne land, hvilket vil være med til at udvikle hele spektret af attraktive rekreative aktiviteter.

Et godt byrum kan altid kendes på at mange vælger at afbryde deres gøremål eller gåtur for at standse op, slå sig ned, nyde udsigten, naturen, byrummet og de andre mennesker. Gode betingelser for ophold, pauser og oplevelser er nøglen til etablering af et attraktivt og levende byrum, med fokus på rekreation. Samtidig

put. Tamatumunnga ilagitillugu illoqarfimmik ilusilersuinermi eqqarsaatigineqassaaq issittumi silap pissusaa si-visuumik issittumillu ukiuusarnera ukiullu ingerlanerani ukiup nikerarnera aammalu illoqarfiummik assigiinngiiaartumik atuineq. Illoqarfik assigiiaaginnarmik – ullup ingerlanerani, sapaatip akunneranut, ukiup ataatsip ingerlanerani atorineqartanngilaq- taamaatumillu eqaatsuusari-aqarluni.

Qaasuitsup Kommunian pinngortitarsuarmik avatangiise-qarpoq, paarilluarnissaanik pingaaruteqartumik, kisianni aamma pinngortitap atorineqarsinnaanera periarfissa-qartariaqarpoq aammalu ulluinnarsiutigineqartariaqarluni. Kommunimi pinngortitaq qasuersaarfittut atorineqartarpoq, innuttaasunit takornarissanillu. Aqutit piffiillu qasuersaarnermut atugassiat toqqartorneqassapput nalu-naarsorneqarlutillu, pinngortitaq naasut uumasullu sa-pinngisaq tamaat mianersuukkumallugit. Aqutissiat pif-fiillu qasuersaarfiusinnaanerat qulakkeerneqassaaq tama-tumalu saniatigut inuunit sunniivigineqartarnermikkut minnerpaamik sunnerneqarnissaat qulakkeerneqassal-lunittaaq pinngortitaq isikkivillu pingaarnertut illoqarfiit qasuersaarniarnikkut pingaartitaasa pingaarnersarimmas-suk. Qasuersaarniarnikkut pingaaritap qulakkeerneqarta-riaqarput illoqarfimmi asimilu ersarissarlugit.

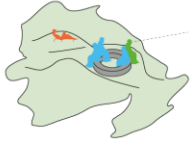
Qasuersaarfissanik atuineq qulakkeerneqassaaq issiavi-usinnaasut eqeersimaarfignersigut piffinni nalituuni tamakkua sanaartornernut, qimmilivinnut assigisaanu-lluunniit ingalassimanerisigut tamakkua qasuersaarfiusin-naanerannut akimmisaartitsisinnaasunik. Pilersaarusior-nermi qulakkeerneqartariaqarportaaq nunaminertat qasuersaarnermut atugassiat sanaartorfigneqarnissaan-nut tunuarsimaarnissaq taakkua angissutsimikkut ilusiler-sorsinnaajumallugit atorineqarnissaminut uninngavigi-neqarnissaminnullu pilerinartooqqullugit aqusaartarfin-naanngitsutut. Suliniutit annikitsut soorlu ilisarnaasersui-nerit, aqutit, uninngaarfissatullu periarfissat issiaviusin-naasut assigisaallu pinngortitamut ammaassisuusinnaap-put pinngortitaq tikikkuminarsisillugu.

skal der i udformningen af byrummene ta-ges højde for det arktiske klima med lange kolde vintre og årstidernes skiften og dertil vekslende brug af byens rum. Et byrum vil aldrig have den samme intensitet i aktivi-teter - over et døgn, en uge, et år - og skal derfor have en grad af fleksibilitet.

Qaasuitsup Kommunian indeholder storslået natur, som det er vigtigt at værne om, men det skal samtidig være muligt at bruge den og inddrage den som en del af hverdagslivet. I kommunen bruges natu-ren rekreativt, både af borgerne og turi-sterne. Ruter og områder til rekreativ brug skal udpeges og afmærkes, så man på den mest optimale måde skåner naturen og dets plante,- og dyreliv. Samtidigt sikres ruternes og områdernes rekreative effekt samtidigt ved at sikre mod for megen menneskelig indgriben da naturen og de storslåede vider er den primære faktor for byernes rekreative værdier. De rekreative værdier bør sikres og fremhæves både i byens rum og det åbnes lands vider.

Den rekreative brug sikres igennem et fo-kus på brugen af siddepladser i områder med høj værdi så disse sikres mod bebyg-gelse, hundehold eller lignende som kan fjerne muligheden for brug til rekreation. Der bør samtidigt i planlægningen sikres at der friholdes arealer til mere rekreativ brug så disse kan designes i skalaer der in-viterer til brug og ophold og ikke blot er transit områder. Samtidigt kan mindre ind-greb som afmærkninger, stier, muligheder for ophold, siddemuligheder og lignende være med til at åbne op for naturen så den bliver mere tilgængelig.

SULINIUTIT	ILUATITSINISSAMUT TOQQAMMAVISSAT	MISISSUINEQ	ANGUNIAGAQ
- Qasuersaarnermut pingaarutilinnik piffinnik toqqartuineq - Nunami sumiiffiusinnaasunik issiaarfiusinnaasunillu tikkuussineq. - Nunaminertat immikkut ittumik isikkivitsik pissutigalugu pilernas-susillit sanaartorfigneqassanngillat illoqarfik imminut matoqqasutut pissuseqaleqqunagu - Nunguttaaliuisuunngitsumik pinngortitamik atuineq ataavartitsin-erlu annertunerusumik pingaartinne-qassapput	- Nunami pisuttuarfissiani nalunaaqutsersukkatigut innuttaasut takornarissallu angallattunut - Isikkivik naapertorlugu issiavissiat nerrivillu inississukkat, uninngaarfi-usinnaasut pitsorluttunut-taaq ornikkuminartut - Sumiiffinnik qasuersaarfiusinnaasunik pisuttuarfis-sianillu pilersitsiortornermi pingaartinneqassaaq pinngortitamik illersuineq - Illoqarfiit pisuttuarfissiallu ukioq kaajallallugu uummaarillutillu atorineqarsinnaapput	- Innuttaasut qanoq amerlati-gisut illoqarfiup iluani uninngaartarnersut - Innuttaasunik misissuineq - Pisuttuarfissiani takornaris-sat innuttaasullu qanoq amerlatigisut atuinernannik kisitsineq	 Illoqarfiit ilui uummaaris-suupput tamaani angalaneq unittarpoq sumiiffimmilu uninnganeq aallartinneqar-tarluni, misigisat tamuanegartarlutik pinngortitarlul malugineqar-tarluni. Tamaannaanniik nunamut pisuttuarneq aallarneqartarpoq – pinngortitap aallartiffianit.

INDSATS	SUCCESKRITERIER	MÅLING	MÅL
- Udpegning af pladser med rekreativ værdi - Anvisning af opholdssteder i det åbne land og brugen af terrænet som siddefacilitet. - Friholdelse af arealer med ekstra attraktiv udsigt eller placering så byen ikke lukker om sig selv - Styrket fokus på bæredygtighed og bevaring	Borgere og turister vandre rundt i det åbne land på afmærkede ruter Bænke og borde strategisk placeret i forhold til udsyn, ophold og for gangbesværede Naturbeskyttelse prioriteres ved anlæggelse af rekreative pladser og ruter Byrummene og vandrerruter er aktive og brugbare året rundt	Antal borgere der gør ophold i byernes fysiske rum Borgerundersøgelser Optælling af antallet af turister og borgere på vandrerruterne	 Byernes pladser er levende rum hvor transit afbrydes og ophold opstår, hvor oplevelser sanses og naturen mærkes. Hvorfra vandreture i det åbne land starter - hvor naturen begynder

Ilinniartitaaneq – Takornariaqarneq, misigisassat

Takornarissat tassaapput siunissamilu Kalaallit Nunaanni illoqarfinnut toqqammavissatut pingaarutilit. Taamaat-tumik pingaaruteqarpoq illoqarfiit ineriartortinneqar-nerannut siunniut isigisinnaassuseqarnissaq aammalu pinngortitarsuarmut immikkuullarissumut eqeersimaar-tuunissaq kiisalu pinngortitarsuup pisuussutaanik paaqqutarinninnissaq Qaasuitsup Kommuniani.

Takornarissat misigisassat takornariarnerminni pingaartit-tarpaat. Tamanna takornarissanut uotqqaanerusunut tamaallaat atuutinnigilaq aammattaaq inuusuttut misi-gisagarumallutik angalarusussusillit taamaapput. Takorn-arissat nuna piffillu tikisartik ilikkagaqarfigissallugu peri-arfissaqartariaqarput, aammalu malunnarsigaluttuinnar-poq immikkuullarissumik ilumoortumillu misigisaqarnissa-mut kissaateqarneq. Taamaattumik ammasuuneq eqeer-simaarfigineqartariaqarpoq; ilisimasaqalernerumut, - misi-gisassatigullu pingaartitat eqeersimaarfiginerisigut illoqar-fiit oqaluttuarisaanikkut pinngortitallu sumiissusianut ilaa-sutut takkorliuttariaqarput.

Kalaallit kulturiat ukiut ingerlaneranni inuiaqatigiinnut pingaaruteqarsimavoq. Kulturi pillugu tamakkiisumik isi-galugu oqaluttuartaqartassaaq, piffinnilu oqaluttuat ilann-gullugit oqaluttuap inuppalaartuunera ersersikkumallugu. Pingaaruteqarpoq oqaluttuarineqartoq qanga pisimasunik taamaallaat imaqaanginnissaa, kisianni aamma kulturi ul-lumikkut qanoq inooriaaseqarneq naapertorlugu allanngo-riartorsimanersoq oqaluttuarineqartariaqarportaaq.

Takornarissatut Qaasuitsup Kommuniani illoqarfinnut tikikkaanni misigisimasariaqarpoq tikilluaqqusaalluni paa-sissallugillu pitsaaffiit, pinngortitamik pingaartitsineq, ki-isalu kulturikkut oqaluttuarisaanermilu neqeroorutaasin-naasut naammattuugassat. Inussiarnisaarneq tamanna allagarsersuinikkut nunap assinganik takussutissiisarnik-kut ersersinneqarsinnaavoq taamaalilluni sumiinnermik nalornisoqaqqunagu, aammalu eqeersimaarfissanik tik-kuussilluni. Eqeersimaarfissat tamakkua illoqarfiup acqu-sernginut isigisinnaasanik timitalimmillu ersarissaavigi-neqassapput. Illoqarfinni piffiit oqaluttuarisaanikkut pingaarutilit ersarissarneqarsimassapput aammalu alla-garsersuinikkut oqaluttuarisaanermut oqaluttuanik imalin-nik allagarsiivigineqarsimassallutik, paasisutissanik assi-

Læring – Turisme, oplevelser

Turisterne er og vil i fremtiden blive en vigtigere del af grundlaget for de grønland-ske byer. Derfor er det vigtigt at have blik for udviklingen af byrummene, fokusere på de storslåede og unikke omgivelser, og værne om de naturgivne aktiver i Qaasu-itsup Kommunian.

Turisterne prioriterer oplevelser højt når der holdes ferie. Dette gælder ikke kun de ældre turister, men også unge rejselystne eventyrere. Turisterne skal have mulighed for at lære noget om det land og det sted, de besøger og der ses en stigende tendens i ønsket om unikke og autentiske oplevel-ser. Derfor bør fokus rettes mod åbenhed; lærings- og oplevelsesmæssige værdier med fokus på at fremstille byerne, som dele af en kulturelhistorie og naturmæssig placering.

Den grønlandske kultur og alle dens for-skelligheder har gennem tiden været en vigtig del af samfundet. Der skal indgå fortællinger om kulturen overordnet set, samt lokale fortællinger der viser den personlige del af historien. Det er vigtigt at den histo-rie der bliver fortalt ikke kun omhandler fortiden, men også hvordan kulturen har ændret sig op til den levevis der er i dag.

Når man som turist ankommer til en af by-erne i Qaasuitsup Kommunian, bør man føle sig inviteret til at opleve og forstå de kvali-teter, naturværdier, samt kulturelle og hi-storiske tilbud der findes. Denne invitation kan forekomme gennem bedre skiltning og kort, så der skabes et overblik og derigen-nem fokuspunkter. Disse fokuspunkter knyttes til byens netværk visuelt og fysisk. Områder i byerne udpeges med historisk værdi og fremmes derigennem af skiltning med fortællinger fra historien, information og lignende. Dette vil fremme brugen af byerne som historiefortællende elementer

gisisaannillu ersarissarneqarsimassallutik. Taamaaliornik-
kut illoqarfiit oqaluttuarisaanermik oqaluttuartutut aam-
malu misigisassarsiorluni angalasartunut aningaasarsior-
nermut aammalu ilikkagaqarusulluni angalasartunut si-
uarsaataassalluni.

Allangartalersuinikkut ersarissaanikkullu illoqarfimmik
aammalu kulturikkut pingaartitanik nittarsaassineq ta-
kornarissanut inussiarnisaarutaanngilaq, illoqarfiit ilinnia-
rtitaaneq eqqarsaatigalugu kivinnekassapputtaaq. Illoqar-
fiit ilinniagaqarneq eqqarsaatigalugu sutut uumassusilittut
inissinneqassapput innuttaasunut qanorluunniit ukiulinnut
illoqarfikkut pisuttuarnerminni oqaluttuarfigineqarlutillu
oqaluttuaqqanik pissarsiffigisassavaat.

og som del af oplevelsesøkonomien og læ-
ringsorienteret.

Det er ikke kun som et turistmiddel at
byen fremmes gennem skiltning og frem-
hævning af de kulturhistoriske værdier,
byerne får også et løft læringsmæssigt.
Byerne gøres til levende objekter for læ-
ring hvor borgere i alle aldre kan, ved at
gå gennem byen, få fortalt dens historie og
små fortællinger.

SULINIUTIT	ILUATITSINISSAMUT TOQQAMMAVISSAT	MISISSUINEQ	ANGUNIAGAQ
- Oqaluttuarisaanermut soqutigi-naatilinnik toqqartuineq - Paasissutissat pillugit allagarsersu-ineq nunallu assinginiq ikkussuineq, tamakkualu kulturikkut kingornussan-ik oqaluttanillu imaqqassapputtaaq - Paasissutissiisarnermi oqaluttu-arnermilu illut igaannik oqaluttu-atuineq- "nivinngaavimmik" ineriartorteqqineq - Kulturi pillugu annertunerusumik paasissutissiineq, uummaarissumik kulturikkut ingerlatsineq kulturikkullu kingornussat(atuarfiit katersugaasiv-iillu akornanni suleqatigiineq)	Illoqarfiit oqaluttuarisaan-ermut pingaartitsisut aammalu oqaluttuarisaanik-kut pingaartitanik ersaris-saaffigineqarsimasut oqaluttuarisaanermut ilinniartitaanermullu paasissutissanik pingaartit-silluni illoqarfinni aqutigi-neqarsinnaasunik nalunaaqutsersukkanik peqarneq Illoqarfiit siunissami isikkulersorneqarnermikkut nunat isikkumikkut qanoq issusii naapertorlugit oqaluttuartutut atorneqas-sapput Allagarsersuisimaneq, nivinngaaviittarlut, aammalu isikkiviit pissutsinik oqaluttuartutut atorneqas-sapput	Takornarissat innuttaasullu misissuitalutik illoqarfim-mik atuinerat Innuttaasunik misissuineq	 Nuna ilisimasaniq pissarsivis-saavoq aammalu illoqarfiit oqaluttuartaupput innuttaas-unik takornarissanillu uummaarissumik akuutit-sisut
INDSATS	SUCCESKRITERIER	MÅLING	MÅL
- Udpejning af historisk interessante områder - Skiltning og kort med information, og kulturarvs historie - Brug af bygningsfacader til oplysninger og fortællinger- videre udvikling af "opslagstavlen" - Øget information om kultur, både aktivt kulturliv og kulturarv (Samar-bejde mellem skole og museer)	Byrum med fokus på historien og fremhævning af de historiske værdier Afmærkede ruter i byerne med fokus på information om historien og læring Brugen af topografien i fremtidige byrums funktioner som et fortællende element Skilte, tavler, udsigtsposter bruges som fortællende objekter	Turister og borger der undersøgende bruger byens rum Borgerundersøgelser	 Det åbne land er et videnscenter og byerne er fortællende objekter der inddrager dets borgere og turister som levende elementer

Ataatsimuussuseq – Inooqatigiinnermi, ataatsimuussuseq

Tamaginnit kissaatigineqarpoq illoqarfiup iluani piffippassuit
iluarsartuunneqarlutillu kusassarneqarnissaat. Illoqarfik il-
loqarfiullu ilua, innuttaasunut atorneqarnissaminut uninng-
avigineqarnissaminullu tikikkuminartoo qullugu kiisalu ta-
kornarissat tikisaminni torersumik inussiarnersumillu misi-
gisimaqqullugit. Illoqarfik isikkumigut tikikkumianartoo il-
loqarfimmik amaassisuuvoq aammalu illoqarfimmik kikkun-
nik tamanik tikinneqarsinnaasumik inooqatigiinnermut kik-
kunnillu tamanik inissaqartitsinnermut eqeersimaartumik pi-
lersitsisuulluni.

Fællesskab – Social, fællesskab

Der er generelt ønsker om at renovere og
forskønne mange af kommunens byrum.
Både for at gøre byernes rum og pladser
indbydende til brug og ophold for bor-
gerne, samt for at give turister et pænt og
indbydende indtryk. Et indbydende byrum
er med til at åbne byen op og skabe en of-
fentlig tilgængelig by, med fokus på det
sociale og mangfoldighed.

Illoqarfinni illoqarfiup immikkoortuisa pingaateqassutsimik-kut tulleriaarlugit aggulunneqartarnerat atuutilersikkaanni il-loqarfiup iluani immikkoortortat ataasiakkaat pitsaassutsi-mikkut assigiinngiaassutsimikkullu ilisarnaataat nukitorsar-neqassapput, taamaalilluni takusassat pisullu pingaarutillit neqeroortugineqarsinnaalissapput aammalu innuttaasut si-a-masissut illoqarfimmut ornigunnissaminnut illoqarfimmillu atuinissaminnut tikilluaqqusaalissallutik. Illoqarfiup immik-koortuisa ilaat annertuumik suliniarfigineqar-tariaqarput qanoq ittuussusiat nukittorsarniarlugu, naak ilaat nussuiner-mik ilassutinillu nutaarlunnarnik pisariaqartitsisut.

Illoqarfinni tamani illoqarfiit immikkoortui ataasiakkaat il-loqarfimmi qitiusutut inissisimanertik pissutigalugu illoqar-fimmut pingaarutilittut inissisimapput, illoqarfiup aqquser-ninut attaveqaneq taakkunungalu appakaaffiit, piorsar-neqartariaqarput illoqarfiup immikkoortuatut pin-gaarnepaatut inissillugit. Tamatuma saniatigut illoqarfiup immik-koortuisa ilaat pingaaruteqannginnerusut toqqartorneqas-sapput, taakkuali aamma pingaaruteqarlunnartumik inissi-simapput illoqarfiup immikkoortuisa pingaaruteqassutsimik-kut tulleriaarlugit inississorneqarsimanerannut aammalu il-loqarfik tamaat misigisaqarfigineranut.

Periarfissaqarpoq illoqarfiup immikkoortuisa assigiinngiar-tum pilersinnissaannut, nunap isikkumigut assigiinngiar-tumik pissuseqarnera pissutigalugu. Taamaattumik il-loqarfiup immikkoortui angissutsimikkut assigiinni-iartuaannarput, illut eqiterussimasunit siamasissumik sa-naartukkanut isikkivigilluinnartunut innaarsunnik illuttut avatangerneqarsimasunut isikkivillinnut. Assigiinngiaas-suseq tamanna Kalaallit Nunaata immikkuullarissutigaa aammalu taamaattumik tamanna annertunerusumik nu-kittorsarneqartariaqarpoq. Tamanna illoqarfiit nunaqar-fiillu pinngortitaassutsimikkut periarfissaqssusiannik paa-sinninnermik atorluannissamillu pilersitsivoq.

Illoqarfiup immikkoortuinik assigiinngitsunik egeersimaarfi-ginninnikkut illoqarfiup immikkoortuisa pingaaruteqassutsi-mikkut tulleriaarlugit aggulunneqartarnerannik eqqarsar-taaseq naapertorlugu innuttaasunut ataatsimoorfissianik pi-lersitsineq ajornannginneruvoq taamaalilluni ukioqatigii-aanngikkaluit, soqutigisaqatigiiaat, takornarissat assigisaallu ataatsimuussutsimik misiginissaat anguneqassammat. Taamaaliornikkut illoqarfiit inooqatigiinnikkut pitsaasumik ingerlasut pilersinnissaannut taamaaliorneq iluautassaaq inooqatigiinnikkut piginnaasat atorluarneqarlutik susas-saqartitsinermut siuarsaataallutik aammalu illoqarfimmi-k atuinissamut siuarsaataallutitaaq.

En introduktionen af et byrumshierarki i byerne kan være med til at styrke de enkelte byrums kvaliteter og forskelligheder, så et varieret udbud af attraktioner og be-givenheder kan tilbydes og dermed invite-res et bredt udsnit af borgerne, til at be-søge og bruge byens rum. For nogle byrum kræves meget få tiltag, for at styrke ka-rakteren, mens der for andre kræves egentlige omlægninger og tilføjelse af helt nye funktioner.

Der er i hver by identificeret forskellige by-rym, der primært grundet; deres placering centralt i byen, kobling til byens netværk og adgang til herlighedsværdier, bør op-graderes til at fungere som de vigtigste byrum. Derudover identificeres en række byrum af mere sekundær karakter, der dog alle spiller en afgørende rolle for hie-rarkiet og hvordan hele byen opleves.

Der er mulighed for at skabe mange for-skelige typer af byrum, grundet den foran-drende typografi. Dermed ændres byrum-menes skalaer konstant, fra det nære ur-bane rum i den tætte bebyggelse til det vidtrækkende byrum, med udsigt til enorme vider, til det isolerede byrum med stejle fjeldsider til flere sider. Denne store mangfoldighed af byrums typer er unik for de grønlandske by og bør dyrkes i højere grad. Dette skaber også en større forstå-else og udnyttelse af byerne og bygdernes naturlige potentialer.

Ved at fokusere på de forskellige byrum ud fra et hierarkisk synspunkt, er det samti-digt nemmere at lave samlingspunkter for byens borgere, så der bygges et bredere fællesskab mellem aldersgrupper, gruppe-ringer, turister og lignende. Dette vil være med til at kunne skabe mere sociale byer, hvor de sociale kompetencer udnyttes til at fremme aktiviteter og brug af byens rum.

SULINIUTIT	ILUATITSINISSAMUT TOQQAMMAVISSAT	MISISSUINEQ	ANGUNIAGAQ
- Illoqarfiit ilui pingaaruteqassutsimik-kut immikkoortiterneqassapput, pingaarnersuiniikkut immikkoortit-ineqassallutik kinaassusilerneqarlutillu inooqatigiinnermut iluautassumik sunnuteqaqqullugit - Illoqarfiup avatangiisimigut atugassaritaasigut tunngatillugu issiaarfiusinnaasunik pilersaar-siorneq - Illoqarfiup illoqannginner-sai atorlugit kulturikkut ingerlatsinermik pingaartitsineq. Eqqumiittulanik nikisittassanngitsunik aammalu eqaattumik eqqumiittulioriaaseq(illo-qannginner-sat kulturikkut pikialaafi-usinnaasut, sammisassaqartitsinerit il.il.) pingaartitsineq	- Illoqarfik immikkoortiti-gaavoq illoqannginner-saqar-luni innuttaasut ataatsimoor-figisinnaasaannik - Illoqarfik tikikkuminartuuvog uningaffigineqarnissaminut ataatsimoor-nissamillu periarfissiisoq - Nunap pinngortitaassutsimi-gut isikkua issiffiusinnaas-unik agguataarneqarner-migullu atugaasartanut pinngorarfiusoq	Innuttaasut qanoq amerlati-gisut illoqarfimmi-k atuiner-sut	 Illoqarfiit isikkua tarrarsor-paat qasuersaarnermik inooqatigiinnermilu attaveqatigiinnerup pingaartinneqarnerannik. Illoqarfiit kissaati-gaat atuisuni akuutissalugit assilissami uumassusillutut - isigisassatut atugassatullu.

INDSATS	SUCCESKRITERIER	MÅLING	MÅL
- Byernes pladser og rum hierakisk inddeles, prioriteres og gives identiteter der fordrer sociale relationer - Planlægning af siddemuligheder i byens rum ved pladser - Fokus på kulturformidling gennem byens pladser og åbne rum. Opprioritering af både statisk kunst (skulpturer mm.) og dynamisk kunst (åbne pladser for performance, events mm.)	Byrum er hierakisk inddelt med hovedpladser hvor byens borgere samles Byens rum og pladser fremstår attraktive og indbyder til ophold og fællesskab Typografien indgår som et plads skabende element med siddefaciliteter og inddelinger	Antal mennesker i det fysiske rum	 Byernes fysiske udtryk afspejler en ro med fokus på rekreation og social interaktion Byer der ønsker at inddrage sine brugere som objekter i billedet - både som subjekter og objekter.



Qaasuitsup Kommuniani Nunaqarfiit

Kommunerujussuarmi Qaasuitsumi 30-nik nunaqarfeqarpoq. Taakkua angissusaat inissisimanerilu nikerarput. Immikkoortumut pilersaarummi uani nunap immikkoortuinut inissisimanertik malillugu agguataarneqarput. Avannaata immikkoortuaniipput Uummannaq, Upernavik aamma Qaanaq pigisai kiisalu Qeqertarsuup Tunuaniillutik Kangaatsiaq, Aasiaat, Qeqertarsuup aamma Ilulissat pigisaat.

Nunaqarfiit Qeqertarsuup Tunuaniittit

Misissuinerup inernerit immikkoortunut pingasunut immikkoortinneqarput:

- Nukittorsaaneq
- Iluatitsiviusut
- Anguniagalimmik iliuuseqarneq
- Pilersaarusiormi nunaminertanilu suliniutit

Attu

Nunaqarfik kommunimi nunaqarfinit kujallerpaavoq manimajaami isugutattumilu inissisimalluni. Nunaqarfik anginerpaajungami Kalaallit Nunaanni nunaqarfinit tamanit anginerput ilaanikuuvoq ukiunili qulikkaarit kingullerni najugallit ikiliartorput massakkullu inuit 231-t najugaqarput. Ukiuni kingullerni taamaattoq amerlerialaarsimapput. Nunaqarfimmi illunik allanngutsaalisaganngilaq aamma sanaartukkat siammarlutik sanaartorneqarsimarpasipput.

Iluaitsinissamat piumasaqaatit

- Nunaqarfik sunngiffimmi arlalinnik sammisassanik peqarpoq kiisalu ullup unnuallu ingerlanerani neqeroorutaateqarluni
- Nunaqarfik nipilersortartunik arlalinnik peqarpoq aamma nipilersortartut atugassarisaat pitsaasuupput pitsaasumillu nuannattoqarsinnaavoq

Iliuusissatut anguniagaq

- Pinnguartarfiit nutaat marluk, issiakatsiaarfillit, sisorartarfillit aamma gyngillit.
- Inuusuttunut sammisassaqaartitsivik ulloq unnuarlu ammasartoq, ikiaroornartutornaarsaarfittut atorineqartussa.
- Isikkamik arsaattarfeqqap aqqissuuteqqinnera aamma inaarsarneqarnera
- Katersortarfimmut atasumik inimik timigissartarfimik aamma ini nipilersuutit inissiivik
- Biilit initoqaata ingutserneqarnera aamma sikkilertarfittut arpattarfittut kiisalu skateboardartarfittut atorineqarnera

Pilersaarusiormi avatangiisinilu suliniutissat

- Nunaminertanik pinnguartarfinit nutaanit atorineqartussanik inniminniinerit aamma inissiinerit

Bygder i Quaasuitsup Kommunia

I storkommunen Qaasuitsup Kommunia er der 30 bygder. Disse varierer i størrelse og placering. I denne sektorplan er de opdelt efter geografisk lokation – i Nordområdet holdes bygderne under distrikterne Uman-naq, Upernavik og Qaanaaq, samt i Diskobugtområdet, holdes bygderne under distrikterne Kangaatsiaq, Aasiaat, Qeqertarsuaq og Ilulissat.

Bygderne i Diskobugten

Resultatet af undersøgelserne vil være gjort op i fire kategorier:

- Styrkelse
- Succeskriterier
- Handlingsmål
- Planlægning og fysiske tiltag

Attu

Bygden er kommunens sydligste bygd og placeret i et forholdsvis fladt og vådt område. Bygden var i sin tid en af de største i Grønland, men indbyggertallet er faldet de seneste årtier og er nu på 231 personer, det er dog steget en smule de senere år. Bygden har ingen bevaringsværdige bygninger og fremstår som en forholdsvis spredt bebyggelse.

Succeskriterier

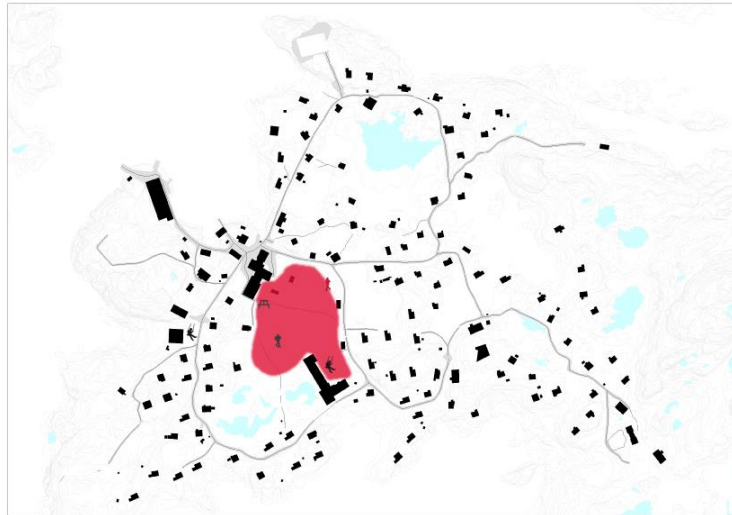
- Bygden har flere alternativer til en aktiv fritid, samt muligheder for tilbud døgnet rundt.
- Bygden er en musikalsk bygd med gode faciliteter for musikere og en god festival.

Handlingsmål

- To nye legepladser med gynger, rutsjebane og balancestole.
- Et døgnåbent aktivitetshus til unge, som et forebyggende tiltag mod euforiserende stoffer.
- Reparation og færdiggørelse af minifodboldstation.
- Et træningsrum i forbindelse med forsamlingshuset og et rum til musikinstrumenter.
- Nedrivning og brug af gammel garage som cykel- og løbebane, samt til skateboard.

Planlægnings og fysiske tiltag

- Reservering og placering af arealer til nye legepladser



Iginniarfik

Najugaqarfinnit paasissutissat pisarsiarineqarsinnaasi-manngillat (ingerlatsinermut akisussaasut, nunaqarfinni al-laffiit, nunaqarfinni aqutsisut il.il.)

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

-

Iliuusissatut anguniagaq

-

Pilersaarusionermermi avatangiisinilu suliniutissat

-

Iginniarfik

Det har ikke været muligt få oplysninger fra de lokale enheder (driftsansvarlige, bygdekontorer, bygdebestyrelser mv.)

Succeskriterier

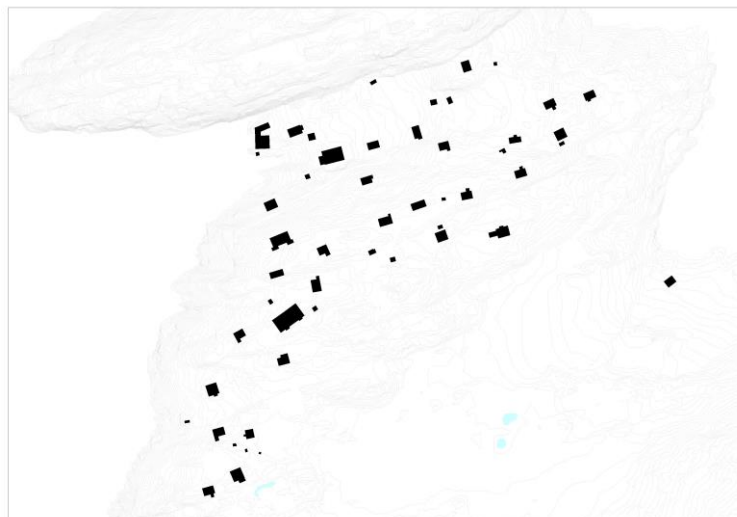
-

Handlingsmål

-

Planlægnings og fysiske tiltag

-



Niaqornaarsuk

Nunaqarfik 258-inik najugaqarfigineqarnermigut kommu-nimi inoqarfiunerpaanut ilaavoq, taamaattoq 2005-imi-miilli tassani najugallit malunnartumik ikiliartorput 25 %-imik ikilisimagamik aamma ikiliartuinnassagatinneqarput – Nunaqarfik inuusuttorpasuaqarpoq qulit 19-inillu akornannik ukiulinnik. Nunaqarfik nuugajuttamiippoq im-maannarmut ammasumik isikkivigeqaluni, taamaattoarli sammisassat katersuuffissallu amigaataapput.

Iluatitsiviusut

IMMIKORTORTAT PILLUGIT PILERSAARUT NUNAMINERTAT SANAARTORFIUNNGITSUT
SEKTORPLAN FORFRIRUM

Niaqornaarsuk

Bygden er blandt kommunens største med 258 indbyggere, dette har dog været mar-kant faldende med et fald på 25% siden 2005 og det forventes at faldet fortsætter. Bygden har en stor andel af unge mellem 10-19 år. Bygden er placeret på et næs med adgang til åbent hav med smuk ud-sigt, der mangler dog aktivitetsmuligheder og samlingssteder.

- Kulturikkut kingornussaq nunaqarfimmi erseqqippoq aamma nunaqarfik oqaluttuarisaanermi pisorpassuar-nik kusassaateqarpoq
- Nunaqarfik asiariarfinnik ulluinnarni aamma sapaatip-akunnerata naanerani "qasuersaarfissanik" periarfis-sagissaarpoq

Anguniagalimmik iliuuseqarnek

- Nunaqarfiup inuusuttortaasa pinnguarterfiat, as-sakaasulinnik kamilluni sukuutsertarfik, volleyball-ertarfik, sikkilertarfik assigisaannillu sammisaqarfi-usinnaasoq
- Issiaviit issiaarfigisinnaasat inissinneqassapput aamma isikkiviup kusanartup nasittarfia inissinneqas-saaq
- Nunaqarfiup iluani nunaminertat asiariartarfillu im-minnut atatilerlugit pisuffissiat pitsanngorsarneqas-sapput
- Nunaqarfiup avataani, Nassuit qasigiaqarfiata eqqaanni, illuaqqiortoqassaaq, taakkua unnuisarfittut sammisassaqartitsivittut qasuersaartarfittullu ator-neqarsinnaassapput.
- Kulturikkut kingornussaq kusassarneqassaaq ineri-sarneqassallunilu
- Qisuit sissamut tipisut kusassarneqartassapput nuna-qarfimmullu ilioqqarneqartassallutik

Pilersaarusionermi nunaminertanilu suliniutit

- Nunaminertamik pinnguarfissamik immikkoortitsiso-qassaaq
- Nunaminertat issiavinnik inissiivissat inniminniinerillu sanaartugassat siunissami pilersaarusioneranni ilaatinneqartassapput

Succeskriterier

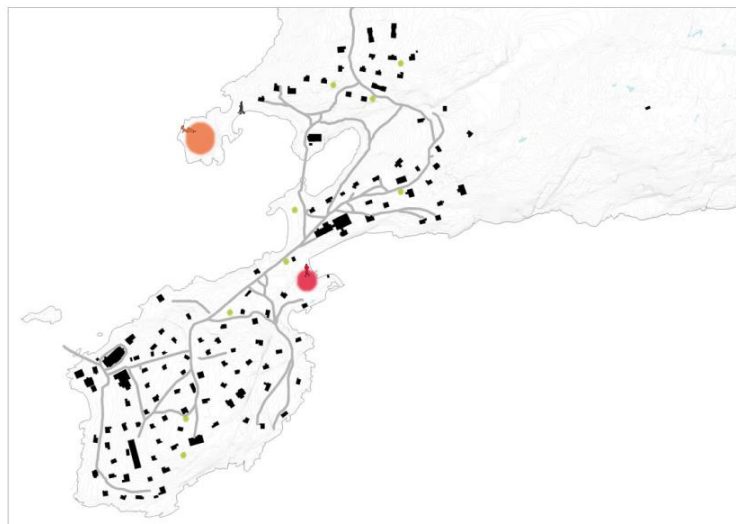
- Kulturarven er fremtrædende i bygden og bygden er forskønnet med fortæl-lende historiske elementer.
- En bygd med gode rekreative mulighe-der både som fritid i hverdagen og som "tilflugtssted" i weekenden.

Handlingsmål

- Legeområde til bygdens unge med rul-leskøjtebane, volleybane, cykelbane og lignende.
- Placering af bænke til ophold og som udkigsposter med den smukke udsigt.
- Forbedring af stier som forbinder byg-dens områder og rekreative uderum.
- Oprettelse af hytter uden for bygden, ved Nassuit qasigiaqarfiat, som kan anvendes til opholdssted, og som akti-vitetshus og afslapningshus.
- Forskønnelse og udvikling af kulturar-ven.
- Forskønnelse af træstykket, der er strandet på standen og sætte denne inde i bygden.

Planlægnings og fysiske tiltag

- Reservering af arealet til legeområde.
- Placering og reservering af arealer til bænke, de bør indgå i fremtidige an-lægsprojekter.



Ikerassaarsuk

Nunaqarfik 1993-imi nunaqarfittut aatsaat taaguuteqaler-sinneqarpoq taamaattumik nutarfasissuuvoq 98-inillu na-jugaqarfigineqarluni. Najugaqartut ukiuni kingullerni ikili-artorput. Nunaqarfimmi illunik oqaluttuarisaanermut at-tumassutilinnik peqatoqanngilaq aamma sammisassatut neqeroorutit amigaataapput.

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

- Nunaqarfik timersorluni aamma timimik aalatitsinis-samut "peqqinnartutut" periarfissagissaarpasippoq

Ikerassaarsuk

Bygden fik først status af bygd i 1993 og er derfor relativ ny og blot med en befolkning på 98 indbyggere, antallet har de senere år været faldende. I bygden er der ingen næv-neværdige historiske bygninger og der mangler udbud af aktivitetsmuligheder.

Succeskriterier

- Bygden fremstår "sund" med gode mu-ligheder for motion og fysiske aktiviteter.

Iliuississatut anguniagaq

- Timersortarfeeqqap minnerusup ineriartortinneqarnera (katersortarfik allilerlugu) Imakkunannga ilaatigut pisatsersorlugu: arpaffik (løbebånd), sikkilit, timimut, talinut niunullu nukkassaanermi atortut.

Pilersaarusionermeri avatangiisinilu suliniutissat

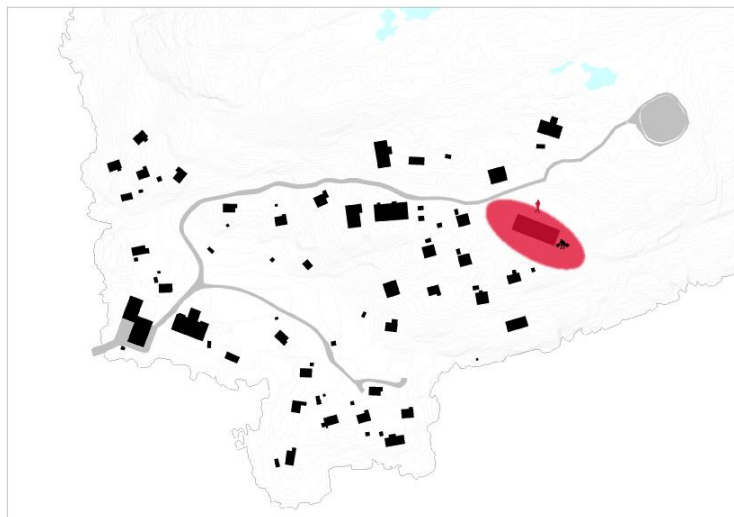
- Nunaminertamik immikkoortitsineq timersortarfimmik siunissami sanaartorfiusussamik
- Nunaminertamik immikkoortitsineq isikkamik arsaattarfiliarfissamik.

Handlingsmål

- Udvikling af en mindre motionshal (tilbygning til forsamlingshus), indeholdende bl.a.: løbebånd, cykler, materialer til at styrke krop, arme og ben.

Planlægnings og fysiske tiltag

- Reservering af areal til fremtidig motionshal.
- Reservering af areal til fodboldbane.



Akunnaq

Innuttaasut ukiuni kingullerni ikiliartorput massakkullu 100-t misaanni najugaqarfigineqarpoq, ikiliartuinnassagatippaallu. Nunaqarfik arlalinnik allanngutsaalisani illoqarpoq taamaattoq najugaqartut ataatsimoortumik neqeroortunik amigaateqarput aamma takorniarfimmik pilersitsiniarluni suliariumannittussarsiuussinissaq amigaataavoq.

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

- Ataatsimuussusermik ilisarnaataalluurtumik nunaqarfik katersuuttarfittut isikkoqarpoq
- Nunaqarfik Upernavimmiit asiariartarfittut misigisasasiortarfittullu ornigarneqartarpoq

Iliuississatut anguniagaq

- Nunaqarfiup meerartaanut pinnguatarfik
- Nunaminertat asiariartarfittut atorneqartussat issivittallit aamma takisuunik issiavittallit immikkoortinneqasapput
- Nunaqarfimmi atortulersuutini minnerusunik arlalinik sammisassaqaartitsinermeri timersornermilu atorneqarsinnaasunik inissiinerit
- Naluttarfik soorlu islandsbryggenimiittoq
- Arsaattarfik allilugu, issiaviit

Pilersaarusionermeri avatangiisinilu suliniutissat

- Nunaminertamik pinnguatarfimmitt atorneqartussamik inniminniineq
- Nunaminertamik asiariartarfittut atorneqartussamik immikkoortitsineq aamma nunaminertat taakkua pisuffissiatut nunagissarneqasapput.

Akunnaq

Befolkningstilvæksten har de senere år været stagneret og der er ca. 100 indbyggere, det forventes dog at dette vil falde. Bygden har flere bevaringsværdige huse men mangler fællestilbud for dets indbyggere og der mangler et udbud, der kan være med til at skabe et turismepotentiale.

Succeskriterier

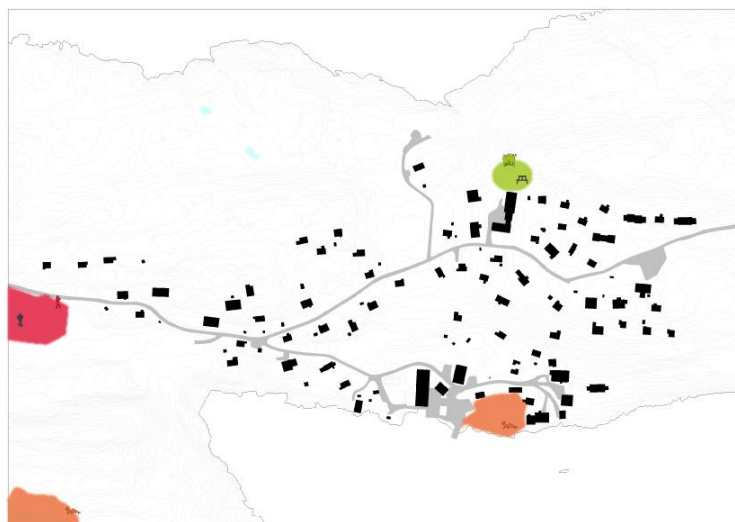
- Den fremstår som en homogen bygd med samlingssteder der symboliserer en samhörighed.
- Bygden er et tilflugtsmål fra Upernavik med fokus på rekreation og oplevelser.

Handlingsmål

- Legeplads til bygdens børn.
- Friholdelse af områder til rekreativ brug med stole og bænke.
- Placering af flere mindre aktivitets- og motionsfaciliteter i bygdens fysiske rum.
- Friluftsbad som Islands Brygge.
- Fodboldbane med bænke.

Planlægnings og fysiske tiltag

- Reservering af areal til legeplads.
- Friholdelse af arealer til rekreativ brug og terrænmodning af disse arealer.



Kitsissuarsuit

Najugallit ukiuni kingullerni ikiliartoruusaarsimapput mas-sakkullu 90-t tassani najugaqarlutik. Nunaqarfik arfanniarfitoqaavoq aamma arlalinnik allanngutsaalisani illoqarpoq. Nunaqarfik katersortarfeqanngilaq aamma annerusumik katerisimaarfeqaarpasinngilaq

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

- Nunaqarfik sunngiffimmi arlalinnik sammisassanik peqarpoq kiisalu ullup unnuallu ingerlanerani neqer-oorutaateqarluni
- Nunaqarfik nipilersortartunik arlalinnik peqarpoq aamma nipilersortartut atugassarisaat pitsaasuupput pitsaasumillu nuannattoqarsinnaavoq

Iliuusissatut anguniagaq

- Pinnguartarfiit nutaat marluk, issiakatsiaarfillit, sisorartarfillit aamma gyngillit.
- Timersortarfeeraq katersuuttarfittut nutaatut, timigissaatitalik aamma katersortarfittut ator-neqarnisaminut periarfissalik
- Aqqusinermi qulliit taamaalilluni nunaqarfik kajun-gernarnerusutut toqqissisimanarnerusutullu isikkoqalersinneqassaaq
- Nunaqarfiup isikkamik arsaattarfianik pitsanngorsaaneq

Pilersaarusionermermi avatangiisinilu suliniutissat

- Aqqusinermi qulliit siunissami inissinneqarneri
- Nunaminertamik inniminniinerit pinnguartarfimmit ator-neqartussat

Kitsissuarsuit

Befolkningstallet har været jævnt faldende de senere år og er nu på 90 indbyggere. Bygden er en gammel hvalfanger station og har flere bevaringsværdige huse. Bygden har ikke noget forsamlingshus og fremstår uden større samlingssteder

Succeskriterier

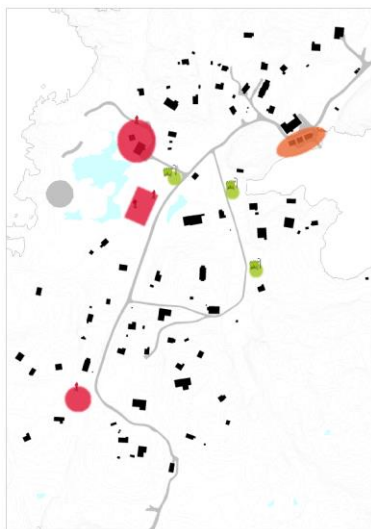
- Bygdens har flere alternativer til en aktiv fritid, samt muligheder for tilbud døgnet rundt
- Bygden er en musikalsk bygd med gode faciliteter for musikere og en god festival.

Handlingsmål

- Ny legeplads med gynger, rutsjebane og balcestole.
- Mini-hal som nyt samlingssted, med motionsfaciliteter og mulighed for brug som forsamlingshus
- Gadelamper, så bygdens rum bliver mere attraktive og trygge
- Forbedring af bygdens fodboldbane

Planlægnings og fysiske tiltag

- Placering af fremtidige gadelamper
- Reservering af areal til legeplads



Ikamiut

Nunaqarfik Aasiaat Qasigiannguillu akornata qeqqaniip-poq 77-inillu najugaqarfigineqarluni. Najugaqartut ukiuni kingullerni ikiliartorput aamma nussortuni inuusuttuunerrupput nussortartut taakkulu ilinniariartorlutik soorlu Aasiannut nuuttarput. Nunaqarfik qanganisaavoq taamaatumik illoqarpoq allanngutsaalisani aamma nunaminnertaqarpoq eqqissisimatitanik

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

- Nunaqarfiup oqaluttuassartaa qangaanerusoq nunaqarfimmi takuneqarsinnaavoq

Iliuusissatut anguniagaq

- Pinnguartarfik nutaaq, issikatsiaarfittalik, sisorarfittalik aamma gyngitalik.
- Issiartarfik

Pilersaarusionermi avatangiisinilu suliniutissat

- Massakkut pinnguartarfiusup nuunneqarnera taanna qimmilivimmuq qanippallaaqimmat

Ikamiut

Bygden er placeret midt imellem Aasiaat og Qasigiannguut og består af 77 indbyggere. Dette tal er har de seneste år været faldende og det er primært de unge der fraflytter og bosætter sig i blandt andet Aasiaat for uddannelse. Bygden er af ældre dato og består derfor af flere fredet bygninger og et bevaringsværdigt område.

Succeskriterier

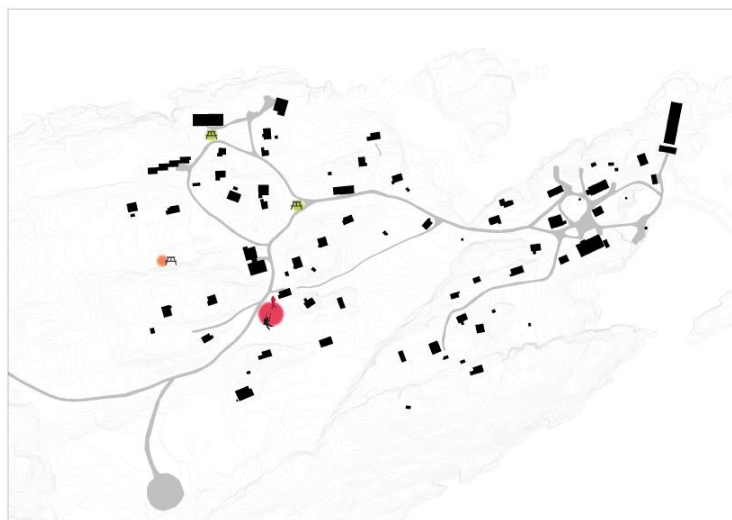
- Bygdens ældre historie fortælles gennem dets bybillede.

Handlingsmål

- Ny legeplads med gynger, rutsjebane og balcestole.
- Placering af nye bænke.

Planlægnings og fysiske tiltag

- Flytning af eksisterende legeplads da denne er placeret tæt på hundeplassen.



Oqaatsut

Oqaatsut

Najugaqarfinnit paasissutissat pisarsiarineqarsinnaasi-mannigillat (ingerlatsinermut akisussaasut, nunaqarfinni al-laffiit, nunaqarfinni aqutsisut il.il.)

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

-

Iliuusissatut anguniagaq

-

Pilersaarusionermermi avatangiisinilu suliniutissat

-

Det har ikke været muligt få oplysninger fra de lokale enheder (driftsansvarlige, bygdekontorer, bygdebestyrelser mv.)

Succeskriterier

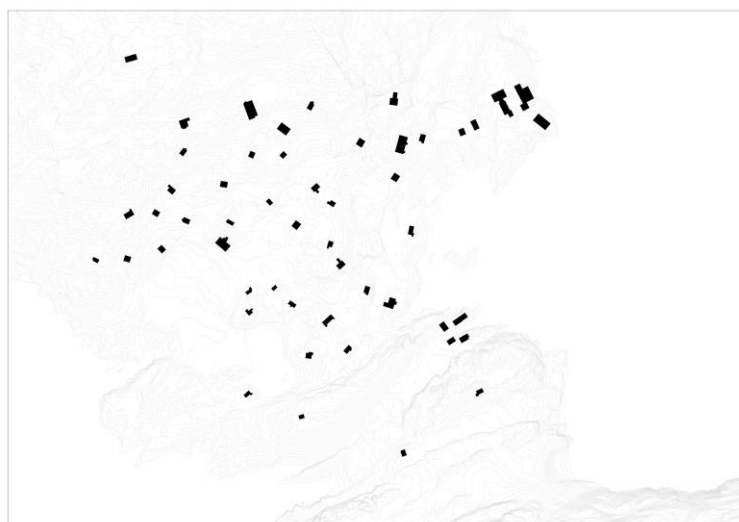
-

Handlingsmål

-

Planlægnings og fysiske tiltag

-



Qeqertaq

Qeqertaq qeqertaaraannguami inissisimavoq aammalu in-nuttaqarluni 122-nik, ukiuni kingulliunerusuni appari-artuinnartumik. Nunaqarfiup inissisimanera immakktut pinngortitamullu tunngatillugu timersornikkut sunngiffim-milu susassaqartitsiniarnikkut periarfissanik ammaas-sisuuvoq tamatumunngalu ilagitillugu nunaqarfimmut eqqaamiusumut Saqqamut attaveqataalluarluni.

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

- Nunaqarfiuvoq pitsaasunik ataatsimoorussanik qasuer-saataasinnaasunillu periarfissalik ataatsimiinnermi pilersaarutaasunik pilersaarutaanngitsunillu immersuiffiusoq.

Iliuusissatut anguniagaq

- Silami qullersuarnik ikkussuineq ukioq kaajallallugu naapiffiusinnaasunik periarfissiisq
- Pinnguarterfik nutaaq pinnguaatinik periarfissalik ka-laallit kulturiannut immersuutaalluarsinnaasunik
- Katersortarfiup eqqaanik pitsanngorsaaneq nunaqar-fimmiumik – silami illullu iluani ataatsimoorfiusin-naasunik pilersitsinermik kingunilik
- Minihal aammalu arsaattarfik

Pilersaarusionermermi avatangiisinilu suliniutissat

- Timersorfiusinnaasunik pilersitsiniarnermi nunaminertanik inniminniineq

Qeqertaq

Qeqertaq er placeret på en lille ø og har 122 indbyggere, et antal der er stødt fal-dende de senere år. Bygdens placering åb-ner op for gode motions- og friluftssaktivi-teter i forbindelse med havet og det åbne land og der er samtidigt en god forbindelse til den nærliggende bygd, Saqqaaq.

Succeskriterier

- Det er en bygd med gode fælles og re-kreative faciliteter som fordrer både det planlagte og det ikke planlagte møde.

Handlingsmål

- Placering af lygtepæle som skaber bedre mødesteder året rundt.
- Ny legeplads med legeaktiviteter der fordrer den grønlandske kultur.
- Forbedring af omregnet omkring for-samlingshus så der skabes et sam-lingssted i byen – udendørs og inden-dørs.
- Minihal og fodboldbane.

Planlægnings og fysiske tiltag

- Reservering af arealer til motionsfacili-teter



Saqqaq

Saqqaq, "Solsiden", Ilulissat nunaqarfiini sisamaasuni nutaannginnersaavoq. Nunaqarfik massakkoqqissaaq 166-inik innuttaqarpoq kisitsillu taanna nunaqarfiit allat assigalugit appaariartorpoq, tamatumani amerlanerpaat Ilulissanut nutserlutik.

Kultur-ikkut kingornunnassat ukiorpassuarnik kingumut aallaaveqarput. Tassami nunaqarfiup kitaatungaani Saqqaq-kulturimeersunik ukiut 2.500 kristusip inunngornera sioqqullugu missaaneersunik itsarnisarnitsanik nasassaqarpoq, nunaqarfik kulturitoqqamut tassunga atsiunneqarsimalluni. Tamatuma saniatigut arlalinnik iluatinnaatlinnik illoqarpoq piffissamit nutaajunerusumeersunik, iluatinnaateqarlunartunik, tamatumani ilaalluni Hannibal Fenckerip illua, naatsiivini naatitsivinilu pissutigalugit tusaamasaasoq

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

- Nunaqarfiup oqaluttuassartaa inissisimaneralu kulturikkut oqaluttuarisaaneranut ersarissarneqarsimavoq aammalu nunaqarfiup avatangiisimigut ilisarnaatigalugu

Iliuusissatut anguniagaq

- Katersugaasivimmik inissiineq siunissami nunaqarfiup oqaluttuarisaaneranut attuumassuteqartumik takornariarumaartussanut toqqammaviusussamik
- Minihal
- Tatsip nalunnguarfigineqartartup pitsanngorsaavigneqassaaq meeqqanut tikikkuminartunngorlugu nalunnguarnermilu atororissaarutaasinnaasunik atorulersorlugu assersuutigalugu tingisaartarfik
- Arsaattarfik iluarsartuutaq

Pilersaarusiørnermi avatangiisinilu suliniutissat

- -

Saqqaq

Saqqaq, "Solsiden", er den ældste af de fire bygder tilhørende Ilulissat. Bygden har på nuværende tidspunkt 166 indbyggere og det tal er som i de fleste andre bygder faldende, med størstedelen der flytter til Ilulissat.

Kulturarven går langt tilbage i tiden. Således er der vest for bygden fundet arkæologiske spor efter Saqqaq-kulturen fra ca. 2.500 år f.Kr., opkaldt efter bygden. Herudover er der flere bevaringsværdige bygninger fra nyere tid, der udgør et bevaringsværdigt miljø, herunder Hannibal Fenckers hus, som er kendt for sin tilhørende have og drivhuse

Succeskriterier

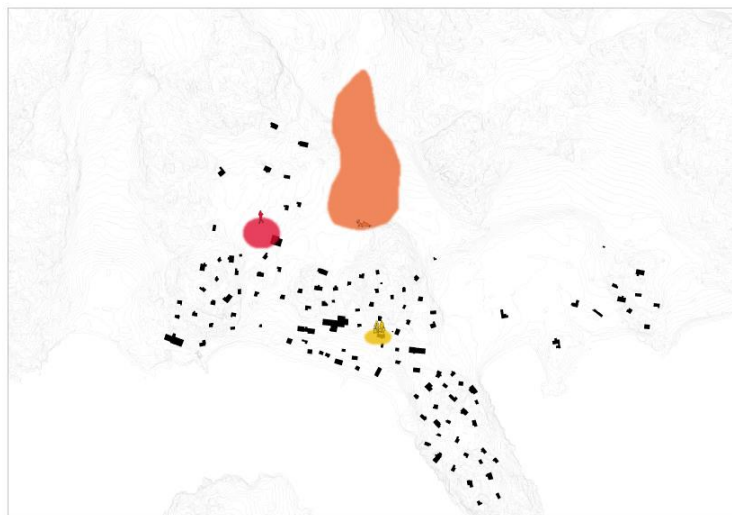
- Bygdens historie og placering, relateret til dets kulturhistorie er fremhævet og en del af bygdens fysiske billede.

Handlingsmål

- Placering af museum, som danner grundlag for fremtidig turisme relateret til stedets historie.
- Minihal.
- Forbedringer af badesø, så den er børnevenlig og med bedefaciliteter, som springbræt.
- Forbedret fodboldbane.

Planlægnings og fysiske tiltag

- -



Ilimanaq

Nunaqarfik Kalaallit Nunaanni nunaqarfinni nutaannginnerpaanut ilaavoq Qasigiannguanullu pisuttuartartunut aallaaviulluni aammalu UNESCO-p nunarsuarmioqatigiinnut kingornutassiaata kujammut isuanilluni, Ilulissallu kangerluannut angallammik angallannermi aallaaviusarluni, aammattaaq takornarissanut, kalaallit kulturiannik immikkuullarissumik misigisaqarusuttunut ornitassaqqis-suulluni. Nunaqarfik killiffeqarpoq ineriartornermut nutaaliaasumut takornarissanut illuaqqanik nutaanik kiisalu illutoqqat nutarterneqarlutik neriniartarfittut assigisaanullu atugassianngorlugit nutarteriffiulluni.

Nunaqarfik taamaallaat 57-inik innuttaqarpoq aammalu ukiuni kingullerni kisitsit taanna annertuumik appariaortsimavoq.

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

- Nunaqarfiup oqaluttuassartaa ineriartornermut nutaaliaasumut attuumassuteqarluinnarpoq illuaqarfittut takornarissanut ornitassaqqissutut, neriniartarfilik assigisaanillu periarfissalik.
- Nunaqarfik takornarissanit ornigarluarneqartarpoq aammalu asimi pisuttuarusuttunit aallaaviusarluni kiisalu sumiiffik UNESCO-p nunarsuarmioqatigiinnut kingornutassiaata ilagaa.

Iliuusissatut anguniagaq

- Sumiiffimmik illut eqqissisimatitaasut nutarterneqarsimasullu eqqaannik pitsanngorsaaneq
- Arsaattarfimmik pitsanngorsaaneq
- Tatsimik nalunnguarfigineqartartumik pitsanngorsaaneq

Pilersaarusionermermi avatangiisinilu suliniutissat

- Kommunimut pilersaarutip tapissaanik sumiiffiup eqqissisimatitaasup sanaartorfineqannginnissaanik ineriartortinneqarnissaanullu suliaqarneq.

Ilimanaq

Bygden er en af Grønlands ældste bygder og udgangspunkt for vandreture til Qasigiannguit og til UNESCO verdensarvsområdets sydlige del, samt bådture til isfjorden, ligesom det er udflugtsmål for turister, der gerne vil opleve den autentiske grønlandske kultur. Bygden står overfor ny udvikling med nye turisthytter og renovering af gamle eksisterende bygninger, til brug som restaurant og lignende.

Bygden har blot 57 indbyggere og dette er et tal som har været meget faldende de senere år.

Succeskriterier

- Bygdens historie er bundet sammen med den nye udvikling som turistdestination med hytteby, restauration og lignende.
- Bygden er en turistdestination og udgangspunkt for vandreture og UNESCO området.

Handlingsmål

- Forbedring af området omkring de fredet og renoveret bygninger.
- Forbedret fodboldbane.
- Forbedret svømmeforhold ved badesø.

Planlægnings og fysiske tiltag

- Udarbejdelse af kommuneplantillæg til friholdelse og udvikling af det fredet område.



Kangerluk

Najugaqarfinnit paasissutissat pisarsiarineqarsinnaasi-manngillat (ingerlatsinermut akisussaasut, nunaqarfinni al-laffiit, nunaqarfinni aqutsisut il.il.)

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

-

Iliuusissatut anguniagaq

-

Pilersaarusionermermi avatangiisinilu suliniutissat

-

Kangerluk

Det har ikke været muligt få oplysninger fra de lokale enheder (driftsansvarlige, bygdekontorer, bygdebestyrelser mv.)

Succeskriterier

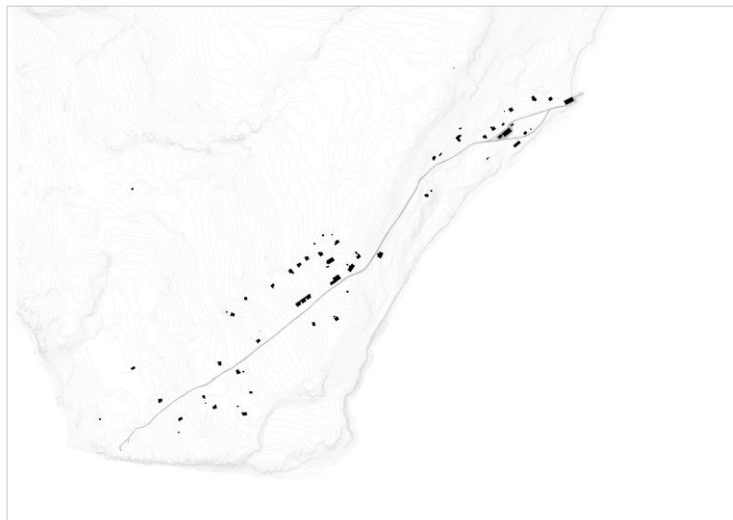
-

Handlingsmål

-

Planlægnings og fysiske tiltag

-



Nunaqarfiit – avannaaniittut

Misissuinerup inerneri immikkoortunut pingasunut immikkoortinneqarput:

- Nukittorsaaneq
- Iluatitsiviusut
- Anguniagalimmik iliuseqarneq
- Pilersaarusionermermi nunaminertanilu suliniutit

Niaqornat

Bygderne i Nord

Resultatet af undersøgelserne vil være gjort op i fire kategorier:

- Styrkelse
- Succeskriterier
- Handlingsmål
- Planlægning og fysiske tiltag

Niaqornat

Najugaqarfinnit paasissutissat pisarsiarineqarsinnaasi-mannigillat (ingerlatsinermut akisussaasut, nunaqarfinni al-laffiit, nunaqarfinni aqutsisut il.il.)

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

-

Iliuusissatut anguniagaq

-

Pilersaarusionermermi avatangiisinilu suliniutissat

-

Det har ikke været muligt få oplysninger fra de lokale enheder (driftsansvarlige, bygdekontorer, bygdebestyrelser mv.)

Succeskræterier

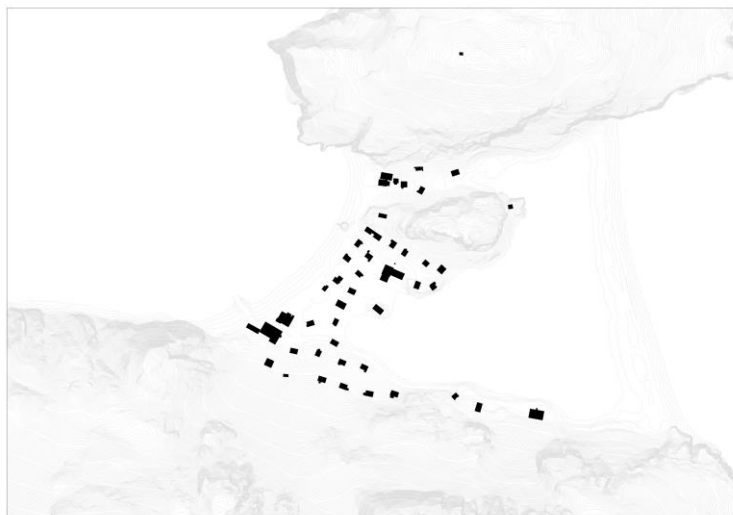
-

Handlingsmål

-

Planlægnings og fysiske tiltag

-



Qaarsut

Nunaqarfik pisoqasaajuvoq aamma Kalaallit Nunaani aamarsuarnik piiaaviit siullersaraat. Ullumikkut 161-nik najugaqarfigineqarpoq, ikiliartorpulli aamma 2000-miit 80-t missaat nuussimapput.

Nunaqarfik oqaluttuassartalerujussuuvog tassanngaanniit ungasinngitsumi inuit toqugasut timaat panernikut Thulemeersunik taaneqartartut najugaqarfitoqqap eqqaani arfineq-pnigasut nassaarineqarnikuupput.

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

- Nunaqarfik meeqqanut inuusuttunullu sunngiffimmi periarfissagissartitsivoq
- Nunaqarfiup oqaluttuassartaa nunaqarfimmiit aamarsu-aqarfiusimasup tungaanut pisulluni takuneqarsinnaasar-poq.

Iliuusissatut anguniagaq

- B-259-p aqqissuuteqqinnera. Illoqarfimmi meeqqanit inuusuttunillu katerisimaarfittut atorineqarsinnaalersillugu, taakkuami ornittagas-saminnik amigaateqarput.

Pilersaarusionermermi avatangiisinilu suliniutissat

- Pisuffiit taakkualu takussutissartaasa nunaqarfiup av-ataanniit nunaqarfimmukartut pingaarnerutinne-qarneri.

Qaarsut

Bygden er relativ gammel og var før i tiden hjemsted for Grønlands første kulmine. I dag bor der 161 indbyggere, dette tal har dog været faldende og siden 2000 er der fraflyttet ca. 80 indbyggere.

Der er stor historie i bygden og i kort afstand dertil er der fundet en gammel inuit boplads med 8 mumificerede Thulelig.

Succeskræterier

- Bygden har gode fritidsmuligheder for børn og unge.
- Bygdens historie fortælles gennem vandreruter til bopladsen og kulminen.

Handlingsmål

- Renovering af B-259, så dette kan bruges som samlingssted for byens børn og unge, da disse mangler et værested.

Planlægnings og fysiske tiltag

- Prioritering af vandreruter der forbin-der bygden med dets seværdigheder uden for bygden.



Ikerasak

Najugaqarfinnit paasissutissat pisarsiarineqarsinnaasi-mannigillat (ingerlatsinermut akisussaasut, nunaqarfinni al-laffiit, nunaqarfinni aqutsisut il.il.)

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

-

Iliuusissatut anguniagaq

-

Pilersaarusionermermi avatangiisinilu suliniutissat

-

Ikerasak

Det har ikke været muligt få oplysninger fra de lokale enheder (driftsansvarlige, bygdekontorer, bygdebestyrelser mv.)

Succeskriterier

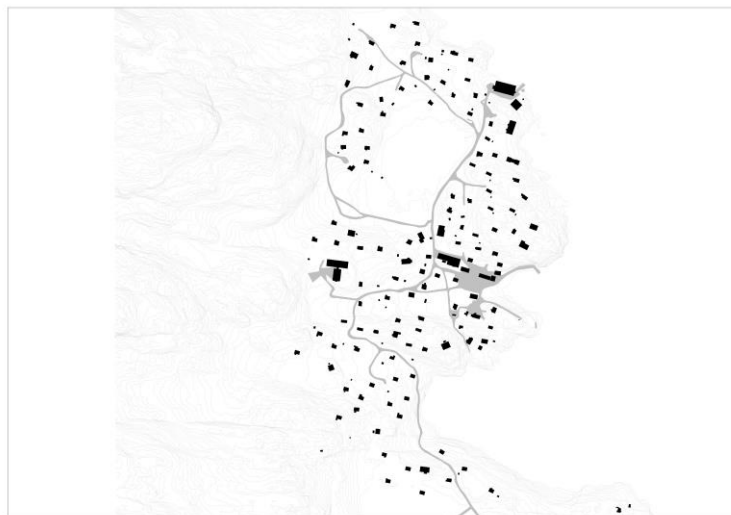
-

Handlingsmål

-

Planlægnings og fysiske tiltag

-



Saattut

Najugaqarfinnit paasissutissat pisarsiarineqarsinnaasi-mannigillat (ingerlatsinermut akisussaasut, nunaqarfinni al-laffiit, nunaqarfinni aqutsisut il.il.)

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

-

Iliuusissatut anguniagaq

-

Pilersaarusionermermi avatangiisinilu suliniutissat

-

Saattut

Det har ikke været muligt få oplysninger fra de lokale enheder (driftsansvarlige, bygdekontorer, bygdebestyrelser mv.)

Succeskriterier

-

Handlingsmål

-

Planlægnings og fysiske tiltag

-



Ukkusissat

Nunaqarfippassuit assigalugit Ukkusissat malunnartumik ukiuni kingullerni inuerukkiartorpoq (33%), aamma tassani najugallit massakkut 154-iupput. Nunaqarfimmi illut eriagisat arlallit umiarsualiviup eqqaani napapput, nunaminertaq tamanna oqaluttuassartalerujussuuvog. Nunaqarfiup sammisassaqtitsiniarnermi atugassai silamiittut aserfallatsaalineqarnerlussimanertik peqqutigalugu ajortorujussuupput.

Iluatitsiviusut

- Nunaqarfimmut qanittumi unnuiffissiaqarpoq aamma pisuffissiat pitsaasut pigineqartut takornarissanik najugaqavissunillu atukulaneqartarput
- Nunaqarfimmi nunaminertat angisuut aaqgis-suussisoqartillugu sammisaqartitsisoqartillugulu assigiinngitsunik katersuuttarfittut ukioq naallugu atorneqartarput

Anguniagalimmik iliuseqarneq

- Massakkut toqqaviit iluarsartuunneqassapput allilerneqarlutillu, taamaalillutik nunaqarfimmiunut tamanut katersuuttarfittut atorneqarnissaminut pitsanngorsarneqassapput kiisalu sannatit, nipilersuutit assigissaasalu toqqorsivissaannik toqqorsiviliortoqassaaq.
- Toqusut inikuata toqqavia nunaqarfimmi qitiusumik inissisimagami siunissami pinnguarterfittut atorneqassaaq
- Nunaminertaq isikkanik arsaattarfik iluarsartuunneqassaaq pitsanngorsarneqarlunilu
- Iterlaata tungaanut pisuffissiattoq (qooruartap tungaani sivinganeq) nalunaaqutsersorneqassaaq aamma takornarissanit, atuartunit najugaqavissunillu atorneqarlunarneruniassagami erseqqinnerulersinneqassaaq
- Nunaminertaq Iterlaata eqqaaniittoq unnuissusanit – takornarissanit atuartunillu – atorneqarsinnaasunik qulisamik oqqiffiliorfigineqassaaq

Pilersaarusiornermi nunaminertanilu suliniutit

- Nunaminertat toqqavitoqqat eqqaaniittut asiariartarfittut atulersinneqarsinnaaniassagamik immikkoortinneqassapput
- Iterlaata tungaanut piniartut pisuffitoqaat nalunaaqutsersorneqassaaq allamullu atoqqusaasanani

Ukkusissat

Som mange andre bygder har Ukkusissat oplevet et markant fald i befolkningen de senere år (33%), og er på nuværende tidspunkt på 154 indbyggere. Bygden består af flere bevaringsværdige huse i et samlet bevaringsværdigt område nær havnen – et område som besidder megen historie. Bygdens aktivitetsfaciliteter og uderum, er af meget dårlig vedligehold.

Succeskriterier

- I nær kontakt til bygden er der overnatningsfaciliteter og gode vandremuligheder, som ofte benyttes af turister og beboere.
- Der er store samlingsområder i bygden som bruges året rundt af beboere til diverse arrangementer og aktiviteter

Handlingsmål

- Eksisterende fundament renoveres og udvides så det forbedres som samlingspunkt for hele bygden, samt etablering af depot til brug af opbevaring af værktøj, musikinstrumenter og lignende.
- Gammelt fundament til lighus bruges til fremtidig legeplads da det er centralt placeret i bygden
- Området med fodboldbanen renoveres og forbedres.
- Gammel sti til Iterlaanut (skråning mod dalen) markeres og synliggøres til brug af turister skolelever og beboere.
- Ved området omkring Iterlaa laves til et område for overnattende med shelters – til turister og skoleklasser.

Planlægnings og fysiske tiltag

- Reservering af arealerne omkring de gamle fundamenter til rekreativ brug.
- Markering og friholdelse af den gamle fangersti mod Iterlaanut.



Illoruit

Najugaqarfinnit paasissutissat pisarsiarineqarsinnaasi-mannngillat (ingerlatsinermut akisussaasut, nunaqarfinni al-laffiit, nunaqarfinni aqutsisut il.il.)

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

-

Iliuusissatut anguniagaq

-

Pilersaarusionermermi avatangiisinilu suliniutissat

-

Illoruit

Det har ikke været muligt få oplysninger fra de lokale enheder (driftsansvarlige, bygdekontorer, bygdebestyrelser mv.)

Succeskriterier

-

Handlingsmål

-

Planlægnings og fysiske tiltag

-



Nuugaatsiaq

Najugaqarfinnit paasissutissat pisarsiarineqarsinnaasi-mannngillat (ingerlatsinermut akisussaasut, nunaqarfinni al-laffiit, nunaqarfinni aqutsisut il.il.)

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

-

Iliuusissatut anguniagaq

-

Pilersaarusionermermi avatangiisinilu suliniutissat

-

Nuugaatsiaq

Det har ikke været muligt få oplysninger fra de lokale enheder (driftsansvarlige, bygdekontorer, bygdebestyrelser mv.)

Succeskriterier

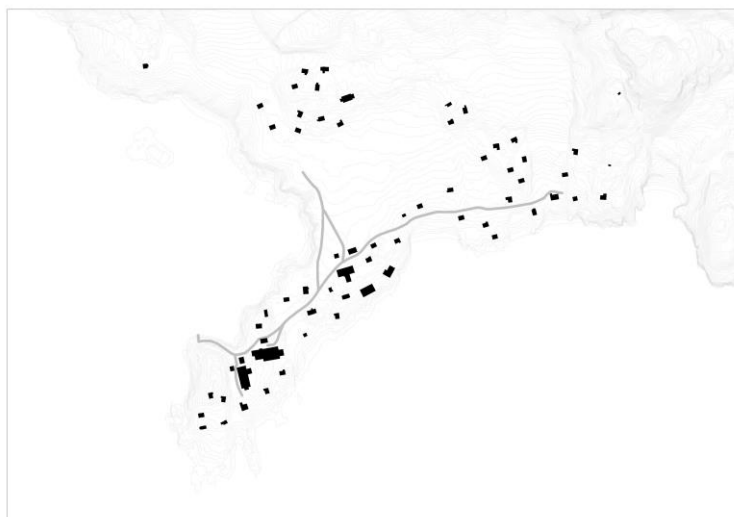
-

Handlingsmål

-

Planlægnings og fysiske tiltag

-



Upernavik Kujalleq

Nunaqarfik ukiuni kingullerni inuttusiartorpoq ullumikkullu 197-inik najugaqarfigineqarluni. Taakkunanga meeqqat/ inuusuttut amerlanersaapput, najugaqartut 36%-ii, tassalu najugaqartut ukiukitsunnguupput.

Nunaqarfik allanut naleqqiulluni qorsooqqissumi mani-majaannginnarmi inissisimavoq tamannalu peqqutigalugu ineriartortinneqarnissaminut periarfissagissaarluni aamma nunaminertaq sanaartorfigineqanngitsoq angilluni

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

- Nunaqarfik meerartaminut inuusuttortaminillu assiginnigtsunik arlalinnik sunngiffimmi periarfissaqartitsivoq aamma taseq kaajallallugu asiartoqarsinnaarluni.
- Isikkamik arsaattarfik nunaqarfimmi katersuuttarfittut arlalinnillu sammisassaqaartitsivittut isikkoqarpoq

Iliuusissatut anguniagaq

- Timersortarfeeraq – inuusuttut arlalinnik sammisanik ukiakkut ukiukkullu tunisinnaaqqullugit.
- Silami meeqqat pinnguartaftia allilerneqarnera kiislau pinnguartaftiup atortuinik nutarsaaneq.
- Inersimasut isikkamik arsaattarfia silamiittup aqqissuuteqqinnera – isikkamik arsaattarfik qaqqamut qanittumi inissisimammat isikkamik arsaattarfup silataani assiaqutsersuineq, kiisalu arsaattarfik aasaanerani katersuuffittut atortarmat isiavinnik takisuunik ikkussuineq.
- Taseq asiartortarfittut atornegartarpoq aamma umiatsiaaqqanit taliffigineqartarmat illugiimmik cementi atorlugu taliffiliornissaq kissaatigineqarpoq ajornannginnerusumik talittarnissaq anguniarlugu.

Pilersaarusionermi avatangiisinilu suliniutissat

- Massakkut qulimiguullip mittarfia nuunneqarnera, taanna illunut isikkanillu arsaattarfimmut qanip-pallaaqimmat.

Upernavik Kujalleq

Bygden har de senere år haft en stigende befolkningstilvækst og består i dag af 197 indbyggere. Heraf er en stor del af disse børn/unge, hele 36% hvilket giver en meget ung befolkning.

Bygden er modsat mange andre placeret i et forholdsvis fladt grønt område og der er store udviklingsmuligheder og restrummelighed, grundet dette.

Succeskriterier

- Bygden har flere forskellige fritidsmuligheder for dets børn og unge og et rekreativt udbud omkring søen.
- Fodboldbanen fremstår som bygdens samlingssted og med flere aktivitetsmuligheder.

Handlingsmål

- Minihal – med henblik på at give de unge flere aktiviteter i løbet af efterår og vinter.
- Udvidelse af udendørs legeplads til børn samt nye materialer til legepladsen.
- Renovering af udendørs fodboldbane til voksne
- Sætte skærme op uden om fodboldbanen, fordi fodboldbanen har til beliggenhed lige ved siden af en fjeldside, samt opsætning af bænke da banen bruges som samlingssted om sommeren.
- Søen bruges rekreativt og der lægges joller til, der ønskes cement på begge sider af denne så det gøres nemmere at lægge til.

Planlægnings og fysiske tiltag

- Flytning af den nuværende helistop, da denne har til beliggenhed meget tæt på huse og fodboldbanen.



Kangersuatsiaq

Nunaqarfimmi ulloq 2013 179-t najugaqarput. Nunaqarfik arlaleriarluni Kalallit Nunaanni nunaqarfinnit tamanit ingerlarluarnerpaatut toqqarneqartarpoq taamatut toqqangaasarnerani immikkut ittumik eqqiluitsuunera toqqamaviusarpoq.

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

- Nunaqarfik meerartaminut inuusuttaminullu assigiinnigitsutigut sunngiffimm periarfissaqartitsivoq

Iliuusissatut anguniagaq

- Isikkamik arsaatarfik pitsanngorsarlugu, taamaalluni kajungernartutut isikkoqalersinneqassaaq
- Atuarfiup qanga illuutaasa, B-115 aamma B-195, meeqqerivittut aamma meeqqat inuusuttullu sunngiffimmini ornittagaatut atorineqassapput

Pilersaarusionermermi avatangiisinilu suliniutissat

- -

Kangersuatsiaq

I bygden bor der i 2013, 179 indbyggere. Bygden er flere gange blevet kåret til at være den bedst fungerende bygd i Grønland og specielt dets fokus på at fremstå renholdt, har sikret disse kåringer.

Succeskriterier

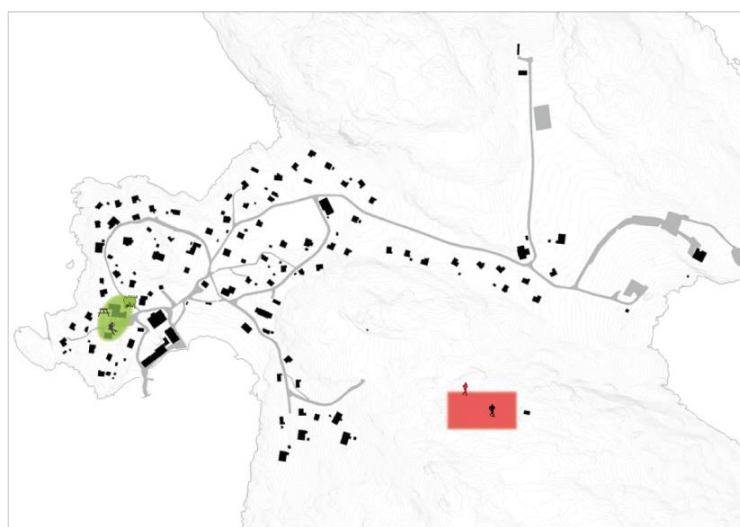
- Bygden har flere forskellige fritidsmuligheder for dets børn og unge

Handlingsmål

- Forbedringer af fodboldbanen, så denne fremstår som en inviterende bane.
- Brugen af de gamle skolebygninger, B-115 og B-195, som børnehave og fritidsklub for børn og unge.

Planlægnings og fysiske tiltag

- -



Aappilattoq

Nunaqarfik illoqarfimmut Upernavimmut qaninnerpaavoq 154-inillu najugaqarfigineqarluni, taakkunannga meeqqat inuusuttullu pingajoraarterutaapput, taamaattoq ukiuni

Aappilattoq

Bygden er den der er placeret tættest på hovedbyen Upernavik og består af 154 indbyggere, hvoraf over 1/3 del er børn og unge.

kingullerni najugallit ikiliartorput taamaginnassangavorlu. Upernavimmut qanittuunini pequtugalugu nunaqarfik ta-kornarissanik qajartortitsilluni qimussertitsillunilu ineri-artornissaminut periarfissagissaarpoq.

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

- Ataatsimuussusermik ilisarnaataalluatumik nunaqarfik katersuuttarfittut isikkoarpoq
- Nunaqarfik Upernavimmiit asiariartarfittut misigisasasiortarfittullu ornigarneqartarpoq

Iliuusissatut anguniagaq

- Sullissiviup saani isiginnaartitsivik/ tusarnaartitsivik ataaseq nipilersortartunit aasakkut ukiakkullu atorneqarsinnaasarpoq kiisalu nerrivilersorlugulu is-siavilersorlugulu katersuuffittut atorneqartarluni
- Kooruarsunnguaq atuarlugu qaqqap tungaanut aqqusineeraq aqqutugalugu asiariartoqartarpoq

Pilersaarusionermermi avatangiisinilu suliniutissat

- Nunaqarfiup Sullissiviata saani nunaminertaq katersuuttarfittut atorneqassagami in-niminerneqassaaq
- Aqquserngup Kooruarsunnguakkoortup tal-lineqarnera, taamaalilluni asiariartortut ajornanngin-nerusumik taassuminnga atuisarsinnaaqqullugit

Befolkningstallet er dog faldet de senere år og det forventes at denne trend fortsætter. På grund af sin nære kontakt til Upernavik har bygden gode udviklingsmuligheder inden for turisme med kajak og hundeslædeture.

Succeskriterier

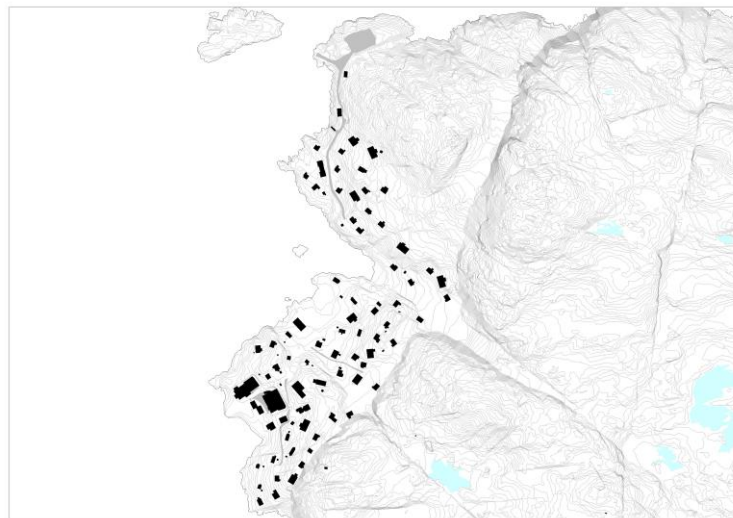
- Den fremstår som en homogen bygd med samlingssteder der symboliserer en samhörighed.
- Bygden er et tilflugtsmål fra Upernavik med fokus på rekreation og oplevelser.

Handlingsmål

- En scene foran Sullisvivik, der kan bruges til musikere om sommeren og efteråret, samt som et samlingssted med borde og stole.
- En sti der går igennem Kooruarsunnguaq op til fjeldet, til brug som rekreativt område.

Planlægnings og fysiske tiltag

- Reservering af arealet foran bygdens Sullissivik, som samlingssted.
- Udbygning af ny vej igennem Kooruarsunnguaq, så den rekreative sti bliver nemmere at bruge.



Tussaaq

Najugaqarfinnit paasissutissat pisarsiarineqarsinnaasi-mannigillat (ingerlatsinermut akisussaasut, nunaqarfinni al-laffiit, nunaqarfinni aqutsisut il.il.)

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

-

Iliuusissatut anguniagaq

-

Pilersaarusionermermi avatangiisinilu suliniutissat

-

Tussaaq

Det har ikke været muligt få oplysninger fra de lokale enheder (driftsansvarlige, bygdekontorer, bygdebestyrelser mv.)

Succeskriterier

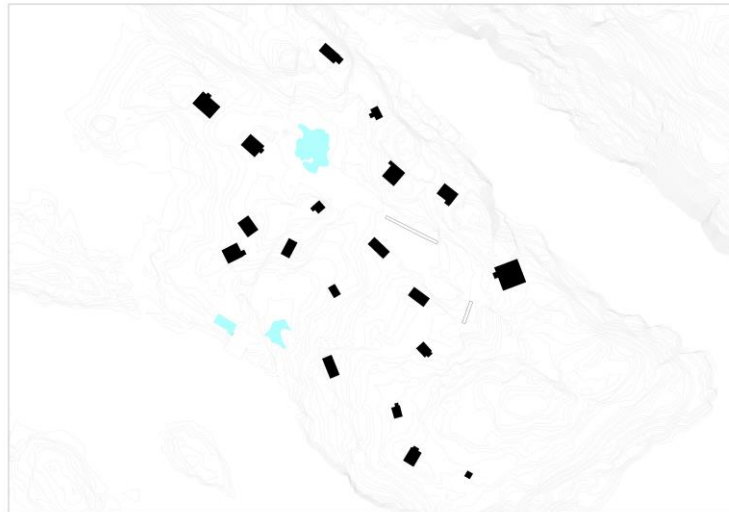
-

Handlingsmål

-

Planlægnings og fysiske tiltag

-



Nuussuaq

Nunaqarfik asiamioqarfeqqatut aallartippoq alliartuaarlunili 201-nik najugaqarfigineqalerluni. Nunaqarfik nu-ungajuttamiippoq tassanngaanniillu pisuttuarfissaqqissor-passuaqarpoq aamma arferit

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

- Upernavimmiit asiarluni angalanermut atatillugu nunaqarfik pisuttuarluni aallarfissaqqissuuvoq
- Nunaqarfik immini eqqissisimavoq aamma asiarfigalugu pitsaasunik periarfissaqarpoq

Iliuusissatut anguniagaq

- Nunaqarfimmi uninngaarfissanik issiavinnik takisuunik kiisalu utoqqaat qasuersaarfissaannik ikkussuineq
- Pisuttuarfiit pingaarnerutinneqarneri qaffatsillugu nalunaaqutserlugillu
- Pinnguartarfik

Pilersaarusionermi avatangiisinilu suliniutissat

- Pisortat suliffeqarfiutaannik nutaamik sanaartortoqartillugu issiviit takisuut imaluunniit uninngaarfiusinnaasut allat ikkussuunneqartassapput

Nuussuaq

Bygden startede som et ret lille udsted men er vokset til at have en befolkning på 201 indbyggere. Bygden er placeret på et næs og der er derfra gode muligheder for vandreture og se hvaler.

Succeskriterier

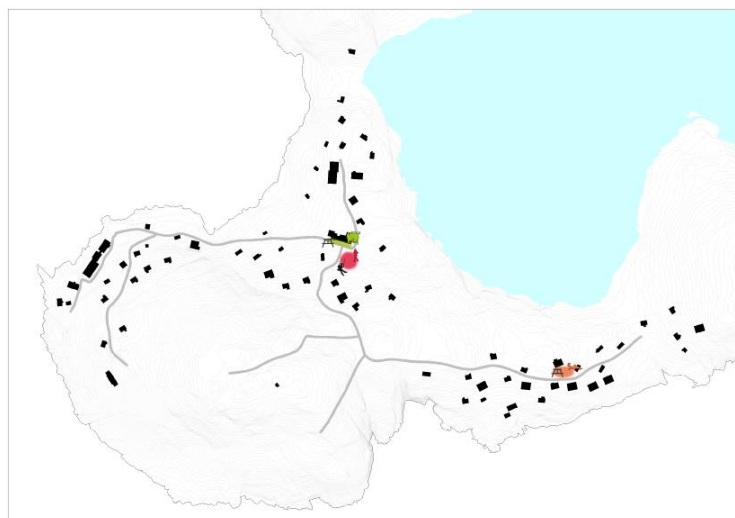
- Bygden fremstår som et attraktivt udgangspunkt for vandreture, som et tilflugtsmål fra Upernavik.
- Selve bygden er et roligt og rekreativt sted med gode muligheder for ophold.

Handlingsmål

- Placering af bænke i bygden til ophold, samt hvile for ældre.
- Opprioritering af vandreruter og afmærkning.
- Placering af legeplads.

Planlægnings og fysiske tiltag

- Ved offentligt nybyggeri skal der etableres bænke eller anden mulighed for ophold.



Kullorsuaq

Kullorsuaq, "Den store tommelfinger", avinngarussimalluinnarluni inissisimavoq nunaqarfinnullu qaninnerpaanut assut ungasilluni. Nunaqarfik kommunimi nunaqarfiit nutaanerit ilagaat aammalu aatsaat 1928-imi pilersinneqarluni. Tamatumunnga ilagitillugu nunaqarfik kommunimi nunaqarfinni anner-saavoq aammalu nunaqarfiit ikittuinnat assigalugit innuttaasut amerliartorput, massakkorpiaq innuttaasut 448-ruullutik. Tamatumunnga ilagitillugu nunaqarfik illut ataasiakkaat eqqarsaatigalugit illuni ataasiakkaani najugallit nunatsinni amerlanerpaajupput illumi ataatsimi agguaqatigiissillugu inuit 5,2 aammalu agguaqatigiissillugu innuttaasut inuusunnerpaa-nut ilaallutik amerlasuunik meeraqarluni inuussuttoqarlunilu.

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

- Nunaqarfik arlalinnik meeqqanut inuusuttunullu periarfissaqartitsivoq taamaalillutik sunngiffimminni katersuuffigisinnaasaminnullu periarfissaqarput.

Iliuusissatut anguniagaq

- Arsaattarfik pioreersoq iluarsartuunneqassaaq – sumiiffik nunaqarfiup inuusuttaanut meerartaanullu katersuuffiuvoq annertooq.
- Illu sullissiviup eqqaa nunaqarfimmiunit katersuuffi-usarpoq aammalu iluarsartuunneqartariaqarluni salin-neqartariaqarlunilu ornikkuminartooqullugu. Beton-ngimik toqqavik piosoq sanaartorfigineqarnissa inertequtigineqartariaqarpoq taannalu atorneqassaaq pisunut aallaavittut soorlu scenetut aammalu niuffafittut.
- Pinnguartarfik piosoq pitsanngorsarneqassaaq – kissaatigineqarpoq basketbane/streetbane
- Illu sullissivik sunngiffimmi ornittakkatut meeqqerivit-tullu atorneqartussat
- Knud Rasmussenip illutoqaa Bjørneborg Kullorsuar-miit kilumiiterinik tyve-nik ungasissuseqarpoq. Illup iluarsartuunneratigut oqaluttuarisaanikkut pingaarutillit uummarissarneqassapput tamatumunngalu ilagitillugu nunaqarfimmiunut takornarissanullu asi-artarfittut ornitassaqqissoq pilersinneqassaaq

Pilersaarusionermermi avatangiisinilu suliniutissat

- Illu sullissiviup savaaniittoq nunaminertaq sanaartorfigineqannginnissaanik aalajangiussineq.
- Nunaminertamik illu sullissivimmut atugassamik in-niminniineq

Kullorsuaq

Kullorsuaq, "Den store tommelfinger", er placeret meget yderligt og med lang afstand til nærmeste bygder. Bygden er en af de yngre bygder i kommunen og er først grundlagt i 1928. Bygden er samtidigt den største i kommunen og en af de få bygder med en stigende tilvækst af indbyggere, et tal der på nuværende tidspunkt ligger på 448 indbyggere. Bygden er samtidigt den tættest bebygget med 5,2 indbyggere pr. husstand og samtidigt blandt de yngste med en stor andel af børn og unge.

Succeskriterier

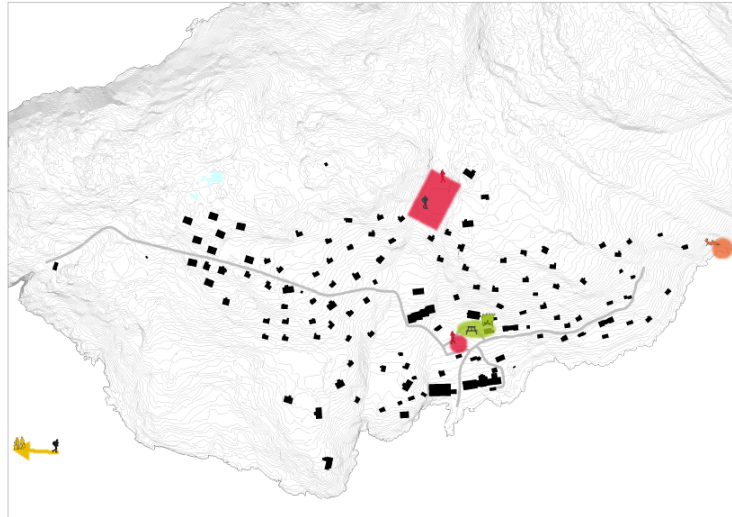
- Bygden fremstår med flere faciliteter til børn og unge så de har flere steder at tilbringe fritiden og der fungerer som samlingssteder.

Handlingsmål

- Den eksisterende boldbane forbedres – stedet er et stort samlingssted for bygdens unge og børn.
- Pladsen foran det eksisterende servicehus er et samlingssted for bygden og bør renoveres og ryddes så det fremstår mere attraktivt. Et eksisterende betonfundament friholdes og fungere som en form for platform/scene der bruges til leg og markeder.
- Den eksisterende legeplads forbedres – der ønskes en basketbane/streetbane.
- Multihus til brug som klub og børnehave.
- Knud Rasmussens gamle hus Bjørneborg ligger 20 km fra Kullorsuaq. Ved at renovere bygningen kan man genskabe et stykke historie og samtidigt bruge den som destination, for udflugter af bygdens beboere og turister.

Planlægnings og fysiske tiltag

- Friholdelse af arealet foran nuværende servicehus
- Reservering af areal til multihus



Naajaat

Najugaqarfinnit paasissutissat pisarsiarineqarsinnaasi-manngillat (ingerlatsinermut akisussaasut, nunaqarfinni al-laffiit, nunaqarfinni aqutsisut il.il.)

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

-

Iliuusissatut anguniagaq

-

Pilersaarusionermermi avatangiisinilu suliniutissat

-

Naajaat

Det har ikke været muligt få oplysninger fra de lokale enheder (driftsansvarlige, bygdekontorer, bygdebestyrelser mv.)

Succeskriterier

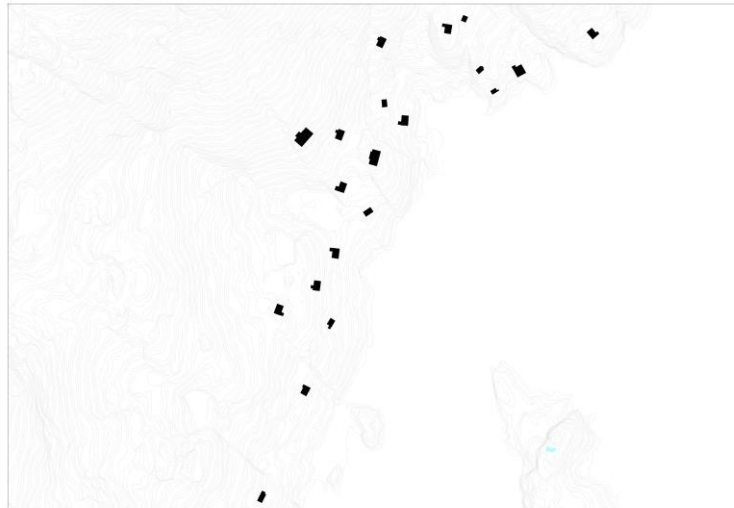
-

Handlingsmål

-

Planlægnings og fysiske tiltag

-



Innarsuit

Najugaqarfinnit paasissutissat pisarsiarineqarsinnaasi-manngillat (ingerlatsinermut akisussaasut, nunaqarfinni al-laffiit, nunaqarfinni aqutsisut il.il.)

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

-

Iliuusissatut anguniagaq

-

Pilersaarusionermermi avatangiisinilu suliniutissat

-

Innarsuit

Det har ikke været muligt få oplysninger fra de lokale enheder (driftsansvarlige, bygdekontorer, bygdebestyrelser mv.)

Succeskriterier

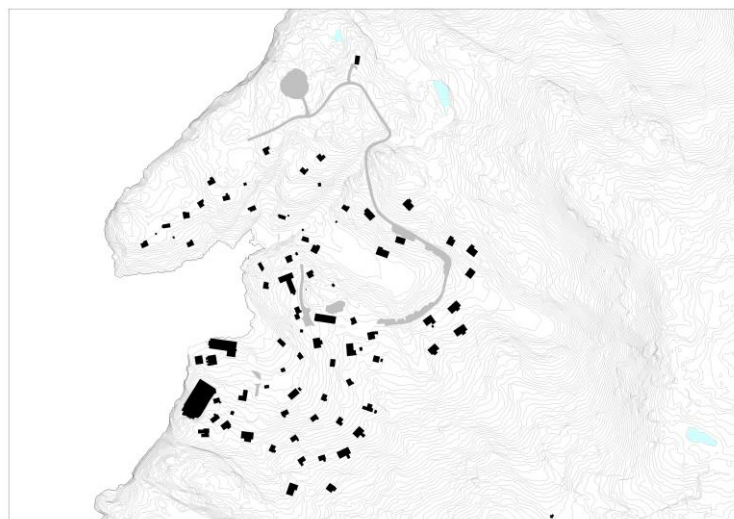
-

Handlingsmål

-

Planlægnings og fysiske tiltag

-



Nutaarmiut

Najugaqarfinnit paasissutissat pisarsiarineqarsinnaasi-mannigillat (ingerlatsinermut akisussaasut, nunaqarfinni al-laffiit, nunaqarfinni aqutsisut il.il.)

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

-

Iliuusissatut anguniagaq

-

Pilersaarusionermermi avatangiisinilu suliniutissat

-

Nutaarmiut

Det har ikke været muligt få oplysninger fra de lokale enheder (driftsansvarlige, bygdekontorer, bygdebestyrelser mv.)

Succeskriterier

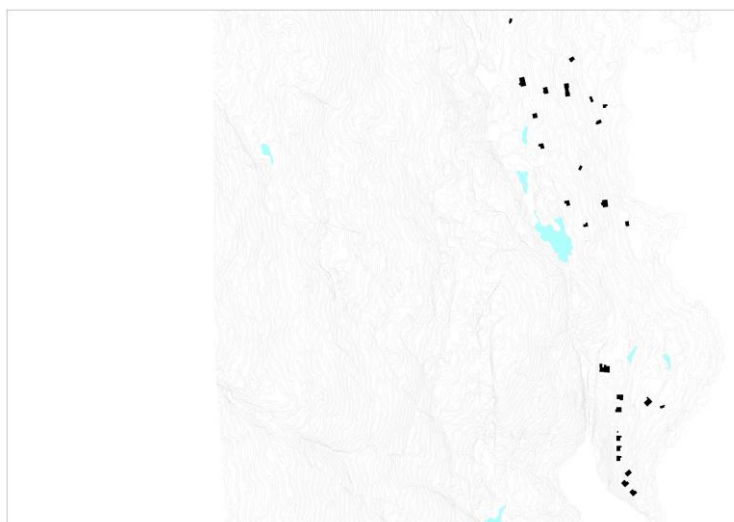
-

Handlingsmål

-

Planlægnings og fysiske tiltag

-



Savissivik

Najugaqarfinnit paasissutissat pisarsiarineqarsinnaasi-mannigillat (ingerlatsinermut akisussaasut, nunaqarfinni al-laffiit, nunaqarfinni aqutsisut il.il.)

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

-

Iliuusissatut anguniagaq

-

Pilersaarusionermermi avatangiisinilu suliniutissat

-

Savissivik

Det har ikke været muligt få oplysninger fra de lokale enheder (driftsansvarlige, bygdekontorer, bygdebestyrelser mv.)

Succeskriterier

-

Handlingsmål

-

Planlægnings og fysiske tiltag

-



Siorapaluk

Najugaqarfinnit paasissutissat pisarsiarineqarsinnaasi-manngillat (ingerlatsinermut akisussaasut, nunaqarfinni al-laffiit, nunaqarfinni aqutsisut il.il.)

Iluatsitsinissamut piumasaqaatit

-

Iliuusissatut anguniagaq

-

Pilersaarusionermi avatangiisinilu suliniutissat

-

Siorapaluk

Det har ikke været muligt få oplysninger fra de lokale enheder (driftsansvarlige, bygdekontorer, bygdebestyrelser mv.)

Succeskriterier

-

Handlingsmål

-

Planlægnings og fysiske tiltag

-



Qaasuitsup Kommuniani Nunaqarfiit

Qaasuitsup Kommuniani nunaqarfiit pillugit ataatsimoo-russamik suleriuseq, iluatsiffiit aamma anguniakkat.

Tamanut Inissaqartitsineq – Sunngiffik, Timimik aalatitsineq, asimi inuuneq

Qaasuitsup Kommuniata nunaqarfiini sunngiffimmi sam-misassat aamma timimik aalatitsinerit pingaartin-neqartorujussuupput, inuiaqatigiit peqqissusaannik aamma inuunerup pitsaassusianik immikkut ittumik taak-kua ilapittuutaasarmata. Suliniutit nutaat pissutsinillu atuuttunik pitsanngorsaanerit nunaqarfinni avatangiisinut ilanngutsinneqarsinnaapput taamaalillutillu nunaqarfim-miut ulluinnarni inuunerinut ilaalersinnaallutik.

Allaanerumsumik aalariaaseqarnissamik periarfissat kiisalu timi-mik aalatitsinissamik periarfissat ukioqatigiinnut tamanut at-tuumassuteqartuusarput tamannalu pingaartinneqartaria-qarpoq, taamaalilluni nunaqarfinni ukioqatigiinnut atugassarti-taasut katiternerisigut aamma inuiaqatigiit inuttussusaannik, katitigaanerannik ineriartornerannillu kisitsisigut allaaserisat siunissami ineriartortinnerisigut nunaqarfimmiut tamarmik atu-gassaannik pilersitsisoqassaaq. Ukioq naallugu periarfissaqar-nissat aamma ukiup qanorilinerani pitsaassutsit periarfissallu ator-neqartarneri siunissami ineriartortitsisinnaanissat iluti-galugu pilersaarusiorneq aqqutigalugu qulakkeerneqassapput.

Qaasuitsup Kommuniani nunaqarfiit imarmut pinngorti-tamullu qanillutik tamarmik inissisimapput aamma nunap allanngorarnera erseqqulluinnartuuvoq pingaartinneqar-tuullunilu, tamanna siunissami inerisaaner-mi ator-neqarsinnaavoq aamma ator-neqartariaqarpoq. Nunap al-lanngorarnera allaanerumsumik aalariaaseqarnerup si-uarsarnissaanik, pisuttariaatsit allanngorartissinnaallugit, oqimaaqatigiisitsinerit, ataqatigiissaarinninnerit, nukit-torsaanerit aamma qasujaassutsit isumassarsiaatsialaas-saaq aamma nunap pinngoqqaataa pitsaanerpaamik akeqanngitsumik atorluarneqarsinnaasariaqarpoq ajornartorsiutitullu isigineqartariaqarani.

Nuna massakkut piosuq atorlugu sunngiffimmi silamilu sammisassat siunissami pilersaarusiortoqarpat nunap sunniutigisinnaasaanik, sanaartorfigineqarsinnaaner-inik aamma allattugaatigineqalersinnaaner-inik ilutigalugu paa-sinninnissaq pilersinneqarsinnaassaaq. Najugaqavissut aalariaasiinik aamma kulturikkut oqaluttuassartaannik pi-lersitsinernut taakkua ilaasussaammata takornariaqarne-rup inerisarneqarnerani aamma ator-neqarsinnaassapput.

Samlet strategi, mål og succeskriterier

Samlet strategi, succeskriterier og mål for bygderne i Qaasuitsup Kommunia.

Mangfoldighed – Fritid, motion, fri-luftsliv

Fritidsaktiviteter og motion er af høj priori-tering i Qaasuitsups bygder, da det er med til at forbedre den overordnede folkesund-hed og livskvalitet. Gennem nye tiltag og forbedringer af de eksisterende forhold kan anderledes bevægelsesformer indarbejdes i bygdernes fysiske miljø og derigennem blive en del af bygdebeboernes hverdag.

Muligheder for anderledes bevægelsesfor-mer, samt motionsmuligheder er noget der berører alle aldersgrupper og dette bør prioriteres, så der i bygderne skabes vilkår for alle, ud fra bygdernes alderssammen-sætninger og fremtidige demografiske ud-vikling. Samtidigt skal planlægningen sikre at der skabes muligheder året rundt og at fremtidig udvikling baseres på brugen af årstidernes kvaliteter og muligheder.

Bygderne i Qaasuitsup Kommunia er alle placeret i nær kontakt til vandet, det åbne land og det skiftende terræn, der er en meget tydelig og vigtig parameter der kan og bør udnyttes ved fremtidig udvikling. Det skiftende terræn er ideelt ved fremme af anderledes bevægelsesformer, varie-rende gangarter, balance, koordinering, styrke og udholdenhed og er dermed et gratis element der bør udnyttes optimalt og ikke ses som et problem.

Ved at bruge det eksisterende landskab som et element i den fremtidige planlæg-ning af nye fritids- og friluftaktiviteter, skaber man samtidigt en forståelse for landskabets indvirkning, opbygning og ty-pografiske egenskaber. Dette vil også kunne bruges som et element i turistudvik-ling, da det er med til at skabe fokus på de lokales bevægelsesmønstre og den kultu-relle historie.

INDSATS	ILUATITSIFFIIT	UUTTUUTIT	ANGUNIAKKAT
- Pinnguartaarfiit nutaat isikkuler-sorneqassapput aalanissaq kalaallillu kulturiat pingaartillugit. - Sumiiffiit susassaartitsiviusut soorlu sisorartaarfiit assigisaallu sanaartorigineqa - Nalinginnaasumik kulturimut tunngassutilinnik susassaartitsivi-usartunut avatangiisitigut atugas-sarititaasut pingaartinneqassapput, taamaallilluni tigussaasumik kulturik-kut susassaartitsinermi pingaartitsi-neq atugassaqariorlullugu - Susassaartitsiviit imminnut attavilersorneqassapput atorineqassal-lutillu arpannermut assigisaanullu.	Nunap sananeqartaataata sammisassat aalariaatsillu allaaneruset atorineqarsin-naatilerpai Pinnguartaarfiit nutaat kalaallit kulturiannik aallaaveqarlutik timimik aalatitsiviusinnaapput Nunaqarfinni nunaminerta-mik timimik aalatitsinissam-ut sammisassanullu atugassanik immikkoortit-sisoqarpoq Nunaqarfinni isikkamik arsaattarfeqarpoq imaluunni-it sunngiffimmi allatigut atorineqarsinnaasunik peqarpoq	Nunaqarfinni inuiaqatigiit peqqinnerulernerit Innuttaasunik misissuinerit	 Nunaqarfinni kalaallit kulturiannik oqaluttuarisaanerannillu ataqqinnin-neq toqqaammavigalugu nunap sananeqartaataa uummaarissumik inuuneqarneq aamma pinnguartaarfeqarneq periarfissaqartippaa
INDSATS	SUCCESKRITERIER	MÅLING	MÅL
- Nye legepladser og legeområder designs med fokus på bevægelse og den grønlandske kultur - kulturlegepladser/ kulturlegetøj. - Områder til aktiviteter som ski og lignende friholdes - Generel oprioritering af de fysiske rammer for kulturelle begivenheder, så der reelt set er fysiske institutioner med kultur som fokus - Aktivitetsområder forbindes og bruges til løb og lignende.	Det kuperede terræn er en generator for anderledes aktiviteter og bevægelse Nye legepladser fremstår som eksempler på bevægelse med afsæt i den grønlandske kultur I bygderne er der reserveret områder til brug for motion og aktiviteter I bygderne er der fodboldbaner eller anden fritidsanlæg	Forbedret folkesundhed i bygderne Borgerundersøgelser	 Bygdernes fysiske rum indbyder i forbindelse med det kuperede terræn til et aktivt liv og legepladser er designet med respekt for den grønlandske kultur og dets historie

Qanilaassuseq – Asiarneq, asimiittarneq

Nunaqarfinmiut pinngortitamut qanittuullutik massakkut inuupput aamma asiariartarfinnik inerisaanissamik periarfissat aqutugalugit tamanna qulakkeerneqaannassaaq aamma asimiissinnarsinnaanermik periarfissanik pitsanngorsaaginnassalluni. Qaasuitsup Kommunioni nunaqarfiit pinngortitarsuarmut ilaapput, taamaanarisa illersorneqarnissaat pingaaruteqarpoq, tamatumali saniatigut pinngortitaq aamma atorineqartariaqarpoq ulluinnarnilu inuunermut ilaatilerlugu.

Kommunimi pinngortitaq asiartarfittut atorineqartarpoq; innuttaasunit aamma takornarissanit. Pisuttarfiit aamma nunaminertat asiarluni atortakkat toqpartorneqassapput nalunaaqutsersorneqarlutillu, taamaallilluni pinngortitaq, naasut uumasullu pitsaanerpaamik illersorneqassapput. Iluatsillugu pisuttarfiit nunaminertallu asiariartarfiit eqaatsumik innuit allanngorneqarujussuarnissaralui pinaveersimatinneqassaaq. Pinngortitarsuarmi nunaqarfinmiut pingaarnertut asiariartarfimmiut naleqartitarilluinnangaraat.

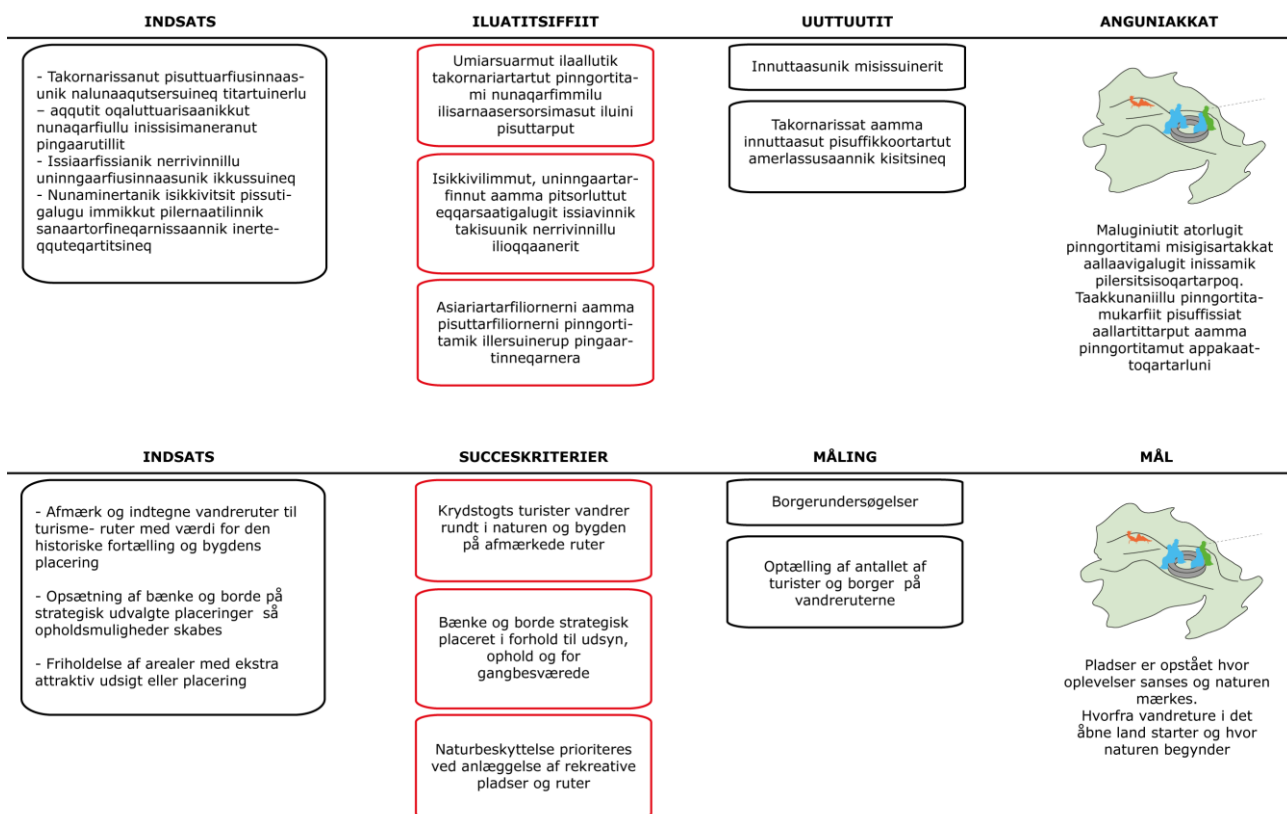
Asiariartarfiit naleqartinneqarneri pitsanngorsarneqarsinnaapput; pisuttarfiit pitsaanngorsarneqarsinnaapput taamaallilluni kikkut tamarmik, meeqqat pitsorluttut, taakkua aqutugalugit pisuttuarsinnaalersinneqassapput kiisalu pinngortitamiissinnaalersinneqassapput

Gæstfrihed – Rekreativitet, rekreation

Bygdernes borgere lever allerede i nær kontakt med naturen og gennem rekreative udviklingsmuligheder, bør denne blot fortsat sikres og fordres bedre vilkår, gennem opholdsmuligheder. Bygderne i Qaasuitsup Kommunia indeholder storslået natur, som det er vigtigt at værne om, men det skal samtidig være muligt at bruge den og indtage den som en del af hverdagslivet.

I kommunen bruges naturen rekreativt, både af borgerne og turisterne. Ruter og områder til rekreativ brug, skal udpeges og afmærkes, så man på den mest optimale måde skåner naturen og dets plante- og dyreliv. Samtidigt sikres ruterne og områdene rekreative effekt samtidigt, ved at sikre mod for megen menneskelig indgriben, da naturen og de storslåede vider er den primære faktor for bygdernes rekreative værdier.

De rekreative værdier kan forbedres gennem et bedre udviklet stisystem, så de åbne vider åbnes op for alle aldersgrupper - både børn og de gangbesværede. Samt bedre muligheder for ophold.



Ilinniartitaaneq – Takornariaqrneq, misigisassat

Takornarissat takunnikuupput utikattalereerlutillu aamma siunissami kommunip nunaqarfiinut tunngaviliinernut pingaaruteqarlunnartussaassallutik; ingammik umiarsu- arujussuarnut ilaalutik takornarissat ulluinnaarlugu tiker- aartinneqartarnerinut pingaaruteqalersussaassapput. Taamaattumik nunaqarfiit ineriartortinneqarnerinut ma- linnaanissaq pingaaruteqarpoq; nunaqarfiit kulturip oqa- luttuassartaanut aamma pinngortitamini inissisimaffiisa uk- kitarineqarneri aallaavigalugit ammalluni, ilinniarusus- suseqarluni aamma misigisassarsiorusulluni naleqartitatut saqqummiunneqarsinnaapput.

Qaasuitsup Kommuniata isorartoorujussuarmiinnerata kin- gunerisaanik kommunip avannarlarsaaniit kujallersaanut kulturikkut assigiinngitsit amerlasoorujussupput. Kalaallit kulturiat aamma kulturiata assigiinngissitaarneri inuiaqa- tigiinnut piffissap ingerlanerani pingaaruteqarput. Kulturik- kut kingornussassaq ukiuni kingullerni malunnarunnaari- artorpoq, taamaattumik kulturip erseqqissarneqarnissaa pingaaruteqarpoq; taamaalilluni oqaluttuarisaaneq aamma kulturi tikeraarpassuarnut takornarissanullu pitsaanerusu- mik paasissutissiissutigineqartariaqarput.

Kulturi pillugu immikkut ittumik oqaluttuarineqartassaaq, ki- isalu najukkami inuit oqaluttuassartaannik oqaluttuat ilaqar- tassallutik. Qanga pisimasut kisimik oqaluttuarine-qanngin- nissat pingaaruteqarpoq, aammali kulturip qanoq ullumik- kut inooriaaseqalernissap tungaanut allanngortigisimanera- nik oqaluttuarnissaq pingaaruteqarpoq.

Qaasuitsup Kommuniani nunaqarfiit ilaannut takornariar- luni tikikkaanni tikilluaqqusaasut misigisimasariaqarpoq aamma nunaqarfiit tikitat paasillugillu pitsaasutsimik

Læring – Turisme, oplevelser

Turisterne er blevet og vil i fremtiden blive, en vigtigere del af grundlaget for kommunens bygder, specielt krydstogts- turister som er på 1-dags besøg. Derfor er det vigtigt at have blik for udviklingen af bygderne mod en åbenhed, både lærings- og oplevelsesmæssige værdier med fokus på at fremstille bygderne, som dele af en kulturhistorie og med fokus på den natur- mæssig placering.

I Qaasuitsup Kommunia er der, på grund af den store geografiske udbredelse, store kul- turforskelle fra Nord til Syd. Den grøn-land- ske kultur og alle dens forskelligheder har gennem tiden været en vigtig del af samfun- det. Kulturarven er gennem de senere år gledet mere og mere i baggrunden, derfor er det vigtigt at gøre kulturen synlig, så histo- rien og kulturen bedre formidles til de mange besøgende og turister.

Der skal indgå fortællinger om kulturen overordnet set, samt lokale fortællinger der viser den personlige del af historien. Det er vigtigt at den historie der bliver fortalt ikke kun omhandler fortiden, men også hvordan kulturen har ændret sig op til den levevis der er i dag.

Når man som turist ankommer til en af byg- derne i Qaasuitsup Kommunia bør man føle sig inviteret til at opleve og forstå bygderne

pinngortitamillu naleqartitsinerit, kulturikkut oqaluttua-
risaanermilu neqeroorutit misigineqartariaqarput.

Oqaluttuarisaanermik naleqartitat pitsaanerusumik toq-
qartorneqarnerisa kingunerisaanik inerisaasoqareerpat
taamatut tikilluaqqusisoqarsinnaassaaq. Nunaqarfiit oqalut-
tuartuunerinik aamma misigisassarsiortunit aningaasanik
isaatitsivittut kiisalu ilikkangaqarfiusinnaasutut nunaqarfiit
atorneqarneri taamaaliorluni siuarsarneqarsinnaapput. Nu-
naqarfinni ataasiakkaani pinngortitap immikkuullarisuunera
pingaartinneqartariaqarpoq taamaalillunilu nunaqarfiup nu-
naqarfiup immikkuullarissup inissinneqarfigisimasaanik paa-
sinnikkiartortoqalersinnaalluni aamma taakkua qanoq ineri-
artortinneqarsimanerininik paasinnittoqarsinnaalissalluni.

og de kvaliteter, naturværdier, samt kultu-
relle og historiske tilbud der findes.

Denne invitation kan forekomme gennem
bedre udpegelse af områder med høj histo-
risk værdi og derigennem fremmes. Dette vil
være med til at fremme brugen af bygderne
som historiefortællende elementer og som
en del af oplevelsesøkonomien og læringsori-
enteret. Specielt den unikke natur i hver
bygd bør prioriteres så der skabes en forstå-
else for placering af den specifikke bygd på
netop denne placering og hvad det har gjort
for udviklingen.

INDSATS	ILUATITSIFFIIT	UUTTUUTIT	ANGUNIAKKAT
- Oqaluttuarisaanikkut pingaarutilin- nik nalunaarsuineq - Kalaallit kingornutaat ersaris- sarneqassapput aammalu ilinniartitsi- nermi misigisassaqtitsinerimilu atorneqassallutik - Nunap pinngortitaassutsimigut isikkua pinngortimillu pingaartitsineq ersarissarneqassapput sumiiffimmillu oqaluttuarnermi ilanngunneqassallutik	Oqaluttuarisaaneq ukkinne- qarpoq aamma oqaluttuar- isaanermi naleqartitat ilai erseqqinnerlerput Oqaluttuarisaaneq aamma ilinniartitaaneq pillugu paasisutissat ukkinneqarput Illoqarfimmi siunissami soqarneranik allassimasuuti- nik atuisarnerit oqaluttu- tut misigineqartarput Pinngortitaq ilisimasanik katersuiffiuvoq - allagartat, allattaaviit, nasittarfiit oqaluttartutut atorneqarsin- naasarput	Takornarissat innuttaasullu illoqarfimmi inissanik misissuisarneri Innuttaasunik misissuinerit	 Pinngortitaq ilisimasanik katersuiffiuvoq aamma nunaqarfiit oqaluttu- put taakkunanani najugallit takornarissallu peqataatillu- git susoqarneranik oqaluttu- artaramik
INDSATS	SUCCESKRITERIER	MÅLING	MÅL
- Afmærkning af historisk værdifulde elementer - Den grønlandske arv fremhæves og udnyttes til fremme for læring og oplevelse - Typografien og naturværdier fremhæves og fortælles sammen med placeringen - Benytte den fysiske kulturarv (bygninger mv.) som platform for kulturlivet	Fokus på historien og fremhævelse af de historiske værdier Fokus på information om historien og læring Brugen af typografien i fremtidige byrums funktioner som et fortællende element Naturen er et videnscenter - skilte, tavler, udsigtsposter bruges som fortællende objekter	Turister og borger der undersøgende bruger byens rum Borgerundersøgelser	 Naturen er et videnscenter og bygderne er fortællende objekter der inddrager dets borgere og turister som levende elementer

Ataatsimuussuseq – Inuit, ataatsimuussuseq

Nunaqarfinni inissat ataasiakkaat aamma nunaminertat
erseqqinnerusumik ukkinneqalissapput, soorlu immikkut
ittumik aqqissuussinerit ataatsimoorfiusinnaasunik piler-
sitsisarput, taakkunanilu kikkut tamarmik naapissinnaal-
lutik aamma sammisaqartoqarsinnaalluni inuilla atta-
veqatigiittarneri pilersinneqarsinnaasarput. Nunaqar-
finni amerlasuuni kikkut tamarmik imminnut naluneq
ajorput taamaalillutillu ataatsimuussuseqarneri erseqqer-
eertarlutik aamma nunaqarfiit ingerlanneqarneri piuju-

Fællesskab – Social, fællesskab

I bygderne vil et fokus på at fremhæve en-
kelte pladser og rum som hierarkisk over-
ordnede, være med til at skabe fælles mø-
desteder, hvor alle kan mødes og hvor ak-
tiviteter kan forekomme og sociale bånd
skabes. Mange bygd er ikke større end
at alle kender alle og dermed er fælleska-
bet allerede fremtrædende og nødvendige
for at sikre bygdernes drift og overlevelse.

aannarnissaallu qulakkeerniarlugit tamanna pisariaqarpoq, taamaattoq inuit attaveqaqatigiittarneri taakkua nukittorsarneqartuaannarsinnaapput aamma tamatigoortuunerup erseqqissunngortinneqarnissaa atorluarneqarnissaalu qulakkeerneqarsinnaalluni.

Kommunimi illoqarfiit amerlasuut aaqqissoqqinneqarneri kusassarneqarnissaalu tamanit kissaatigineqarpoq. Illoqarfinni nunaminertat inissallu atorneqarsinnaaneri aamma innuttaasut uninngaarfisartagassaannik kajungernartunngortitsinerit kiisalu kusanartumik tikikkuminartumillu takornarissat takusaqarsinnaaqullugit taamatut kissaateqartoqartarpoq.

Allaatigisanik allannguneq tunngavigalugu nunaminertat inissanut assigiinngitsorpassuarnut atorneqarsinnaanerinik pilersitsiortornissaq periarfissaqarpoq. Taamaalluni nunaminertat atorneqartarneri allanngorartuaannarsinnaasarp; nunaminertaq qanittumiittumiit imungarsuaq takusinnaasat isoqanngitsuusaat tungaannut aamma illoqarfinni qaqqat sivingasuut illungiimmik killigisa tungaannut isorartutiginnaapput. Nunaminertanik assigiinngissitaartorujussuarnik peqarneq immikkuullarsuuvoq aamma itisilerlugu sammineqartariaqarluni. Itisilerineq paasinninnerunermik pilersitsisarpoq aamma nunaqarfiit naliginnaasunik periarfissaannik atorluanaissamik pilersitsisoqarsinnaalluni.

Dog kan de sociale relationer altid forstærkes og sikres, så mangfoldigheden kommer til syne og udnyttes.

Der er generelt ønsker om at renovere og fremhæve mange af kommunens byrum. Både for at gøre byernes rum og pladser indbydende til brug og ophold for borgerne, samt for at give turister et pænt og indbydende indtryk.

Der er mulighed for at skabe mange forskellige typer af rum, grundet den forandrede topografi. Dermed ændres rummernes skalaer konstant, fra det nære rum til det vidttrækkende rum med udsigt til enorme vider, til det isolerede byrum med stejle fjeldsider til flere sider. Denne store mangfoldighed af rumtyper, er unik og bør dyrkes i højere grad. Dette skaber også en større forståelse og udnyttelse af bygdernes naturlige potentialer.

INDSATS	ILUATITSIFFIIT	UUTTUUTIT	ANGUNIAKKAT
- Illoqarfiup illoqannginnerisai atorlugit kulturikkut ingerlatsinermik pingaartitsineq. - Ataatsimut qanoq iluississamik pilersaaruteqarneq tigussaasumik suut pineqartut tamaasa eqqarsaatigalugit susassaartitsineq - Nunaqarfinni katersuuffiusartoq ersarissarneqarlunilu pingaartinneqassaaq - illoqannginnerisani issiaarfiusinnaasunik pilersaarusiorneq	Nunaqarfiup katersuuffiunera nunaqarfiup ineriartornerani kinaassuseqalersitsisartutu ersertarpoq Iniminnguit issiavigineqarsinnaasut pisortagoortumik pisortatigoortuungitsumillu naapisimaarnisanut periarfissiipput Issiavissat agguataarininnerillu inissamik pilersitsiviusinnaasut allattugaatini takuneqarsinnaapput	Inuit amerlassusaat	 Nunaqarfik pinngortitamut atalluinnartutut isikkoqassaaq aamma allagaatini inissaqartitsisoqarneranik takutitsissapput
INDSATS	SUCCESKRITERIER	MÅLING	MÅL
- Afmærkning af historisk værdifulde elementer - Den grønlandske arv fremhæves og udnyttes til fremme for læring og oplevelse - Topografien og naturværdier fremhæves og fortælles sammen med placeringen - Benytte den fysiske kulturarv (bygninger mv.) som platform for kulturlivet	Fokus på historien og fremhævelse af de historiske værdier Fokus på information om historien og læring Brugen af topografien i fremtidige byrums funktioner som et fortællende element Naturen er et videnscenter - skilte, tavler, udsigtposter bruges som fortællende objekter	Turister og borger der undersøgende bruger byens rum Borgerundersøgelser	 Naturen er et videnscenter og byggerne er fortællende objekter der inddrager dets borgere og turister som levende elementer



Immikkortortat pillugit pilersaarut nunaminertat sanaartorfiunngitsut

Qaasuitsup Kommunianit suliarineqarput

Immikkoortortat pillugit pilersaarutaannik suliaqarneq illoqarfinni nunaqarfinnilu assigiinngitsunit sinniisussanit malinnaavigineqarput – ingerlatsinermut akisussaasut, nunaqarfiit allaffii, sunngiffimmi pisortat, katersugaasivinni pisortat, atuarfinni pisortat aamma nunaqarfinni aqutsisut.

www.qaasuitsup.plania.gl iserfigiuk paasissutissallu atuakkit.

Sektorplan for frirum

er udarbejdet af Qaasuitsup Kommunia

Arbejdet med sektorplanen er fulgt af repræsentanter fra de forskellige byer og bygder - driftsansvarlige, bygdekontorer, fritidsledere, museumsledere, skoleledere og bygdebestyrelser.

Gå ind på www.qaasuitsup.plania.gl og læs mere.



QAASUITSUP KOMMUNIA